СРПСКО КОЛО

● ЛИСТ *САВЕЗА СРБА ИЗ РЕГИОНА* ● ПИСАН *ИЈЕКАВСКИМ* ИЗГОВОРОМ ● ГОДИНА IV ● БРОЈ 40 ● МАРТ 2019. ● БЕСПЛАТАН ПРИМЈЕРАК

ГРАДОНАЧЕЛНИЦА КРУШЕВЦА

ЈАСМИНА ПАЛУРОВИЋ

Крушевац је поново постао важна тачка за инвестиције и привредни опоравак округа

ПРЕДСЈЕДНИК ОПШТИНЕ ПЕЋИНЦИ

МР ЖЕЉКО ТРБОВИЋ

Општина Пећинци – најбоља локална самоуправа у региону

У БЕОГРАДУ ОДРЖАНА 8. КОНФЕРЕНЦИЈА СРПСКИХ НАЦИОНАЛНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА ИЗ ЗЕМАЉА РЕГИОНА

СРБИ ИЗ РЕГИОНА УСВОЈИЛИ СТРАТЕГИЈУ ОЧУВАЊА СРПСКОГ НАРОДА

АНДРИЈА МАНДИЋ УРУЧИО ОРДЕН МАРКА ДАКОВИЋА

Матија је пјесмом подигао споменик великом човјеку цијелог српског рода

14. СЈЕДНИЦА ОДБОРА ЗА ДИЈАСПОРУ И СРБЕ У РЕГИОНУ СКУПШТИНЕ СРБИЈЕ

Неопходна већа средства за Србе у региону

ПРЕДСЈЕДНИК УО КООРДИНАЦИЈЕ СРПСКИХ УДРУЖЕЊА ПОРОДИЦА НЕСТАЛИХ, УБИЈЕНИХ И ПОГИНУЛИХ ЛИЦА СА ПРОСТОРА БИВШЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ДРАГАН ПЈЕВАЧ: ВРИЈЕМЕ ЈЕ ДА МРЖЊА ПРЕСТАНЕ

УВОДНИК

» Пише: *Трифко Ђоровић*

Милице, дијете, праштај!

Генерације савремених Срба посебно памте 24. март посљедње године страдалничког двадесетог вијека. Стољеће у коме Срби никад до краја нису успјели да преброје све своје жртве завршено је НАТО агресијом на Савезну Републику Југославију, без одобрења Савјета безбједности УН.

У нападима који су без прекида трајали 78 дана тешко су оштећени инфраструктура, привредни објекти, школе, здравствене установе, медијске куће, споменици културе, цркве и манастири. Коначан број жртава званично није саопштен, а српске процјене се крећу између 1.200 и 2.500 погинулих и око 5.000 рањених.

У агресији западних сила симбол страдања Србије била је мала Милица Ракић. Погинула је сједећи на ноши и не слутећи да се око ње одвија рат. Њена смрт потресла је читаву земљу, док је за званичнике НАТО-а у питању била само једна у низу „колатералних штета".

Српска православна црква је покренула иницијативу да се Милица Ракић канонизује, а у херцеговачкој светињи манастиру Тврдош направљена је и прва фреска са ликом Милице Ракић са натписом „Св.н.муч. од НАТО. Милица дијете".

У мору туге највише боли наш – српски немар. Нерадо се сјећамо да је споменик Милици Ракић у строгом центру српске престонице био украден и потпуно заборављен. Читавих 15 година никоме није падало на ум да га обнови.

Нови споменик постављен је у септембру 2015. године. Том приликом један од иницијатора обнове споменика и тадашњи директор *Вечерњих новости* Ратко Дмитровић описао га је ријечима „није монументалан, али је сентименталан".

Да поново не би био на мети вандала овај пут постављено је освјетљење и аларм. Још једна страшна опомена пред којом треба да се запитамо какви смо ми сами и какав је наш однос према сопственим жртвама.

СРПСКО КОЛО

Оснивач и издавач: ***Савез Срба из региона***
Главни и одговорни уредник: **Трифко Ђоровић**
Лектор: **Драгана Бокун**
Веб администратор: **Милисав Шапић**
Редакција: **Жељко Ђекић, Сњежана Станишић и Јелена Рокнић**
Сарадници: **Боро Ркман (Хрватска), Весна Вуковић, Драган Башовић, Ратко Бубало, Шпиро Лазиница (правни савјети)**
Адреса: **Краљице Марије 47, Београд**
Дописништво: **Булевар ослобођења 26, Нови Сад**
Мејл: **srpskokolo@ssr.org.rs**
Телефон: **011/3820–250, 021/6613–600**
Сајт: **www.ssr.org.rs**
Тираж: **31.000 примјерака**
Дизајн и прелом: **Студио *Хум*, Барајево**
Штампа: **Штампарија *Графопродукт,*** Нови Сад
Лист излази посљедњег дана у мјесецу.
Рукописи и фотографије се не враћају.
ISSN 2466-3476

Штампање Српског кола помогли су Предсједник Републике Српске, Министарство културе и информисања, Град Крушевац и Општина Пећинци

» **Вукашин Тишма, Вукосава Мрђен, Адам Нишевић, Миодраг Линта, Светлана Велимировић, Владимир Цуцић, Иван Гергинов, Петар Анђић, Маријана Стојаковић, Ђуро Јањатовић и Јасминка Пространи**

ЛИНТА И ПРЕДСТАВНИЦИ НАСЕЉА ОВЧА НА САСТАНКУ У КОМЕСАРИЈАТУ ЗА ИЗБЈЕГЛИЦЕ

На иницијативу представника избјегличког насеља Овча из Београда народни посланик Миодраг Линта организовао је у уторак 02. априла састанак у Комесаријату за избјеглице и миграције. У име Комесаријата били су присутни комесар Владимир Цуцић, замјеник комесара Светлана Велимировић, помоћник комесара Иван Гергинов, правници Петар Анђић, Гордана Ћушић и Драга Трнинић. Састанку су, поред Миодрага Линте, присуствовали представници избјегличког насеља Овча Маријана Стојаковић, Вукосава Мрђен, Јасминка Пространи, Мирко Буцало, Адам Нишевић, Вукашин Тишма и Ђуро Јањатовић.

Представници избјегличког насеља Овча упознали су челне људе Комесаријата за избјеглице и миграције са бројним питањима везаним за цијену откупа станова, величину станова, лош квалитет градње, санацију крова на зградама 4Б, 4Г и 4Д; покривање отвора на зградама 4, 4А и 4В, непостојање инфраструктуре (тротоар, освјетљење, пјешачки прелази, зебре, лежећи полицајци, стајалишта за аутобусе…), непостојање продавнице и др.

Комесар Владимир Цуцић је рекао да према одредбама Закона о избјеглицама из маја 2010. године избјегличке породице имају право на попуст само од 50 посто од просјечне цијене која је утврђена Одлуком о утврђивању просјечних цијена квадратног метра станова на територији Града Београда или било које друге локалне самоуправе у Србији. Додатни попуст је могуће добити на амортизацију зависно од старости зграде, као и на инвалидитет чланова породице и страдале или нестале чланове породице у рату.

У закону стоји да ако је лице које је поднијело захтјев за закључење уговора о купопродаји непокретности или члан његовог породичног домаћинства инвалид, према степену тјелесног оштећења има право на умањење купопродајне цијене до 10 посто. Право на умањење купопродајне цијене у висини 5 посто има и лице које купује непокретност, чији је члан породичног домаћинства смртно страдао или је као нестало лице проглашено за умрло услијед оружаних дејстава послије 17. августа 1990. године.

Позитивна је чињеница да ће самац или породица имати могућност да откуп стана плаћа у ратама до 25 година са могућношћу да га отплати раније ако обезбиједи потребна средства за исплату стана.

Комесар Владимир Цуцић није прихватио оправдане приговоре представника станара и Линте да је лош модел да се стамбене потребе за самца или два члана породичног домаћинства рјешавају на начин да добијају непокретност површине до 30 м2, а за сваког сљедећег члана породичног домаћинства још по 10 м2. Правичан модел би био да један члан породичног домаћинства добије непокретност 30 м2, а за сваког сљедећег члана породичног домаћинства још по 10 м2.

На крају састанка договорено је да Комесаријат у договору са Градом убрза потписивање уговора о купопродаји, као и да станари упуте Комесаријату допис са листом бројних проблема с циљем да се помогне њихово рјешавање.

ЗК *ДР МЛАДЕН СТОЈАНОВИЋ* У БЕОГРАДУ ОРГАНИЗОВАО ДРУЖЕЊЕ ПОВОДОМ 8. МАРТА

Промовисана монографија *Нови Козарци, 1945-2015*

Завичајни клуб *Др Младен Стојановић* који у Београду већ 35 година окупља колонисте из Нових Козараца код Кикинде поријеклом из свих крајева Босанске Крајине, 5. марта је одржао своје мјесечно дружење у просторијама Дома ратних војних инвалида.

– Дружимо се 50 година, а званично 35 година постоји Удружење. Данас смо се окупили у мало свечанијем расположењу са циљем да нашим дамама из удружења уручимо скромне поклоне поводом 8. марта. Највећи годишњи догађај очекује нас 24. маја када је годишња Скупштина Удружења – испричао је предсједник Клуба Милан Савић наводећи да је и сам од 1966. године, када је из Нових Козараца дошао у Београд на студије, редовно присуствовао окупљањима својих мјештана кикиндског села које данас има око 2,5 хиљаде становника, а чине га досељеници из Босанске Крајине, и то из Приједора, Санског Моста, Кључа, Мркоњић Града, Бугојна, Петровца, Бањалуке, Градишке и других мјеста из околине легендарне Козаре који су у ово село дошли 1945. и 1946. године.

Клуб носи назив по народном хероју из Приједора, доктору Младену Стојановићу. О њему, као и људима овога краја и свим аспектима живота садржај је монографије о селу која носи назив *Нови Козарци, 1945-2015*. аутора проф. др Манојла Миладиновића, која је овом приликом промовисана.

– 2015. године навршило се 70 година колонизације у Новим Козарцима. Мјесна заједница Нови Козарци и Завичајни Клуб *Др Младен Стојановић* из Београда сагласили су се тада да у оквиру манифестације поводом обиљежавања овог јубилеја приступе изради ове монографије. Она је комплексна и обухвата све видове активности у селу и у разним временским периодима. Ту су и људи и њихова достигнућа, њихова материјална и духовна култура – објаснио је аутор Миладиновић уз напомену да је ово друга монографија, а претходну је написао прије 30 година.

» **Милан Савић, Раде Каралић, Нада Петровић Калабић, проф. др Манојло Миладиновић**

– Ово потпуно њемачко село тада су населили колонисти из свих крајева Босанске Крајине. 3,5 хиљада људи, углавном младих тада је дошло. То су били најчешће борци, 72 носиоца Партизанске споменице је било међу њима – рекао је Манојловић.

Дружењу је присуствовао предсједник Извршног одбора Удружења Козарчана у Београду Раде Каралић.

– Имао сам прилику да посјетим Нове Козарце, да упознам људе и схватио сам да сте ви наше Удружење у малом. Желим да похвалим ову монографију јер сте тиме дали примјер како да направимо нешто слично о нашим људима и крају, Козари, гдје смо рођени и сви ми из Удружења Козарчана у Београду – поручио је Каралић.

Он је истакао да Удружење Козарчана у Београду није локалног већ регионалног карактера, јер га чине рођени и потомци поријеклом из Бањалуке, Градишке, Лакташа, Приједора, Козарске Дубице, Новог Града и Костајнице. Позвао је присутне да дођу на 43. Сусрет Козарчана који се одржава у суботу 1. јуна 2019. у Дому Војске Србије, а овогодишњи домаћин је Козарска Дубица.

Поклонима пријатеља из Завичајног клуба. Једна од њих Нада Петровић Калабић изразила је захвалност, а вриједне руке ових дама из Нових Козараца спремиле су богату закуску.

ВЕСНА ВУКОВИЋ

ЛИНТА ПРИМИО ДЕЛЕГАЦИЈУ УДРУЖЕЊА СРПСКО-РУСКОГ ПРИЈАТЕЉСТВА ИЗ ДОБОЈА

ПОТРЕБНА ПОМОЋ ЗА ДОВРШЕТАК ГРАДЊЕ МАНАСТИРСКОГ КОМПЛЕКСА СВЕТЕ МАТРОНЕ МОСКОВСКЕ У РИТЕШИЋУ КОД ДОБОЈА

Предсједник Одбора за дијаспору и Србе у региону Миодраг Линта заједно са члановима овог Одбора Александром Марковићем, Иваном Бауером и Александром Чотрићем примио је 28. марта 2019. године делегацију Удружења српско-руског пријатељства и јединства православних народа коју су чинили Зоран Гајић и Душан Бокан.

Предсједник овог удружења Зоран Гајић, коме су суграђани дали надимак Путин, зачетник је идеје о изградњи манастирског комплекса Свете Матроне Московске у Ритешићу, селу које територијално припада граду Добоју.

ИЗВЕДЕНИ ГРУБИ ГРАЂЕВИНСКИ РАДОВИ

Гајић је рекао да се духовни руски свеправославни центар у чијем саставу је и манастирски комплекс Свете Матроне Московске у селу Ритешић код Добоја почео градити прије десет година.

– Изведени су груби грађевински радови на изградњи манастира до покривања, саграђена је и опремљена кућа за монаштво и уз помоћ Руске Федерације обезбијеђен је кров за покривање манастира. Након тога, наставак изградње је преузела Епархија зворничко-тузланска – рекао је Гајић који је заједно са још неким члановима овог Удружења даровао земљу за изградњу овог комплекса.

– Спољни дио цркве Свете Матроне Московске је готов. Крајем септембра 2017. године, подигнута је и откривена биста цара Николаја II Романова, а у току је и изградња ресторана који ће носити његово име. Израђена је и биста Владимира Путина која би требало да се постави током ове године, а у склопу дијела који се зове *Руски кутак* налазиће се руска библиотека и сувенирница. За ову годину планирана је и изградња старинске руске куће, израда бисте Петра Великог, али и градња српске куће по узору на оне са подручја Србије и Републике Српске. Требало би да се постави и камен темељац духовног центра православља, а планирано је да се изради и комплекс спортских терена у оквиру овог центра – истакао је Гајић, напомињући да удружење, на чијем је челу, жели да оствари сарадњу са свим оним који имају сличне програме у Републици Српској, Црној Гори и Србији, али и са појединцима који су у срцу и души опредијељени за развој српско-руских односа и сарадње.

САМО 6 КИЛОМЕТАРА ОД АУТОПУТА БАЊАЛУКА–ДОБОЈ

Присутнима се обратио и члан Удружења Душан Бокан, угледни привредник који има своје производне погоне у Добоју и Новом Саду, иначе један од донатора овог комплекса. Бокан је истакао да је њихов циљ да се што прије заврши изградња свега онога што је навео Зоран Гајић и да у томе очекује и подршку Одбора, али и других институција државе Србије.

Чланови Одбора за дијаспору и Србе у региону Александар Марковић, Иван Бауер и Александар Чотрић похвалили су идеју називајући је племенитом и оригиналном и интересовали се каква је инфраструктура.

Зоран Гајић је одговорио да до комплекса има асфалтни пут, а да се у близини налазе два магистрална пута од којих један води од Бањалуке ка Београду, а други из правца Хрватске ка Сарајеву, док је манастир удаљен шест километара од аутопута Бањалука–Добој. Такође, Гајић је навео да се тренутно ради и на изградњи водовода и уређењу околине, што свакако представља туристички потенцијал.

Предсједник Одбора Миодраг Линта је истакао да Одбор за дијаспору и Србе у региону не располаже финансијским средствима којима би помогао изградњу манастирског комплекса. Он је рекао да ће Одбор у оквиру својих надлежности упознати највише државне институције у Републици Србији о активностима овог Удружења како би се могла пружити адекватна помоћ у завршетку градње манастирског комплекса.

Састанку су присуствовали и сарадници Савеза Срба из региона Миле Шапић и Бранко Грчић. **ЖЕЉКО ЂЕКИЋ**

» Александар Чотрић, Душан Бокан, Миодраг Линта, Зоран Гајић, Александар Марковић, Бранко Грчић и Миле Шапић

ОБЈАВА О РЕГИСТРАЦИЈИ БИРАЧА СА ПРАВОМ ГЛАСА У ХРВАТСКОЈ

ДО 15. МАЈА РОК ЗА ПРИЈАВЕ ЗА ГЛАСАЊЕ ЗА ИЗБОРЕ ЗА ЕВРОПСКИ ПАРЛАМЕНТ

У недјељу, дана 26. маја 2019. године, одржаће се избори за чланове Европског парламента из Републике Хрватске.

У Републици Србији гласање ће се проводити на бирачким мјестима у просторијама Конзуларног уреда Амбасаде Републике Хрватске у Републици Србији, у Београду, у улици Кнеза Милоша 82 и у просторијама Генералног конзулата Републике Хрватске у Суботици, Максима Горког 6.

Сви бирачи обавезни су провести претходну и активну регистрацију бирача како би могли приступити гласању.

Бирачи с пребивалиштем у Републици Хрватској који ће се затећи у иностранству на дан избора требају обавити претходну регистрацију, бирачи који немају пребивалиште у Хрватској требају обавити активну регистрацију. Бирачи који посједују е-особну исказницу с пребивалиштем у Републици Србији активно ће бити регистровани по службеној дужности.

Регистрација бирача обављаће се овисно о мјесту гласања у Велепосланству Републике Хрватске у Републици Србији у Београду (Конзуларни уред) и Генералном конзулату Републике Хрватске у Суботици.

Захтјеви за регистрацију подносе се лично у Конзуларном уреду Велепосланства Републике Хрватске у Републици Србији у Београду и у Генералном конзулату Републике Хрватске у Суботици у радно вријеме, као и путем мејла. Уз образац за регистрацију потребно је доставити копију важеће идентификационе исправе.

Рок за подношење захтјева истиче у сриједу, 15. маја 2019. године. Сви бирачи могу до 15. маја 2019. године провјерити свој упис у регистру бирача у Канцеларијама државне управе у РХ, у дипломатским мисијама и конзуларним уредима РХ и путем онлајн система е-Грађани, те затражити евентуалне измјене.

Такође, бирачи који немају пребивалиште у Републици Хрватској, а нису активно регистровани, на дан одржавања избора своје право гласања могу остварити потврдом коју ће издати надлежно дипломатско-конзуларно представништво Републике Хрватске.

За све информације можете се обратити Амбасади Републике Хрватске у Републици на телефон 011 3679 140 или путем мејла crocons.beograd@mvep.hr.

Можете се обратити и Генералном конзулату Републике Хрватске у Суботици, Максима Горког 6 на телефон 024 659 900 или путем мејла gkrh.subotica@mvep.hr

Образац захтјева можете добити и пријаву путем мејла обавити и у Хуманитарном центру за интеграцију и толеранцију у Новом Саду, Војвођанских бригада 17, тел. 021 528 132 сваког радног дана од 9 до 15 сати, а уторком, сриједом и четвртком од 16 до 19 сати.

ХУМАНИТАРНИ ЦЕНТАР ЗА ИНТЕГРАЦИЈУ И ТОЛЕРАНЦИЈУ

HCIT

Србија
21000 Нови Сад
Војвођанских бригада 17
телефон:021/ 528 132, 021/ 520 030
мејл: office@hcit.rs; hcitns@gmail.com;
сајт: www.hcit.rs

Измјене и допуне Закона о мировинском осигурању РХ

- **Које су најзначајније измјене у Закону о измјенама и допунама Закона о мировинском осигурању који је ступио на снагу 01.01.2019. године?**

- Родитељу – мајци или посвојитељици која остварује право на пензију према овоме Закону или према другим посебним прописима у обавезном пензијском осигурању генерацијске солидарности у укупни пензијски стаж за одређивање пензије стварно навршеном пензијском стажу додаје се и период од шест мјесеци за свако рођено или посвојено дијете;

- Право на старосну пензију у периоду од 01.01.2019. до 31.12.2027. има осигураник када наврши 65 година живота и 15 година пензијског стажа, као и осигураник с навршених 15 година пензијског стажа и: у 2028. години – 65 година и 4 мјесеца живота, у 2029. години – 65 година и 8 мјесеци живота, у 2030. години – 66 година живота, у 2031. години – 66 година и 4 мјесеца живота, у 2032. години – 66 година и 8 мјесеци живота. Право на старосну пензију од 01.01.2033. има осигураник када наврши 67 година живота и 15 година пензијског стажа;

- Право на пријевремену старосну пензију у периоду од 01.01.2019. до 31.12.2027. има осигураник када наврши 60 година живота и 35 година пензијског стажа. Право на пријевремену старосну пензију осигураник има с навршених 35 година пензијског стажа и: у 2028. години – 60 година и 4 мјесеца живота, у 2029. години – 60 година и 8 мјесеци живота, у 2030. години – 61 годину живота, у 2031. години – 61 годину и 4 мјесеца живота, у 2032. години – 61 годину и 8 мјесеци живота. Право на пријевремену старосну пензију од 01.01. 2033. има осигураник када наврши 62 године живота и 35 година пензијског стажа;

- Право на старосну пензију за дугогодишњег осигураника има осигураник када наврши 60 година живота и 41 годину стажа осигурања у ефективном трајању. Од 01.01.2027. право на старосну пензију за дугогодишњег осигураника има осигураник када наврши 61 годину живота и 41 годину стажа осигурања у ефективном трајању;

- Полазни фактор за одређивање пријевремене старосне пензије одређује се тако да се за сваки мјесец ранијег одласка у пензију прије навршене доби осигураника прописане за стјецање права на старосну пензију, смањује за 0,3%;

- Полазни фактор за одређивање старосне пензије осигураника, који први пут стјече пензију након навршене 65. године живота и има 35 година пензијског стажа, утврђује се тако да се полазни фактор повећава за 0,34% по мјесецу за сваки мјесец након навршених година живота осигураника прописаних за стјецање права на старосну пензију, а највише за пет година;

- Право на старосну пензију стиче осигураник – жена када наврши 15 година пензијског стажа и: у 2019. години – 62 године и 4 мјесеца живота, у 2020. години – 62 године и 8 мјесеци живота, у 2021. години – 63 године живота, у 2022. години – 63 године и 4 мјесеца живота, у 2023. години – 63 године и 8 мјесеци живота, у 2024. години – 64 године живота, у 2025. години – 64 године и 4 мјесеца живота, у 2026. години – 64 године и 8 мјесеци живота;

- Право на пријевремену старосну пензију стјече осигураник – жена када наврши: у 2019. години – 57 година и 4 мјесеца живота и 32 године и 4 мјесеца пензијског стажа, у 2020. години – 57 година и 8 мјесеци живота и 32 године и 8 мјесеци пензијског стажа, у 2021. години – 58 година живота и 33 године пензијског стажа, у 2022. години – 58 година и 4 мјесеца живота и 33 године и 4 мјесеца пензијског стажа, у 2023. години – 58 година и 8 мјесеци живота и 33 године и 8 мјесеци пензијског стажа, у 2024. години – 59 година живота и 34 године пензијског стажа, у 2025. години – 59 година и 4 мјесеца живота и 34 године и 4 мјесеца пензијског стажа, у 2026. години – 59 година и 8 мјесеци живота и 34 године и 8 мјесеци пензијског стажа.

ПРИПРЕМИО: ШПИРО ЛАЗИНИЦА,
ПРАВНИ САВЈЕТНИК ХЦИТ-А НОВИ САД

Хуманитарни центар за интеграцију и толеранцију (ХЦИТ) пружа бесплатну правну помоћ избјеглицама у Новом Саду, *Војвођанских бригада 17, сваког радног дана од 9 до 15 сати, а уторком, сриједом и четвртком и од 16 до 20 сати.*
Бесплатну правну помоћ ХЦИТ пружа и у Апатину, Бачкој Тополи, Кикинди, Сомбору и Суботици.
О времену рада правног савјетника ХЦИТ-а у овим мјестима информишите се на број 063 78 99 215.
ХЦИТ, поред осталог, прибавља и документе за избјеглице из БиХ и Хрватске. За социјално угрожене избјеглице из Хрватске документе прибавља бесплатно.

У БЕОГРАДУ ОДРЖАНА 8. КОНФЕРЕНЦИЈА СРПСКИХ НАЦИОНАЛНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА ИЗ ЗЕМАЉА РЕГИОНА

СРБИ ИЗ РЕГИОНА УСВОЈИЛИ СТРАТЕГИЈУ ОЧУВАЊА СРПСКОГ НАРОДА

» Миодраг Линта, Гордана Јовић Стојковска, Љубомир Алексов, Огњен Крстић и Момчило Вуксановић

ПИШЕ: ЖЕЉКО ЂЕКИЋ

Осма Конференција српских националних организација из земаља региона одржана је 3. и 4. априла у Прес центру удружења новинара Србије у Београду.

На Конференцији се разговарало о приједлогу Стратегије очувања српског идентитета и националног јединства српског народа у региону, која је и усвојена, као и положају српског народа у домицилним државама.

У раду Конференције учествовали су сви њени чланови коју чине Савез Срба из Румуније, Удружење Срба из Хрватске, Национални савјет Срба у Македонији, Удружење српског народа *Морача–Розафа* из Албаније, Асоцијација *Стваралаци Републике Српске* из Републике Српске, Заједничко вијеће општина из Вуковара, Национални савјет Срба из Словеније, Самоуправа Срба у Мађарској и Српски национални савјет Црне Горе. Учесници засједања добили су Стратегију очувања српског народа раније, заједно са позивом на састанак, а образложио је др Момчило Вуксановић, предсједник Управног Одбора Конференције.

У Стратегији, између осталог, стоји да су Срби у региону данас народ који се бори за опстанак у биолошком, државотворном, културолошком, привредном, социјалном и сваком другом смислу. Како је опстанак немогуће обезбиједити само одбраном оног простора и дијела народа који је тренутно обухваћен државним границама Републике Србије, неопходна је Национална стратегија којом треба осмислити и започети борбу за опстанак и напредак, дјелујући на етничким просторима који припадају Србима. Србима је потребна стратегија која ће спријечити да постојеће међудржавне границе у региону истовремено постану и етничке, језичке, вјерске и културолошке. Снажна матична држава, као најорганизованији облик народне суверености, може имати све организационе могућности за повезивање српског народа, што подразумијева заједништво, неопходност окупљања српског народа у јединствену цјелину ради остваривања легитимних права и потреба.

У остваривању Стратегије неопходно је варирати између већих и мањих уступака. Не треба правити уступке у питањима националног идентитета. То су питања српског језика, Српске православне цркве, српске историјске и књижевне традиције и укључености у административни и државни систем по разним критеријумима. Та питања увијек треба постављати на темељима универзалних права. Ако се нешто од тога не може обезбиједити, онда то питање треба оставити за будућа времена, али никако не одустајати од њега.

ЗАКЉУЧЦИ СТРАТЕГИЈЕ

На кратак рок треба постићи:
Сагласност о заједничком дјеловању кровних организација српског народа у региону и матичне државе – Републике Србије.
Темељну сарадњу између политичког и НВО сектора српске оријентације.
У сарадњи са институцијама Србије и Републике Српске, а у неком будућем времену и Црне Горе, треба водити рачуна о стратешким циљевима српског народа, као што је употреба српског језика и ћириличног писма, гдје руководно начело треба да гласи: Сви Срби говоре српским језиком, а јединствено писмо је ћирилица.
Обезбјеђивање пуне заштите имена, имовине и достојанства Српске православне цркве. Вјековна права Српске православне цркве не могу бити угрожена. Односе држава и цркве неопходно је ријешити у складу са канонским устројством православља и уставним гаранцијама одвојености институција државе и вјерских заједница.
Адекватно учешће и сразмјерну националну заступљеност у јавним службама, органима државне власти и органима локалне самоуправе. Реализацију заједничких пројеката Конференције српских националних организација из земаља региона ради међусобног повезивања и одређивања приоритета.
Да се у 2019. години са најзначајнијим културним институцијама – Матицом српском из Новог Сада и Српском књижевном задругом из Београда ради на реализацији пројекта Јединствени Српски буквар.

РИЈЕЧ УЧЕСНИКА КОНФЕРЕНЕЦИЈЕ

АЛЕКСОВ: КОНФЕРЕНЦИЈА ПРАВНО ОЗВАНИЧЕНА

Предсједавајући Конференције Љубомир Алексов, из организације *Самоуправа Срба у Мађарској*, истакао је да је донијет и званични акт о постојању ове организације коју представљају представници кровних организација српског народа из земаља региона.
Алексов је, у својој дискусији, нагласио да Мађарска и даље има добар однос према Србима и да то може да буде путоказ другим државама региона како би требало они да се односе према њима.
Истакао је да је прва сједница Конференције одржана у Мађарској 2015. године, да је тада представљен од стране мађарских власти програм како се ради са националним мањинама и каква права и обавезе имају, и да и ове године Самоуправа Срба у Мађарској, у сарадњи са тамошњим институцијама, постиже значајне резултате поготово на пољу школства и културе, односно чувању српског идентитета. Представници Савеза Срба из Румуније, у договору са предсједавајућим нису иступали слажући се са њим да и у овој држави региона, на срећу, Срби немају проблема у односу на Албанију и земље некадашње СФРЈ.

ГОРДАНА ЈОВИЋ СТОЈКОВСКА: КАКО НАУЧИТИ СРПСКИ ЈЕЗИК?

Гордана Јовић Стојковска, предсједница Националног савјета Срба у Македонији, рекла је да ова организација броји 12 хиљада људи. Међутим, колико Срба има у Македонији тешко је рећи, јер ова земља већ 20 година није направила попис: процјена је да ту живи више од 40.000 Срба.
Стојковска је рекла да од Македоније нема никакву подршку и једина средства која се добијају је преко једног конкурса Министарства за културу од 500 до максимално 2.000 евра на годишњем нивоу. Истакла је да са македонским народом који је много близак српском немају проблема, али када је у питању власт и државне институције ту подршке нема. Основни проблем, по њеном мишљењу, је то што се не учи српски језик у школама, што су историјски и културни догађаји везани за Србе у Македонији такви да дјеца не знају за Кумановску битку, Кајмакчалан и многе друге духовне и историјске вриједности не само Срба у Македонији већ у Србији и региону. Истакла је да је у Македонији на дјелу асимилација Срба, а да држава Србија може много више да помогне да тако не буде. Изразила је незадовољство са сарадњом коју српска заједница има са Амбасадом Републике Србије у Скопљу, наглашавајући да она мора бити много боља. Стојковска Јовић сматра, такође, да би Македонија српској заједници морала да издвоји бар онолико средстава колико Србија издваја македонској заједници у Србији.

ТОДОРОВИЋ: СЛОВЕНИЈА ЈОШ УВИЈЕК НИЈЕ ПРИЗНАЛА СРПСКУ НАЦИОНАЛНУ ЗАЈЕДНИЦУ

Словенија је једна од ријетких држава у региону која не признаје српску мањину, рекао је Никола Тодоровић из Националног савјета Срба из Словеније. Према званичним подацима у Словенији има 40 хиљада Срба, а према процјенама Националног савјета њих је најмање 65 хиљада.
Нагласио је да је дио Срба у Словенији, поготово у Белој Крајини, изгубљен, а некада их је ту живјело преко 15 хиљада. Остале су двије цркве, Срба нажалост, готово да и нема.
– На овим нашим састанцима, већ низ година констатујемо исте проблеме, а ово засједање требало би да буде прекретница. Морамо да се директно обратимо властима у Србији са конкретним приједлозима, а ми у Словенији смо у скорије вријеме успоставили добар контакт са нашим дипломатским представништвом. Нажалост, у посљедњих осам година тако није било – истакао је Тодоровић, додајући да, осим Србије, велики број Срба у Словенији као матичну државу доживљава и Републику Српску, јер велики број њих управо потиче из ње.

КРАЈИШНИК: ЖЕЛИМО СУСРЕТ СА ПРЕДСЈЕДНИКОМ ВУЧИЋЕМ

Говорећи у име асоцијације *Стваралаци Републике Српске*, Момчило Крајишник је нагласио да се слаже са Тодоровићем и да у што скорије вријеме треба тражити пријем код предсједника државе Србије и изнијети му проблеме са којима се сусрећу чланице Конференције.
Говорећи о стању у Републици Српској и БиХ, навео је да се води једна општа кампања против српског народа, као што је и случај у Црној Гори коју је недавно посјетио.

БУДИМИР: ИЗ ХРВАТСКЕ ОДЛАЗЕ И ХРВАТИ

Милојко Будимир, секретар Удружења Срба из Хрватске, рекао је да му је жао што на овај скуп не долазе Срби из Српског националног вијећа из Хрватске и Самосталне демократске српске странке, па да се чује и њихова прича о стању српског народа у овом дијелу региона. Будимир је рекао да често одлази у Хрват-

МИОДРАГ ЛИНТА: ПИТАЊИМА СРБА У РЕГИОНУ ТРЕБАЛО БИ ДА СЕ БАВИ РЕСОРНО МИНИСТАРСТВО

Миодраг Линта поздравио је у своје и у име Одбора Скупштине Србије за дијаспору и Србе у региону учеснике 8. засједања Конференције српских националних организација из земаља региона, пожелио им срећан рад и одмах на почетку разјаснио разлику између Конференције и Савеза Срба из региона, чији је предсједник.

– Савез Срба из региона је удружење које дјелује у Србији и један од циљева нашег рада јесте да питање Срба у осам држава региона постане једно од националних и државних питања у Србији. Србима у региону треба да се баве сви, али, по мом мишљењу, требало би да постоји посебна државна институција тј. Министарство за Србе у региону. Оно би имало десетине запослених професионалаца, стручњака разних профила, а за сваку државу у региону посебно одјељење. Министарство би морало да има озбиљан буџет да би могло да реализује предвиђене активности. На примјер, Канцеларија за Косово и Метохију има буџет на годишњем нивоу око 40 милиона евра, и ја, наравно, то подржавам, као и њен рад. Међутим, сматрам да би и новоосновано Министарство за Србе у региону требало да има буџет на почетку од барем 10 милиона евра да би се могло активно бавити опстанком нашег народа, очувањем националног и културног идентитета и рјешавањем бројних проблема на терену.

Линта је истакао да Управа за дијаспору и Србе у региону, као дио Министарства спољних послова има веома скроман буџет.

– Запослени у Управи свој посао раде часно и професионално, али немају ингеренције и немају снаге за системски рад са нашим народом. У Србији има преко сто разних канцеларија, управа, агенција, али само једна нема директора и замјеника директора и то она (Управа за дијаспору и Србе у региону) која треба да се бави са преко четири милиона Срба који живе ван Србије. Све ово што ви радите је јако добра ствар и ја покушавам, са своје стране, да помогнем колико год је то у мојој моћи. Нажалост, то иде доста тешко. На примјер, што се тиче Срба у Македонији још увијек нисмо у Скупштини Србије ратификовали Споразум о образовању, науци и технолошком развоју између Србије и Македоније који је потписан 2015. године; нисмо формирали од 2004. године српски дио Радне групе за заштиту српске заједнице у Македонији; нисмо завршили српску кућу у Кучевишту (скопска Црна Гора).

Мислим да је веома важно да Министарство унутрашњих послова што више поједностави и убрза процедуру за пријем у српско држављанство. Најкраће речено, морамо да као држава реализујемо низ конкретних мјера и активности да би наш народ опстао у осам држава региона гдје живи вјековима (Словенија, Хрватска, БиХ – Република Српска и Федерација БиХ, Црна Гора, Македонија, Албанија, Мађарска и Румунија).

Вуксановић: Срби у Црној Гори стављени су ван закона и проглашени државним непријатељима

О тешком положају Срба у Црној Гори говорио је предсједник Управног одбора Конференције српских националних организација из земаља региона и предсједник Српског националног савјета у Црној Гори др Момчило Вуксановић. Он је положај Срба у Црној Гори оцијенио као неподношљив.

– Грађани који се јавно изјашњавају као Срби стављени су ван закона и незванично проглашени непријатељима Црне Горе и изопштени из свих сфера одлучивања и договора – рекао је Вуксановић и додао да за српску дјецу и млађу генерацију Срба у овим условима не постоји перспектива у Црној Гори.

– Разлог за то је државни пројекат асимилације Срба у националне Црногорце, највјероватније до постизања натполовичне већине у укупном броју становништва, па и након тога – рекао је Вуксановић и истакао да грађани који се јавно национално изјашњавају као Срби, незванично су проглашени непријатељима Црне Горе.

– Неки су већ осуђени, некима се суди, неки су у истрази, док су сви остали под присмотром и контролом. Посебно забрињава чињеница што није само однос актуелне власти у Црној Гори, односно доминантне политичке партије према Србима дискриминаторски. Непријатељске ставове према српском питању имају и представници мањинских народа и такозване грађанске опозиције, јер се из њиховог односа јасно види игнорисање легитимних права српског народа – закључио је предсједник Српског националног савјета.

ску, да је из Книна посљедњих година отишло преко 4,5 хиљада становника, углавном Хрвата који су запосјели српске куће и станове. Будимир сматра да су станарска права остала неријешен проблем јер програм станарског збрињавања није дао никакав резултат, али да ни матична држава Србија није много учинила да се реализују неке тачке Бечког споразума. Навео је да у Србији на прави начин не функционише Управа за дијаспору и Србе у региону, да већ дужи низ година није изабран директор и његов замјеник, и да се са ове Конференције упути апел да се ова Управа стави у нормалну функцију или да се укине. Као позитивно истакао је да се при Матици Српској основао Одбор за Републику Хрватску, а све учеснике позвао је да 25. маја присуствују традиционалном окупљању Срба у Манастиру Крушедол које организује Удружење Срба из Хрватске са циљем очувања културне и духовне баштине.

МИЛАКОВИЋ: НЕ МОЖЕМО НАПРИЈЕД ДОК ГОД ЈЕ ЋИРИЛИЦА НЕПОЖЕЉНО ПИСМО

Срђан Милаковић из Заједничког вијећа општина из Вуковара, рекао је да је циљ сваке заједнице у региону да очува њен идентитет у држави у којој живи.

– То се, прије свега, односи на употребу српског језика и писма, а постоје и други проблеми у Хрватској са којима се ми врло често сусрећемо. Ни данас у Вуковару нема службене употребе српског језика и ћириличног писма, док са образовањем стојимо много боље него Срби у другим дијеловима Хрватске. Проблем у Хрватској је јавни дискурс, заоставштина из времена рата, реторика која није промијењена. Она је још увијек негативна према Србима, и још увијек се осјећа говор мржње – рекао је замјеник градоначелника Вуковара. Навео је да српска заједница има великих проблема са градоначелником Вуковара и као примјер истакао случај који је створен када дио ученика српске заједнице није устао приликом интонирања химне Хрватске на једној фудбалској утакмици, што је изазвало низ негативности према српској заједници, а што је најгоре према дјеци која су за посљедицу имала и физички насртај на неке од њих.

ШЕВАРЛИЋ: ТЕМА И ЗА СКУПШТИНУ

Присутне је поздравио и народни посланик проф. др Миладин Шеварлић, предсједник Друштва српских домаћина.

– Већи дио ових идеја требало би да преточимо у посланичка питања и иницијативе да би Народна скупштина и други државни органи могли убрзано да дјелују. Срби у Србији нису имали, нити ће икад имати бољу браћу и сестре него његови сународници из региона. Србија ће бити јака и успјешна онолико колико нас ви представљате у региону – рекао је окупљеним др Шеварлић.

ПАВЛО ЈАКОВА БРАЈОВИЋ: НАРЕДНИ СКУП У АЛБАНИЈИ

Павло Јакова Брајовић, предсједник Удружења српског народа *Морача–Розафа* из Албаније рекао је да је ово Удружење основано 1995. године у Скадру као српско-црногорско.

– Оно је сада због раздвајања држава само српско и слободно можемо да кажемо да смо најбројнија организација Срба у Албанији. Албанија је, по новом закону, који је од прије годину и по одобрен, посебно признала српску етничку мањину, али и црногорску, бошњачку и бугарску, а од раније су биле признате македонска, грчка, ромска и египћанска заједница – каже Брајовић, који је и члан Комитета за мањине у Тирани при Влади Албаније.

– Ми смо успјели ових задњих година да направимо закон о мањинама, сад чекамо подзаконске акте, а што се тиче наших активности радимо, прије свега, на очувању нашег српског идентитета. Срби и Црногорци су били у једној групи, сад смо физички, али не и духовно раздвојени. Имамо курс српског језика 12 година, надамо се да нећемо остати само на томе, него да ћемо српски језик имплементирати у школе у Скадру и околини да буде обавезан. Српска школа је 60 година старија него албанска школа у Скадру. Још од 1822. године постојала је основна школа у Скадру, а затворена је 1934. године одласком краља Зогуа, а тек доласком комунизма изгубили смо сва права, не само језичка већ смо морали да мијењамо своја имена и презимена – истиче тешко стање српске заједнице Брајовић које се како каже мијења доласком демократије у Албанију.

Брајовић је желио да нагласи да сада са Републиком Србијом постоје одређени помаци у сарадњи, да се у Београду школује 20 студената, да се двоје од њих већ вратило и да су се запослили. Сматра да ће се сарадња проширити, пошто су Срби из Словеније отказали наредно засједање, његова организација је то прихватила како би се већина других удружења на лицу мјеста увјерила у каквим условима живе и раде Срби у Албанији, односно у Скадру, гдје их у овом граду и околини, по његовој процјени, има око 30 хиљада. Тада ће видјети и нашу библиотеку са српским књигама, али и канцеларијски простор који је сигурно најљепши од свих мањинских заједница у Скадру, с поносом истиче правник и адвокат Павло Јакова Брајовић.

ПРЕДСЈЕДНИК УО КООРДИНАЦИЈЕ СРПСКИХ УДРУЖЕЊА ПОРОДИЦА НЕСТАЛИХ, УБИЈЕНИХ И ПОГИНУЛИХ ЛИЦА СА ПРОСТОРА БИВШЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ДРАГАН ПЈЕВАЧ: Вријеме је да мржња престане

Адвокат Драган Пјевач је дуго година активан у раду невладиних организација које се баве судбином несталих и убијених. У два мандата био је предсједник Координација српских удружења породица несталих, убијених и погинулих лица са простора бивше Југославије, гдје је сада предсједник Управног одбора. Од 2006. године члан је Управног одбора Удружења породица несталих лица *Суза*.

Његов животни пут предодредила је породична трагедија. Наиме, у злочиначкој акцији хрватске војске познате под називом *Медачки џеп* хрватска војска је 9. септембра 1993. године напала заштићено подручје УН у селима Дивосело, Читлук, Почитељ. По наводима свједока и вјештака у судском поступку старице су биле паљене у кућама, клане у подрумима, а жртве убијане на најсвирепије могуће начине. Индикативно је да рањених на српској страни у овој акцији није било. Драганову мајку Боју, брат Никола је пронашао након 18 дана. Преко груди је била изрешетана рафалом, од удараца тупим предметом недостајало јој је пола главе, а на десној руци недостајала су три прста...

● **Били сте присутни на суђењу Мирку Норцу и Рахиму Адемију под чијом командом је у Дивоселу, Читлуку и Почитељу ликвидирано 36 цивила, углавном стараца међу којима је била и ваша мајка. Да ли сте уочи самог процеса вјеровали у правду?**

– Никада нећу заборавити 30. мај 2008. године када сам са браћом и сестрама присуствовао изрицању пресуде у Загребу. И сада слушам ријечи судије – првооптужени Рахим Адеми ослобађа се кривице, а другооптужени Мирко Норац кажњава се за неспрјечавање злочина на 7 година затвора. Гледао сам Норца са два метра удаљености – у његовом погледу само презир за нас породицу жртве, ни трага суосјећања или кајања. Гледао сам убицу, који је у октобру 1991. године у Госпићу водио акцију ликвидације десетине српских цивила (по оптужници 50), и који је, за примјер другима сам убио једну жену (50 г.) пуцњем у главу. На суђењу у Ријеци у марту 2003. године за ове злочине Норац је осуђен на 12 година затвора. У затвору је завршио факултет, оженио се, саградио кућу. Постао почасни грађанин у 8 општина у Хрватској. У септембру прошле године, на годишњој прослави „успјешне" акције *Медачки џеп*, уз присуство министра одбране Дамира Крстичевића, кад је поздрављен присутни Мирко Норац сви су устали и проломио се громогласни аплауз... АПЛАУЗ ЗА ЗЛОЧИН!

● **Каква је улога Координације удружења српских удружења породица несталих са простора бивше Југославије?**

– Српска координација је кровна организација, која окупља преко 60 удружења породица несталих и убијених лица. Предсједник Координације је др. Душко Челић, професор грађанског права на факултету у Косовској Митровици. Према попису Међународног комитета Црвеног крста на простору бивше Југославије још се води као нестало 10.261 лице. Број несталих лица српске националности који се води у евиденцијама Комисије за нестала лица Владе Републике Србије је 2.545, и то: 1.715 у Републици Хрватској, 260 у Босни и Херцеговини и 540 на АП Косову и Метохији. Република Српска потражује преко 1.650 несталих лица.

● **Прошле године сте имали заједнички састанак са предсједницом Хрватске Колиндом Грабар Китаровић. Да ли је било икаквог помака?**

– Годину дана након тог састанка ништа се није промијенило. Послије акција познатих под називима *Бљесак* и *Олуја* хрватска војска је убила више од 1.200 српских цивила и више од 300 углавном заробљених војника и већину сахранила у регистроване гробнице под ознакама НН лица. Ексхумација ових лица започела је 2001. године под надзором Међународног кривичног трибунала за бившу Југославију. До 2002. ексхумиране су 483 жртве (Книн 301, Грачац 155, Кореница 27). Након тога Хрватска је до данашњег дана вршила „дозиране" ексхумације у просјеку мање од педесет. На састанку са предсједницом Хрватске смо посебно нагласили да је још најмање седамдесет српских жртава неексхумирано у регистрованим гробницама, о чему је сама Хрватска дала податке. Показало се након нешто више од годину дана од споменутог састанка да Хрватска не жели озбиљно рјешавати питање несталих лица (јер није ексхумирала српске жртве у регистрованим гробницама), а при том су хрватским званичницима пуна уста кукњаве за несталим лицима. Хрватска потражује скоро хиљаду несталих лица хрватске националности и громогласно тражи отварање архива који се наводно налазе у Србији и који крију податке о несталима. Причом о отварању архива, ако тих података у архивима уопште има, службена Хрватска скреће пажњу са питања ексхумација и идентификација Срба у Хрватској.

● **Да ли је могуће теретити Хрватску и покренути питање ратне штете?**

– Право на ратне штете остварио је мали број оних који су имали судске пресуде о кажњавању убица, а то су ријетки случајеви. Тако нпр. од преко 1.200 цивила убијених у *Олуји* постоји само једна пресуда. Породице жртава које су потражиле макар мало правде и покренуле судски спор за накнаду штете одбијене су и доживљавале су додатне трауме са високим судским трошковима. Срамно је да вам убију дијете, па вам траже да то и платите. Споменућу случај Невенке Добрић, мајке Синише Добрића који је убијен у августу 1995. у колони на Банији и која је, кад је затражила правду на суду изгубила спор и добила рјешење из Хрватске да мора платити 3.500 евра судских трошкова. То је проблем који државе морају ријешити.

● **Стиче се утисак да регион до данас није пронашао прави баласт за све жртве.**

Нажалост регион данас по питању правде и саосјећања за жртве је даље него што је био прије 10–15 година. Нико у Хагу није одговарао за злочине и етничко чишћење почињено над Србима у Хрватској. Ослобађајућа пресуда хрватским генералима Анти Готовини и Младену Маркачу 2011. године увела је селективну правду у хашко судовање и разоткрио га као политички суд. Првостепеном пресудом Хашког трибунала, образложено је на 1.300 страница, поткрепљеној са изјавама преко 200 свједока, хрватски генерали Готовина и Маркач су једногласно осуђени на 23 односно 18 година затвора, због судјеловања у Удруженом злочиначком подухвату, убијању и протјеривању српског становништва са простора Хрватске. Судском акробацијом и вољом предсједника другостепеног вијећа Мерона, одлуком 3:2 у новембру 2011. године, Готовина и Маркач су ослобођени било какве одговорности. Командна одговорност по којој су Срби осуђени на преко 1.000 година затвора, а седморица Срба осуђена на доживотну робију одједном није вриједила у случају њих двојице. Хашка срамота у овом предмету, као и контраверзне ослобађајуће пресуде Харадинају и Орићу, дубоко су покопала повјерење српских жртава у међународну правду и готово онемогућила суочење са прошлошћу на овим просторима.

● **Какав је однос са породицама жртава других народа?**

– Многи на овим просторима живе од ширења мржње и страха и не желе да рат престане. Најгоре у свему пролазе они који су избјегли или су протјерани и који су жељели да се врате у свој родни крај. Говорим прије свега о преко 400.000 Срба из Хрватске и преко 200.000 Срба са Косова и Метохије. Хрватска је земља која је, највише у Европи од Другог свјетског рата смањила број својих националних мањина са 22% на 7%. Дуго година послије рата, па и данас Црква и многе институције власти у Хрватској, чиниле су све да се народи не помире и да се Срби не врате. Ратни злочинци у Хрватској, они који су осуђени, а и многи који то нису, а грађани знају ко су, имају привилегован статус у друштву – јер су се борили „за нашу ствар". Најсвјежији примјер Дариа Кордића, који је 2001. у Хагу осуђен на 25 година затвора због ликвидације 116 цивила – Муслимана, међу којима 32 жене и 11-еро дјеце. За злочин се никад није покајао, а камоли тражио опрост. Иронија је да је прије неколико дана у организацији хрватског католичког свештеника дон Дамира Стојића и уз благослов Католичке цркве, Кордић одржао предавање о спознаји Бога студентима у загребачком Студентском дому *Стјепан Радић*.

● **Постоји ли онда нада да је помирење уопште могуће?**

Да би дошли до помирења и правде за жртве важно је да се генерацијама које нису судјеловале у ратовима 90-их предочи наша истина, али и истина оне друге, противничке стране. Треба предочити све чињенице о рату у Хрватској 90-их и правим разлозима тога рата. Како учинити да се Хрватска суочи са злочинима почињеним над Србима 90-их, када постоје бројни примјери да се данас усташе у Хрватској слободно славе и када се негира геноцид над Србима почињен у Другом свјетском рату.

Нада у помирење је могућа јер у Хрватској постоје многи Хрвати попут Анте Томића, Драге Пилсела, Хрвоја Класића, Зорана Пусића, Весне Тершалић, Анте Нобила, Виктора Иванчића, Борисава Дежуловића и многих других који имају утицај на јавност и храбро разоткривају зло.

● **Колико су породице жртава постале монете за политичка поткусуривања?**

Жртве ратова деведесетих још нису прецизно утврђене и побројане. На морбидан начин често се жртве властите стране увећавају и понекад ми се чини да се намјерно не жели утврдити тачан број. Жртве су баражно пуњење за неке будуће ратове. Умјесто да се стидимо што је до ратова уопште дошло, рат се у Хрватској слави као врхунско добро. Монструозни злочини које су чиниле све зарађене стране су неопростиви и нужно је на прави начин направити спомен обиљежја тих страдања. Потребно је то породицама жртава да би се признала њихова жртва. Убијањем немоћних цивила сви народи су се осрамотили у протеклим ратовима и слажем се са професором Тодором Кољићем који је рекао да би требали изградити – Музеј стида – у којем би свака од зарађених страна у ратовима деведесетих имала своју собу . Олако се прелази преко несумњивих чињеница – етничког чишћења Срба из Хрватске крунисаног у акцији *Олуја*, етничког чишћења Срба са Косова и Метохије након доласка снага УН и несумњивих индиција о монструозној трговини органима Срба. Заборавља се на чињеницу да је ЈНА била регуларна војска Југославије и да је бесправно нападнута од стране сецесионистичких република Словеније и Хрватске.

● **Како бисте описали однос Србије према породицама жртава?**

Прошли ратови и нису у фокусу јавности у Србији. Медији једва да објаве и датуме обиљежавања страдања. Истакао бих добру сарадњу са Комисијом за нестала лица Владе Републике Србије и њеним предсједником Вељком Одаловићем који да је подршку раду свих Удружења породица жртава и редован је учесник Конференција и округлих столова које организује Координација. Такође, Комисија је направила опсежан приједлог мјера како да се ријеше важна питања из ове области на нивоу државе Србије. Не можемо истаћи добру сарадњу са ресорним Министарством за борачка питања гдје је, без одјека завршио споменути приједлог и иницијатива. Протекле године подршку својим учешћем на манифестацији поводом Међународног дана несталих лица пружила је и предсједница Владе Србије Ана Брнабић.

● **Који проблем Вам се чини највећим у овом тренутку?**

– По мом мишљењу највећи је проблем што нису отклоњени мржња и амбијент за нове ратове. Злотвори спремно чекају рат као прилику за бизнис. Не заборавимо да је рат донио убиства око 130.000 људи и расељење преко милион породица, душевно осакатио, осиромашио и вратио педесет година уназад већину грађана бивше Југославије. Рат у Хрватској био је прилика за етничко чишћење Срба у Хрватској и огромну пљачку српске имовине. Много ће још времена проћи док се не сазнају праве чињенице како је дошло до ратова деведесетих, ко је договарао пресељења људи и управљао нашим животима. Скоро тридесет година након почетка ратова ништа није ријешено, живјели смо и живимо у свакодневним причама о тим ратовима. Ко је за све то одговоран? Нико, односно искључиво онај други или како је Андрић писао прије готово сто година: „Код нас мржња наступа као самостална снага, која сама у себи налази своју сврху и која доводи до уништења или самоуништења". Вријеме је да се то прекине и да све чинимо да мржња престане.

Т. ЋОРОВИЋ

ОДГОВОР НА ХРВАТСКУ ДЕКЛАРАЦИЈУ

Пјевач се осврнуо и на недавно објављену публикацију *Ратни злочини над Србима у Хрватској 1991–1995. и Ратни злочини над Србима на Косову и Метохији 1998 – 2004*, чији је издавач Координација, а приређивачи су др. Душко Челић и његова маленкост.

– У књизи су обухваћени наративи 30 масовних злочина над Србима у Хрватској и 15 масовних злочина над Србима на Косову и Метохији. Из свега прикупљеног јасна је несумњива намјера етничког чишћења Срба из Хрватске – почев од октобра 1991. године и евакуације 26 села у Пожешкој котлини у подножју планина Папук и Псуњ и убиству 71 особе српске националности, преко напада на заштићена подручја тадашње Републике Српске Крајине у јавности више познатим акцијама *Миљевачки плато* (22.06.1992.), *Масленица* (22.01.1993.), *Медачки џеп* (09.09.1993.), *Бљесак* (01.05.1995.) и *Олуја* (4.8.1995) Убиства Срба у Вуковару, Сиску, Карловцу, Госпићу, Загребу, Осијеку, Вировитици, Жупањи, логорима у Лори и Керестинцу, Рибарској колиби и циглани у Марин селу, злочини послије акције *Олуја* у селима Комић, Гошићи, Грубори и Вариводе, појединачне ликвидације – заступника у Хрватском Сабору Душана Тривунчића, ликвидације породице Зец у Загребу, породице Рокнић у Карловцу, породице Олујић у Жупањи и многих других су плод систематске пропаганде и допуштања тих злочина од стране тадашње власти, ријетко кажњавање и често унапријеђивање за злочине. Креатор хрватске политике деведесетих Владимир Шекс каже да рат у Хрватској није завршен и да је на реду „Борба за интерпретацију тзв. Домовинског рата". Хрватска ће ову борбу и овај други дио рата тешко добити, јер многе чињенице говоре колико је та политика била злочиначка према дијелу свог народа, према протјераним Србима из Хрватске. Са много ироније могу рећи да је књига „прилог" Декларацији о Домовинском рату коју је Хрватска донијела 2000. године и по којој је тај рат праведан, ослободилачки, легалан и одбрамбен – рекао је Пјевач.

У БЕОГРАДУ ОБИЉЕЖЕНО 20 ГОДИНА ПОСТОЈАЊА УДРУЖЕЊА ПОРОДИЦА НЕСТАЛИХ И ПОГИНУЛИХ ЛИЦА СУЗА

Питање несталих – важно хуманитарно питање

У ГО Стари град 4. априла 2019. одржана је шеста изборна Скупштина Удружења породица несталих и погинулих лица *Суза*, којом је обиљежено 20 година званичног постојања овог удружења.

Удружење *Суза* је током претходне двије деценије било веома активно.

Једна од приоритетних активности којој је Удружење посветило посебну пажњу је база података несталих и погинулих, коју редовно ажурирају.

НОВА АДРЕСА – НУШИЋЕВА 6

У њој се налазе имена 3.200 несталих лица од чега 1.900 нису идентификовани. У њихове активности спада и подршка члановима породице и његовање културе сјећања на жртве рата.

Поред тога, учесници су бројних округлих столова који се баве овом проблематиком, а редовно издају и свој билтен. Предсједница Удружења Драгана Ђукић је по други пут добила повјерење и у наредне четири године обављаће исту функцију.

За чланове Управног одбора изабрани су Мара Беадер (Сјеверна Далмација), Нена Благојевић (Западна Славонија), Нада Бодирога (Кордун), Мира Деветак (Банија), Бранка Хинић (Лика), Душанка Којић (Западна Славонија), Драган Пјевач (Лика), Владо Шашо (Банија).

Такође, донијета је одлука о промјени адресе, па је сада сједиште у Нушићевој 6, Београд.

Удружење је изразило захвалност Црвеном крсту, Српском народном вијећу из Загреба, фирмама *Епирос* Нови Београд, *Гејзир* Сијаринска бања, Општини Савски венац Београд и Милени Чанковић из Швајцарске.

ПОДРШКА ПОРОДИЦАМА

Свака породица несталог лица чека моменат када ће сазнати гдје су њихови најмилији. Међутим, када тај тренутак заиста дође потребна им је подршка. *Суза* организује састанак са члановима породице прије одласка у Загреб на идентификацију. Том састанку присуствују патолог, представници Комисије за нестала лица, представници МКЦК и ЦК Србије, те представник Удружења *Суза*.

И поред важности овог хуманитарног питања Удружење *Суза* се бори са многим проблемима. Блокада процеса идентификација и ексхумација од стране надлежних институција Републике Хрватске почела је 2016. године, тешко доступни контакти са члановима породице несталих, пресељење, промјена бројева телефона, све то утиче на ажурност базе података.

Породице имају све већи осјећај беспомоћности, у медијима се све мање говори о несталим и убијеним лицима, чак и када дође до ексхумације предуго се чека на идентификацију. На институтима у Осијеку, Загребу и Ријеци налази се преко 911 земних остатака, жртава рата са локација од Западне Славоније до Сјеверне Далмације (од тога 400 од *Бљеска* и *Олује*). Нажалост, чланови породица су све болеснији и старији – умиру, а да не сазнају коначну истину о својим најмилијим.

Из Удружења породица несталих се након свега наведеног питају када ће питање несталих постати само хуманитарно питање, без уплитања политике. Надају се да ће неизвјесност породица бити окончана, а питање несталих неће бити запостављено.

ДРАГАНА БОКУН

ГОСТИ И ПРИЈАТЕЉИ УДРУЖЕЊА *СУЗА*

Гости Удружења *Суза* били су Божидар Бата Поповић члан Комисије Владе Републике Србије за нестала лица, Биљана Здравковић шефица Службе заштите, Ивана Костић асистент из Међународног Комитета ЦК, Ружа Петровић стручни сарадник Црвеног Крста Србије, Миодраг Линта предсједник Одбора за дијаспору и Србе у региону Скупштине Србије, Јован Каблар предсједник Удружења пензионера из Хрватске, Верица Томановић из Удружења породица киднапованих и несталих лица на КиМ, Исидора Граорац Штркић секретар Републичке организације породица заробљених и погинулих бораца и несталих цивила, Бојан Келеман и Вера Лазаревић из Републичке организације заробљених бораца и несталих лица Републике Српске Бањалука, Марица Шеатовић предсједница Удружења против заборава из Хрватске.

Драгана Ђукић: Тежак и спор пут до истине

О томе колико је важно добити одговоре на питања гдје су њихови најдражи страдали говорила је предсједница Удружења Суза Драгана Ђукић.

– Током *Бљеска* нестао је мој брат, и након 16 година смо га пронашли и сахранили. Знали смо гдје је убијен, покопан и гдје је ексхумиран. Мени као сестри је увијек недостајало сазнање шта се тачно догодило. Да ли је био сам? Да ли му је неко помогао – питала се Драгана константно.

Разлог зашто је сада први пут иступила са својом личном причом, а до сада је увијек говорила у име свих јер сматра да свака жртва у бази података заслужује једнаку пажњу, је управо сазнање шта се тачно догодило са њеним братом до којег је дошла након 20 година.

– Мој школски друг из Градишке био је повријеђен и посјетила сам га у болници у Београду. Тамо је био још један младић који ми је испричао како му је као добровољцу у РСК најстрашнија сцена коју је запамтио било рањавање једног старца и погибија једног младића. Препознајући по опису и мјесту догађаја да је у питању мој брат питала сам га да ли би му било лакше ако би му рекла његово име. Када је потврдио рекла сам му да је у питању мој брат Драган Вујанчевић – рекла је Драгана, описујући да се младић видно потресао.

– Ја нисам плакала. Била сам срећна, захвалила сам му се јер ми је недостајала још само та „коцкица", а то је да знам да ли је био сам, да ли је патио, како се све десило. Знам да су му задње мисли биле усмјерене на супругу која је била трудна. Нажалост, то сазнање нисам имала са ким да подијелим, јер су годину дана након сахране мог брата сахрањени и моји родитељи.

Драгана је подијелила са присутним гостима своју причу, и многи су плакали јер то више нису бројке, нису „случајеви". Сусрели смо се са стварним страдањем једног младића, патњом и разарањем једне породице. Колико је породицама страдалих тешко говори и чињеница да је њих дванаесторо изостало са Скупштине јер примају тај дан или су претходни дан примили хемиотерапију.

БИЉАНА ЗДРАВКОВИЋ: ПОДРШКА ЦРВЕНОГ КРСТА

Биљана Здравковић је подсјетила да је Међународни комитет Црвеног крста заједно са породицама несталих и Удружењем *Суза* од самог почетка.

– Направили смо петогодишњи план гдје ћемо покушати заједно са вама да помогнемо у успостављању мреже подршке која ће бити самоодржива – рекла је Биљана Здравковић и додала да ће Комитет Црвеног крста и даље да пружа подршку породицама несталих као и до сада, подршку пројектима и комеморацијама.

МАРИЦА ШЕАТОВИЋ: У ХРВАТСКОЈ СЕ СПРЕМА ЗАКОН О НЕСТАЛИМ

Марица Шеатовић, предсједница јединог удружења у Хрватској које се бави несталим, погинулима и оштећеним инвалидним особама, рекла је да је тамо тренутно у процедури Закон о несталима који доноси нека побољшања.

– У Доњем Лапцу, У Мокром Пољу, Уздољу смо подигли плоче. Има покушаја да их подигнемо и у Западној Славонији, али то све иде тешко – рекла је Марица Шеатовић и додала да се труде да се не заборави трагедија Срба у Хрватској, али има пуно опструкција са свих страна.

ИСИДОРА ГРАОРАЦ: У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ СЕ ТРАЖИ ЈОШ 1.662 НЕСТАЛА ЛИЦА

У име предсједника Републичке организације породица заробљених и погинулих бораца и несталих цивила из РС Недељка Митровића, говорила је Исидора Граорац.

– На крају рата је у Републици Српској на списку несталих било 5.508 лица. Ми данас још увијек тражимо 1.662 лица, тај процес је послије рата ишао уобичајеним током и отприлике се годишње идентификовало око 300 особа. Нажалост, формирањем Института за нестала лица у БиХ тај посао је заустављен и ми буквално од почетка рада Института 1. јануара 2008. године до данас имамо идентификовано 518 особа што је јако поразно – рекла је и овом приликом предсједници Удружења *Суза* Драгани Ђукић уручила књигу у којој су сабране породице, 131 породица из БиХ које су у протеклом рату изгубиле 3 и више својих чланова.

ЛИНТА: ХРВАТСКА ВОДИ ПОЛИТИКУ ПРЕШУЋИВАЊА И НЕГИРАЊА СРПСКИХ ЖРТАВА

Миодраг Линта предсједник Одбора за дијаспору и Србе у региону Републике Србије је нагласио како Удружење *Суза* води једну тешку борбу да се ријеши најважније хуманитарно питање Југославије, питање несталих лица и кажњавање одговорних за ратне злочине.

– Та борба је тешка због опште познате чињенице да Хрватска води политику прешућивања и негирања српских жртава, политику слављења злочинаца, политику чији циљ је да се оправда лажна и бесмислена теза да су Срби кривци за ратове на простору бивше Југославије који су се дешавали деведесетих година – рекао је Линта и додао да је Одбор за дијаспору и Србе у региону Скупштине Србије спреман да одржи посебну сједницу која би била посвећена питању несталих лица гдје би позвали представнике удружења несталих, погинулих, и са простора Хрватске, КиМ и БиХ.

ДРАГАН ПЈЕВАЧ: АНТИЦИВИЛИЗАЦИЈСКО ПОТЦЕЊИВАЊЕ СРПСКИХ ЖРТАВА

Предсједник Управног одбора Координације српских удружења Драган Пјевач је рекао неколико ријечи о Координацији.

– Окупљамо 7 удружења и двије Координације Удружења. Преко 60 чланова. Прије мјесец дана смо издали књигу *Ратни злочин над Србима у Хрватској 1991–1995, и ратни злочин над Србима на Косову и Метохији 1998–2004*. Преко 30 масовних злочина у Хрватској и преко 15 на Косову и Метохији. Хтјели смо књигом показати да се дешава антицивилизацијско потцјењивање српских жртава – поручио је Пјевач.

ВЕРИЦА ТОМАНОВИЋ: ТИШИНА ТРАЈЕ ГОДИНАМА

Верица Томановић је говорила о лицима са Космета која су нестала у вријеме мира прије 1998. и један број током 1999. године. Највећи број несталих и киднапованих и убијених је био након потписивања Резолуције 1244.

– Веома мало се говори о нашем проблему, годинама нема нових ексхумација. Очекујемо од државе да поспјешује рад на проналажењу наших најмилијих – рекла је Томановићева и осврнула се на погубну чињеницу да тренутно нема процесуирања и нико није одговарао за злочине.

ЈОВАН КАБЛАР: РАЧУНАЈТЕ НА НАС

У име Удружења пензионера из Хрватске и Удружења Срба из Хрватске присутне госте и породице несталих је поздравио Јован Каблар, предсједник Удружења.

– Рачунајте на нас, дошли смо да вас подржимо – рекао је Каблар.

ПРОМОВИСАНА НОВА КЊИГА ИСТОРИЧАРА ДР МОМЧИЛА ДИКЛИЋА

Како је нестајао српски народ у Хрватској?

Историчар др Момчило Диклић је 11. марта 2019. године у свечаној сали СО Нови Београд представио многобројној публици своју књигу *Српски народ у авнојевској Хрватској – Како је нестајао један народ*. У потрази за истином и генезом српске трагедије у Хрватској, аутор који је и сам рођен у Лици, успио је да пробуди стручну јавност и изазове полемике након којих се намећу наизглед једноставна питања на које ни до данас немамо праве одговоре. Имајући у виду одјеке и његових претходних књига *Светац – Може ли Алојзије Степинац бити светац?* и *Недопустиво је упоређивати четнике и усташе* које су изазвале бурне расправе и овога пута Диклић је пронашао прави начин да заинтригира ширу јавност.

ДР МИЛАН ИГРУТИНОВИЋ: СРПСКИ НАРОД ОСТАВЉЕН КАО „КУСУР" ЛОМЉЕЊА ПОЛИТИКЕ

Др Милан Игрутиновић из Института за европске студије је уочио да се аутор нашао пред великим изазовом јер се морао ослањати на фрагменте, на изјаве људи, записе и свједочанства остављајући младима да изађу из ере препричавања и уђу у еру озбиљније историографије српског народа у Хрватској.

– Књига се брзо и лако чита и пружа осјећај да неке ствари које сте знали и оне које нисте можете да склопите у сложену причу о народу који је преживио историју трпљења. Не само кроз злочине, већ кроз политичке процесе који су се одигравали без да је српски народ био ишта питан. Српски народ у Хрватској се ријетко када могао опредијелити и рећи шта заиста жели. Примјера за то да готово и нема – рекао је Игрутиновић и додао да аутор на неколико мјеста у књизи поставља питање гдје су политички представници?

– Одговор је тужан, јер нема политичке елите која заступа тај народ, који је остављен као „кусур" ломљења политике која се дешавала на другим мјестима – рекао је Игрутиновић.

ДР СЛОБОДАН ЗЕЧЕВИЋ: СРБИ ИЗ ХРВАТСКЕ СУ СПАСИЛИ МАТИЦУ !

Др Слободан Зечевић је истакао да је данас све мање Срба у матици Србији. Зато је посебно истакао допринос Срба из Хрватске који су својим доласком обогатили Србију и допринијели да српски народ опстане.

– На згаришту Југославије никле су државице без политичке и економске моћи, без перспективе, расуте као ситан новац, и као такве погодне за трговину утицајем и поткусуривањем великих сила. Можда су избјегли Срби из Хрватске спасили Србију од демографског уништења, а можда и Хрватска држава протјеривањем својих грађана остаје и без Хрвата, јер они траже боље услове за рад у чланицама ЕУ, Аустралије и САД-а – рекао је Слободан Зечевић и додао како Диклић у својој књизи даје смјернице за проналажење одговора на питање како је могуће, пошто су срушили фашистичку фабрику смрти Анте Павелића, НДХ, да Срби у Хрватској нису извукли поуке.

– Диклић види нестајање Срба у Хрватској као вишедеценијски процес, програм Анте Павелића, који је предвиђао да један дио Срба треба побити, други покрстити, а трећи насилно протјерати из Хрватске, данас је мање-више, нажалост остварен – рекао је Зечевић, и додао како су поједини комунистички лидери прикривали свој сепаратизам и национализам као што је Владимир Бакарић, Андрија Хебранг, Мирослав Крлежа, али и у безбједносним структурама Социјалистичке Републике Хрватске.

– Истовремено вршена је маргинализација или одстрањивање из политичког живота југословенски опредијељених хрватских комуниста (Вицко Крстуловић, Иван Гошњак), као и српских комуниста који су указивали на проблеме у положају српског народа у Хрватској. О овим процесима имао је сазнања и Јосип Броз Тито, али их је својим ауторитетом покривао – рекао је Зечевић и нагласио да технологија хрватског национализма и данас има употребну вриједност.

» Момчило Диклић

– Хрватска политика ширења међунационалне мржње се као заразна болест пренијела и преноси на простор бивше Југославије. Та политика мржње дјелује и у БиХ, на Косову и Метохији и у Македонији – рекао је Зечевић и додао да је тенденција да се ова матрица пренесе и на Црну Гору, да би послије пропасти заједничке државе требало да се посвађају, замрзе и зарате Срби из Црне Горе, преображени у Црногорце и Срби из Србије.

ДР СЛОБОДАН КОМАЗЕЦ: ПОНИШТАВАЊЕ СРПСКОГ БИЋА У ХРВАТСКОЈ

Др Слободан Комазец је истакао да је Диклић истражио главне догађаје и актере који су допринијели распаду СФРЈ и коначној маргинализацији и поништавању самог српског бића у Хрватској.

– Историјска је чињеница да је привремена влада Далмације и то др Смодлака позвала српске трупе да се спаси Далмација поклоњена Италијанима од Лондонског споразума. Одговор регента Александра Карађорђевића на више понављених захтјева је сљедећи: „Поручите браћи Хрватима да нећемо жалити ни штедјети српску војску до посљедњег човјека, па да Италијане истјерамо из Ријеке и других градова" – рекао је Слободан Комазец и додао да су српски војници по градовима дочекивани величанствено.

– Тако је 13.11.1918. године начелник града Дубровника, Перо Чингрија обраћајући се српској војсци рекао: „Српски војници, једнокрвна браћо наша поздрављам вас као носиоце реда и слободе који на развалинама изношеног, пропадајућег, старог, подижете ново…" Док је Смодлака српске војнике називао соколовима, ослободитељима, диком и поносом. Од таквих захвала, до Туђманове изјаве „да ударимо тако јако да практично Срби у Хрватској нестану"– рекао је Комазец. Он је навео да у књизи као на филмском платну промичу ликови Анте Старчевића, Стјепана Радића, Миле Будака, Лорковића, Артуковића, Кватерника, Бобана, Хоњевца, Шубашића, Хебранга, Бобетка, Крајачића, Трипала, Дапчевићке, Томца, Веселица, Бакарића…све до Туђмана, Рачана, па и Броза – закључио је Комазец.

ДР МОМЧИЛО ДИКЛИЋ: МОРАМО СЕ ИЗБОРИТИ ЗА ИСТИНУ

Аутор Момчило Диклић се осврнуо на нека занимљива поглавља у својој књизи као што су: Да ли је требало оснивати КП Хрватске и Словеније; Иво Лола Рибар тражи за Хрватску Земун; Зашто је Владимир Бакарић пожуривао ликвидацију за Будака; Неспоразуми око одређивања граница; Због чега је избио стварни неспоразум између Тита и Стаљина; Тито је обећао Косово и Метохију Албанији; Ко је основао Голи оток; Ко је хтио елиминисати СПЦ из Хрватске; Ко је послао Туђмана у Загреб да оснује свој Институт; Ко се окупљао у Кумровцу на програму разбијања Југославије…

– Срби се морају изборити памећу за истину о распаду Југославије и рату деведесетих година. Код нас није организована расправа о распаду Југославије. Нама упадају туђе „истине" и ја их осјетим – закључио је Диклић.

Модератор промоције био је адвокат Ђорђе Миховиловић, наступао је КУД *Петрова гора – Кордун*, крајишки пјесник Милош Бајић је читао своје стихове.

Аутор књиге је захвалио домаћину који је уступио салу ГО Нови Београд, Јови Каблару, Институту за европске студије, Удружењу Срба из Хрватске, проти Слободану Радојчићу, Стевану Шуши, предсједнику општине Сурчин, др Дади Тошићу љекару из Сурчина, затим, Удружењу Личана Гацке долине и Врховина *Завичај* и предсједнику Удружења потпуковнику у пензији Милораду Поповићу, Стеви Бекићу и КУД-у *Петрова гора – Кордун*, пјеснику Милошу Бајићу, др Милану Игрутиновићу, правнику и политикологу др Слободану Зечевићу, проф. др Слободану Комазецу и лекторима.

ДРАГАНА БОКУН

Одржан састанак избјеглих и прогнаних Срба из Хрватске у Крагујевцу

Удружење Срба из Хрватске *Никола Тесла* Крагујевац организовало је 15. марта састанак избјеглих и прогнаних чланова поријеклом из Хрватске на који је позвало представнике Градске управе Крагујевца и Комесаријата за избјеглице и миграције, ради упознавања и рјешавања егзистенцијалних проблема Срба Крајишника у овоме граду.

ЉУБОВИЋ: ТЕЖАК ПОЛОЖАЈ ПРОГНАНИХ

Састанку су присуствовали у име Комесаријата Ивана Ђурко, Данијела Недић повјереник за Шумадијски округ и Данијела Петровић правница из Комесаријата. У име Града Крагујевца присуствовали су Лела Петровић из Градске управе за социјална питања и Драгана Пешић, градски повјереник за избјеглице. На састанак је позван и народни посланик Миодраг Линта, предсједник Одбора Скупштине Србије за дијаспору и Србе у региону, али због службене спријечености није могао доћи. Линта је послао своје сараднике Милу Шапића и Милана Гомирца који су такође учествовали у раду и дали конкретне приједлоге шта треба и како чинити да се овој популацији наших сународника из Хрватске помогне.

» Милан Љубовић (стоји) са члановима Удружења

Милан Љубовић предсједник Удружења, поздрављајући госте, истакао је велике проблеме прогнаних Срба из Хрватске у Крагујевцу и навео да су то, прије свега, нерјешена стамбена питања многих породица, тежак социјални положај услијед незапослености, болести и других нерјешених егзистенцијалних питања.

Представнице Комесаријата су истакле напоре које Комесаријат чини у рјешавању ових питања великог броја избјеглих, прогнаних и расељених лица на простору Србије.

Са жаљењем је истакнуто да Град Крагујевац није конкурисао за средства за изградњу станова у овом граду у протеклим годинама, а било је средстава. Такође су истакле, да ће Комесаријат и убудуће чинити напоре да се овој популацији помогне у границама могућности. Тренутно су у опцији само могућности откупа сеоских домаћинстава и додјела грантова грађевинског материјала, што су и препоручиле присутнима.

ПРОПУШТЕНЕ ПРИЛИКЕ

Потом су о својим проблемима говорили сви присутни истичући да предложена рјешења са сеоским домаћинствима и грађевинским материјалом нису повољна. Нуде се куће удаљене од града, а оне које су ближе и прихватљиве, скупе су и не могу се откупити за новац који се нуди. Исто тако, нико од прогнаника нема новца, то су старији, болесни или незапослени људи, не могу купити неке плацеве, па да им се додијели грађевински материјал.

Представнице Града Крагујевца су истакле да је Град спреман помоћи, али да се прогнаници из Хрватске не јављају на конкурсе којих је било, те да ће се конкурси поновити и позвале присутне да се јаве и да стално буду на вези са повјереником.

Посебно је истакнуто да постоје станови које нико не користи, или пак да има особа које имају и стан и кућу те да не постоји уређена евиденција корисника станова.

На крају је Миле Шапић узео ријеч и посебно истакао како се у другим градовима више урадило на збрињавању ове категорије становништа, те предложио и за Комесаријат и Градску управу Крагујевца да се посвети дужна пажња овој групи и да се коначно ова питања скину с дневног реда. Присутни су посебно пропратили и прихватили његову дискусију са увјерењем да се надлежне државне институције неће оглушити, да ће се побринути као у неким другим градовима који су немјерљиво више учинили од Крагујевца за ову популацију, да се ова популација с дужним поштовањем испоштује и коначно збрине.

М. ЉУБОВИЋ

ЗАКЉУЧЦИ

Закључено је да град изврши ревизију додијељених градских станова, да аплицира на конкурсе Комесаријата којих ће бити, да заинтересовани потраже прихватљива сеоска домаћинства, а потом и конкуришу за откуп, да се старим неспособним лицима додијели социјална помоћ, да се заинтересовани пријаве на конкурс за додјелу пар гарсоњера, да се социјалне службе града не оглушују на проблеме незапослених, посебно самохраних родитеља којих је двоје, да се провјери истинитост прича о становима који се ненамјенски користе, да се коначно интензивирају контакти и почне рјешавање проблема ових незбринутих лица, прије свега лица са инвалидитетом, старих и болесних те младих образованих особа да се запосле у струци и тако обезбиједе егзистенцију за своју породицу.

РИЈЕЧ ЛАУРЕАТА

Бећковић: Ниједна душа те се није одрекла

Ни оваквог скупа, ни оваквe свечаности, ни оваквог мог догађаја није било до данас. Хвала свима који су смогли снаге да дођу у Београд, а знају да се морају вратити у Црну Гору. И да неким од нас није забрањено да дођемо тамо, право је да ви дођете нама. Мање вас је тамо, него овамо. Не знам ко ме је више уважио, браћа која су ме прогнала или ова која су ме одликовала. И која сам од та два ордена мање заслужио, а волео бих да јесам. А знам да га је заслужио лик Марка Даковића, и надам се да ће се тако једног дана звати српска легија части. Ја се у Црној Гори нисам родио, нити икада био добродошао. Али, ако ме то није помело у шестој неће ни у 80. години живота. Некад је све то и имало неку тежину, а сад којим год блатом да неког блате, као да га златом позлаћују. Више нико ништа не узима озбиљно, камо ли ситницу што су тројици професора са Београдског универзитета и једном пјеснику забранили улазак у Црну Гору. Ко би се чудио да сутра кажу да то није истина и да све што су ових година у програме озаконили и обнародовали да нису мислили озбиљно. С друге стране, сви знамо да би неком досјетком могао да се провучем и кроз неку рупу добауљам до Црне Горе. Брана Петровић је давно писао како сам се досјетио и у Црну Гору ушао преко Бара преобучен у Шиптара, и како су ме данима гостили и носили на рукама, и открили превару тек кад сам се вратио.

Али, колико год да су ме често истјеривали из њине Црне Горе, из моје ме нису могли истјерати никако. Имао сам у њој најбоље, а без те физичке раздаљине не би било ни ње као инспирације, ни мене, ни моје поезије. Српски народ сам давно замислио и нема те силе која би ме нагнала да се одрекнем те замисли, без обзира коме је допао у руке и ко одлучује о његовој судбини. На свој народ гледао сам само једним оком и тако видио само оно што је у њему велико, племенито и вјечно. Зато је довољно једно око, а друго би већ уносило сумњу. Праштао сам теже увреде и пресуде, па ћу и ову. Да ли ћу слетјети у Подгорицу и није ништа у поређењу са оним чега су лишени они који тамо живе. Срби у Црној Гори окајавају своју народност, име и језик, своје писмо, своју вјеру, своју историју и географију, своје идеје и идеале, своје свеце, пјеснике, хероје и ученике… Није чудо што свој крст највише окајава Српска православна црква и ловћенски тајновидац њен најславнији владика и највећи пјесник српског језика. То окајавање узима толиког маха да се често питам колико један народ треба да буде мртав, да би све то подносио…

Они који нису Срби не либе се да поништавају историјске одлуке српског народа. То не бива случај у историји да неки народ поништава одлуке народа којем припада. На све то српски народ одговара својим ћутањем. Намножили су се они који Србе не воле, али воле најљепше локације у Београду, имају широк избор, али ни Њујорк им није тако занимљив као овај туђински, ксенофобични, непријатељски град. У вријеме кад се многи питају да ли ћемо опстати, без идеје шта ће бити са нама, отворени за све теорије у вријеме тријумфа људских права, доспјели смо у ситуацију да немамо право на своје мишљење. Тек када су се продали питају због чега и чекају да купац каже шта ће му то што је купио. Тако је настао нови национални програм. Радни наслов како се одрећи свега ни због чега. Најлакше и најчешће смо продавали једни друге, а на путу да се понизимо до краја стекли смо углед најпродаванијих душа. Стигло се до апсурда, крајње је вријеме да се одустане од насртања на Бермудски троугао и схвати да је најновији подухват пропао. „Ни једна душа те се није одрекла" графит је посвећен Косову, а подједнако се односи на Црну Гору. Благо нама какав проблем имамо и какву битку бијемо. Битку коју су наши преци више пута добили. Па и ни ми је не можемо изгубити, ако не заборавимо истину, чојство и јунаштво Марка Миљанова, Марко Даковића, и толико других оријентира и свијетлих ликова нашег националног и духовног пантеона који су прегрнути неправедним пресудама, клеветама, ћутањем и заборавом.

Хвала вама који сте ме незаслужено одликовали и вама који сте допутовали и вама који сте их дочекали и свима који сте ме саслушали.

У БЕОГРАДУ НОВА СРПСКА ДЕМОКРАТИЈА УРУЧИЛА ОРДЕН МАРКА ДАКОВИЋА

Матија је пјесмом Даковићу подигао споменик великом човјеку цијелог српског рода

На свечаној сједници Главног одбора Нове српске демократије, одржаној 29. марта у Београду, по први пут је уручен орден Марка Даковића. Ову награду Нова српска демократија установила је прошле године на стогодишњицу уједињења Црне Горе и Србије, а академику Матији Бећковићу орден је уручио њен предсједник Андрија Мандић. Том приликом, Мандић је истакао „да је Марко Даковић био вођа уједињења Србије и Црне Горе, узорна фигура наше историје, а да је награда подстицај да будемо достојни њега и наших предака, те да је орден заслужено припао највећем живом српском пјеснику". Бећковић је захвалио свима који су имали снаге и храбрости да дођу у Београд, а знају да се морају вратити у Црну Гору.

– И да некима од нас није забрањено да дођемо к вама, право је да ви дођете нама, мање вас је тамо, него овамо. Не знам ко ме је више уважио, браћа која су ме прогнала, или браћа која су ме одликовала – рекао је, у свом препознатљивом стилу, Бећковић приликом пријема награде.

Отварајући свечану сједницу, Марко Ковачевић поздравио је све присутне наглашавајући да је ова сједница Главног одбора НСД у проширеном саставу сазвана у Београду, како би се могао уручити орден Марка Даковића Матији Бећковићу, којем је, уз још тројицу професора Београдског универзитета, забрањен улазак у Црну Гору.

» Андрија Мандић уручује орден Матији Бећковићу

» Митрополит Амфилохије

БЕЋКОВИЋ ЈЕ ОЖИВИО ЛИК МАРКА ДАКОВИЋА

– На приједлог предсједника Андрије Мандића, ГО НСД је донио једногласну одлуку да први лауреат награде Марко Даковић буде највећи живи српски пјесник и баштиник традиције поборника уједињења Србије и Црне Горе, академик Матија Бећковић као есенција духа српског народа, у протеклих пола вијека и као изданак Црне Горе је, поред свог познатог књижевног опуса и јавног дјеловања, поетски оживио лик Марка Даковића – истакао је Ковачевић и позвао Андрију Мандића да се обрати присутнима и након тога уручи награду славодобитнику.

– Какве су данашње околности, најбоље показује то што нас црногорска власт оптужује да смо одани Србији, српском народу и српској традицији. Друге вриједности су сад на цијени, све је на продају, то нам поручују сналажљиви, еластични, новокомпоновани Монтенегрини, срећни што су се ослободили Његошевог строгог завјета и етике Марка Миљанова. Озлоглашени смо само зато што показујемо да традиција чојства и јунаштва и даље пуном снагом инспирише нове генерације – истакао је, у свом излагању Андрија Мандић, додајући да је управо на прагу такве инспирације НСД установила награду – Повељу са именом Марка Даковића.

– У времену кад је живио, када се жељела похвалити нечија памет, у Црној Гори се говорило –има мозак Марка Даковића. Мада прогањан и осуђиван, красила га је скромност, никад није био материјалиста, увијек посвећен судбини властитог народа, а дуги низ година као жртва комунистичке пропаганде и биједних лажи, како је при паду авиона погинуо од удара неког од сандука злата. Његова честитост и част нису могле да натруне нискост и подлост оних од којих је био већи и бољи. Зато његовим орденом политички представници српског народа из Црне Горе желе да оките груди највећег живог српског пјесника Матије Бећковића. Управо је Матија, пјесмом посвећеном Марку Даковићу, први подигао неурушиви споменик овом великом човјеку његошевске Црне Горе и цијелог српског народа – рекао је Мандић, непосредно прије него што је предао орден Матији Бећковићу, додајући да од дјеце до стараца, у Црној Гори, сви непогрешиво осјећају љепоту и трагику, иронију и непоновљиви хумор Бећковићеве пјесничке ријечи.

Митрополит црногорско-приморски Амфилохије говорећи о лику и дјелу Матије Бећковића рекао је да је он био и остао Ровчанин, по коријену, језику и памћењу.

– Његова судбина је сткана у његовом бићу и животу. Матија носи у себи онај апостолски и јеванђелски дух Светог Саве, цара Лазара и Василија Острошког. То су ликови које он освјетљава у својим причама и који њега освјетљавају – нагласио је митрополит Амфилохије.

– Урођен у језик Матија говори непрестано самом средишту бића и твари и данас код нас стоји чињеница да Црна Гора не може видјети своју срећу у несрећи српскога народа. То је Бећковић говорио још када је примио Његошеву награду. Тада се већ видјело куда креће званична власт. Мислим на ону црногорску. Додуше није се још видјело гдје ће стићи. То ћемо још видјети, јер не треба заборавити да је тада у Будви, приликом пријема Његошеве награде био присутан и Мило Ђукановић. Дај Боже да се и он врати – помало је био ироничан, на крају своје бесједе, митрополит Амфилохије, додајући у истом тону на крају да „било како било треба да честитамо нашем Матији на овом његовом одликовању, али као што рекох, његов ђед Никша је заслужнији од њега".

ЗАПЈЕВАЛИ КОСОВСКИ БОЖУРИ

У културно-умјетничком дијелу програма наступила је Ивана Жигон, *Косовских божура* и пјевачка група *Вез*.

Свечаности су присуствовали још епископ будимљанско-никшићки Јоаникије, некадашњи предсједник СРЈ Војислав Коштуница, некадашњи предсједник Црне Горе и премијер СРЈ Момир Булатовић, предсједник Одбора за дијаспору и Србе у региону Народне Скупштине Републике Србије Миодраг Линта, лидер Демократске народне партије Црне Горе Милан Кнежевић, Срђан Ђоковић, Андрија Јовићевић, Александар Раковић, Мило Ломпар, Миодраг Дака Давидовић, Гојко Ђого, Дејан Мировић, Милош Ковић, Мироје Јовановић, Владимир Добросављевић, Душан Радосављевић и многи други.

ТЕКСТ И ФОТОГРАФИЈЕ: ЖЕЉКО ЂЕКИЋ

МАТИЈИНО СЛОВО О ДАКОВИЋУ

Марко Даковић је једна од најистакнутијих личности у политичком животу Црне Горе, народни трибун и адвокат. Рођен је 20. фебруара 1880. године на Грахову у Црној Гори. Марко Даковић је био нови Марко Миљанов. Обојица су из Црне Горе прогоњени, а Даковић је суђен у одсуству и клеветан до данашњих дана. Учио је гимназију и Правни факултет је завршио у Београду. Гдје је и Марко Миљанов угледао своје примјере чојства и јунаштва. Незванично је прозван вођом Младе Црне Горе. Један је од оснивача удружења црногорских студената на Универзитету у Београду. Био је први предсједник Клуба црногорске универзитетске омладине који је критички био настројен према режиму краља Николе. Даковић је био непредати борац у вријеме капитулације, сужањ нове окупације, душа сједињења са Србијом, независни посланик у Скупштини Краљевине Југославије. Повукао се из политичког живота, вратио у Подгорицу и радио као адвокат. Због огромног моралног угледа биран је за министра без портфеља у влади 27.марта 1941. године. На путу за Лондон те исте године, погинуо је у авиону који се срушио изнад Грчке, мада му је сва имовина коју је понио била само његов штап са којим је ушао у авион. Клеветници су лансирали приче да су у авиону биле златне полуге које су га убиле, мада је био члан Антифашистичке владе чија је девиза била „Боље гроб него роб". Погинуо је прије него што је рат почео, а словио је као непријатељ и издајник.

» Милан Кнежевић, Миодраг Линта и Андрија Мандић

ПРОМОЦИЈА КЊИГЕ ДР МИЛАНА МИЦИЋА: "АМЕРИКАНЦИ – СРПСКИ ДОБРОВОЉЦИ ИЗ САД (1914-1918)"

Потомак добровољца сачувао од заборава свједочанства ратника

У оквиру Међународног сајма књига у Новом Саду на манифестацији „Свесловенски дани културе“, 6. марта 2019. године одржано је представљање књиге др Милана Мицића: „Американци – српски добровољци из САД (1914-1918), што је био повод и за предавање на исту тему. О књизи су говорили проф. Батрић Ћаловић, замјеник предсједника удружења „Обилић 1912-1918“, Дејан Сабадош, члан управног одбора Удружења и др Милан Мицић – аутор књиге, историчар и почасни предсједник Удружења.

АУСТРОУГАРСКИ ДРЖАВЉАНИ ГИНУЛИ ЗА МАТИЦУ КОЈУ НИКАД НИСУ НИ ВИЈЕЛИ

Организатори представљања књиге и предавања били су Удружење ратних добровољаца 1912-1918, њихових потомака и поштовалаца – „Обилић 1912-1918“ из Новог Сада и Удружење Српско-руско-белоруског пријатељства едукативни културно просвјетни центар „Русофил“ из Новог Сада.

Књига Милана Мицића састоји се из два дијела. Први је историографски и говори о Србима печалбарима из Аустроугарске који су у Америци радили уочи Првог свјетског рата и који су се за вријеме рата отиснули у Краљевину Србију и Црну Гору да ратују на страни те двије српске државе, иако су били аустроугарски држављани и већина њих прије тога никада Србију није ни видјела. Књига говори о њиховом животу у Америци, одласку у добровољце, ратном путу, њиховим људским и војничким врлинама и односу према Србији.

- Други дио књиге садржи 25 казивања о добровољцима које сам прикупио у добровољачким колонијама у Банату и ту су описани њихови животи од рођења па до смрти. Ту се говори о томе како обичан човјек, појединац, а у овом случају српски добровољац, на својим леђима носи то велико бреме историје и историјске одговорности и како он доживљава епоху у којој живи. Говори о томе шта их је навело да изађу из оквира једне државе, да пријеђу из једне униформе у другу са жељом да се створи српска национална држава – објашњава аутор књиге Милан Мицић.

До свједочења која су у књизи забиљежена Милан Мицић је долазио на различите начине и из различитих извора.

– Имамо неколико записа које су на основу њихових прича записали потомци добровољаца, али су углавном у питању свједочења прве генерације потомака који су рођени између двадесетих и четрдесетих година прошлог вијека. Све те приче прошле су кроз одређену дозу селективности и удаљености од времена, али у себи садрже довољно животне соли да би се из њих могле извући многе вриједне ствари и да би се обогатило историјско сазнање о њиховом карактеру, моралу, начину размишљања – истиче др Мицић.

САВРШЕНО ПОЗНАВАЊЕ ДОБРОВОЉАЧКОГ ПИТАЊА

Аутор се овом темом, између осталог, бави и из личних разлога, и сам је потомак добровољца Јована Мицића са Баније, касније насељеног у Банату, и сматрао је својом обавезом да те људе отргне од заборава.

Савршено познавање добровољачког питања, уз изузетан списатељски дар, учинили су да ова књига др Мицића представља штиво које се чита лако, готово у даху, а из кога се, опет, много тога може научити… – истакао је у својој рецензији др Милан Гулић.

У музичком дијелу програма наступила је мушка пјевачка група КУД-а „Никола Тесла“ из Бачког Брестовца. Специјални домаћини „Свесловенских дана културе“ била су Крајишка удружења.

СЊЕЖАНА СТАНИШИЋ

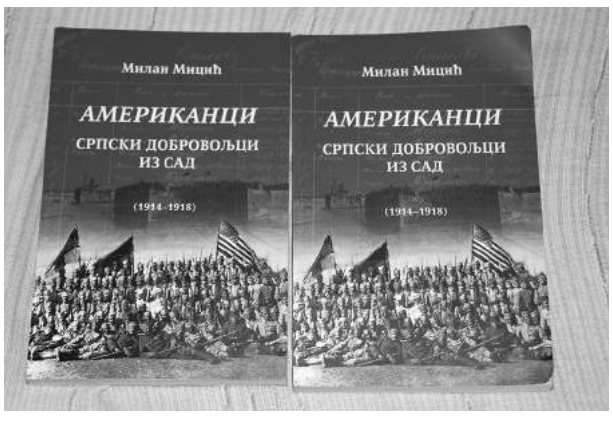

ОДРЖАНА 14. СЈЕДНИЦА ОДБОРА ЗА ДИЈАСПОРУ И СРБЕ У РЕГИОНУ СКУПШТИНЕ СРБИЈЕ

» др Бојан Тубић

» Николина М. Поповић

» др Љиљана Никшић

» Младен Весковић

» Милан Петковић

» Борка Рајшић

Неопходна већа средства за Србе у региону

На 14. Сједници, која је одржана 1. априла 2019. године, Одбор за дијаспору и Србе у региону Скупштине Србије расправљао је о средствима опредијељеним буџетом Министарства спољних послова, Министарства културе и информисања и Министарства просвјете, науке и технолошког развоја, а која се односе на дијаспору и Србе у региону. Одбор је закључио да наведена средства нису довољна за многе активности које би требало финансирати у текућој години. Након расправе, чланови Одбора су закључили да се у наредном периоду организује састанак чланова Одбора и представника наведених министарстава, као и Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и Министарства омладине и спорта на коме би се дефинисали капитални пројекти за наредну годину и разговарало о могућности повећања буџетских средстава. Одбор је подржао све активности министарстава спољних послова, културе и информисања и просвјете, науке и технолошког развоја, које се предузимају у циљу побољшања положаја Срба у дијаспори, а нарочито у региону.

» Детаљ са 14. сједнице Одбора за дијаспору и Србе у региону

ЛИНТА: СНАЖНИЈЕ ПОМОЋИ ОЧУВАЊЕ ИДЕНТИТЕТА СРБА ВАН МАТИЦЕ

Предсједник Одбора Миодраг Линта истакао је да су представници организација Срба из дијаспоре и региона указали члановима Одбора да средства која се издвајају у матици за њихов рад, нису довољна и да је потребно да буду знатно већа, те је то разлог предлагања Одбору овакве тачке дневног реда. Линта је истакао да је обавеза државе да још јаче и снажније подржи очување националног и културног идентитета Срба ван Србије.

ТУБИЋ: СТИПЕНДИЈЕ ЗА 78 СТУДЕНАТА ИЗ РЕГИОНА

Др Бојан Тубић, помоћник министра просвјете, науке и технолошког развоја представио је пројекте и програме за које ово министарство издваја из буџета за област високог образовања, што се односи на стипендије студената из региона.

– Ове године додијељено је 18 нових стипендија, а до сада имамо већ 60 корисника. План је да би до 2021. године њихов број прешао стотину. Ове године, за стипендирање студената, издвојено је 31.500.000 динара. Друга област која се финансира јесу лектори у иностранству, за шта је опредијељено четири милиона динара. За ову област потребно је у наредном периоду издвојити додатна средства, имајући у виду да су средства која постоје довољна за финансирање само четири лектора – истакао је Тубић, наводећи да се тренутно финансира лектор у Италији, а да за онога који ради у Њемачкој ове године нема средстава за финансирање. Тубић није навео колико се троши на основно и средње образовање, па је договорено да ће Министарство те податке доставити Одбору накнадно.

НИКОЛИНА МИЛАТОВИЋ ПОПОВИЋ: БУЏЕТ МАЊИ ЗА 4 МИЛИОНА

Пројекте и средства Министарства спољних послова који се финансирају преко Управе за сарадњу са дијаспором и Србима у региону представила је Николина Милатовић Поповић, в.д. помоћника директора ове Управе.

– Овогодишњи буџет је чак нижи у односу на претходну годину за четири до пет милиона динара и износи 157.439.000 динара. Од тог износа 100.402.000 динара опредијељено је за програмску активност сарадње са Србима у региону и дијаспори и за пројекте очувања националног и културног идентитета Срба. Корисници средстава су удружења у региону и дијаспори, али и организације и удружења из Србије, а ове године за те активности опредијељен је износ од 4.700.000 динара и то за набавку књига и дидактичког материјала – рекла је, између осталог, Николина Милатовић Поповић, наводећи да средства са којима располаже Управа нису велика те их је потребно увећати.

НИКШИЋ: ОБЕЗБИЈЕДИТИ СРЕДСТВА ЗА ВАНРЕДНЕ СИТУАЦИЈЕ

Др Љиљана Никшић, амбасадор, начелник Одсјека за миграциону политику, дијаспору и социјалне споразуме у Министарству спољних послова, нагласила је да је потребно да као држава одредимо пројектне задатке које треба повезати са важним догађајима од националног значаја и формирати интерресорни тим који ће се овим бавити и да је неопходно да се догађајима иде у сусрет, а не да се одложено реагује. Предложила је да се осим три присутна министарства у те групе именују и људи из Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и Министарства омладине и спорта, а захвалила се, како је рекла, агилном предсједнику Одбора Миодрагу Линти који је уочио наведене проблеме и инсистира на повећању средстава како би проблеми били што мањи.

– Ми морамо имати и нека средства у резерви када треба реаговати по хитном поступку. Тако ове године нисмо одреаговали на прави начин на тему 100 година од завршетка Великог рата, а да напоменем, да смо у том рату изгубили 1.247.130 лица, односно 30 процената становништва што није на прави начин представљено свјетској јавности – закључила је Никшићева.

ВЕСКОВИЋ: БУЏЕТ ИСТИ, ПРИЈАВА СВЕ ВИШЕ

Младен Весковић из Сектора за савремено умјетничко стваралаштво Министарства културе и информисања навео је да су средства опредијељена за дијаспору и Србе у региону при овом Министарству у износу од 12 милиона динара и активности се спроводе преко конкурса.

– Било би добро да су средства већа како би се задовољиле потребе, јер је пријава сваке године све више. Средства су намијењена за организације које су регистроване ван граница Србије, посебно оне које су из региона – рекао је Весковић.

ПЕТКОВИЋ: МАЊЕ НОВЦА ЗА МЕДИЈЕ

Милан Петковић из Сектора за информисање и медије Министарства културе и информисања истакао је да је потребно повећање средстава за финансирање садржаја на српском у земљама региона. Овогодишњи буџет за медије је мањи за 8,7 одсто и износи 21.320.000 динара, иако се биљежи већи број пријава у односу на ранији период.

– Сва средства су намијењена медијима у региону, и то за пројекте на годишњем нивоу. Министарство такође финансира и конкретне одрживе пројекте у региону који су везани за проблеме на терену, а наравно ту је и финансирање националног јавног сервиса који је доступан и региону и дијаспори – рекао је Петковић.

РАЈШИЋ: СТИЖУ ЗАХТЈЕВИ ЗА ПРЕДАЈНИК У ХРВАТСКОЈ

Борка Рајшић из истог министарства истакла је да се прошле године помогло одређеним средствима удружењима у Албанији, да ове стижу захтјеви из Хрватске за отварање предајника са кога би се емитовао програм на Банији, али и у другим дијеловима Хрватске.

У расправу су се укључили и чланови Одбора. Тако је Александар Марковић истакао да је добро што се овакав састанак одржао, али да осим капиталних, треба финансирати и мале пројекте удружења, како би она опстала.

Замјеница предсједника Одбора Мирјана Драгаш рекла је да треба систематизовати однос према Србима у региону и да након састанка са члановима Одбора ти људи морају добити адекватан одговор, гдје и како се троше средства. Истакла је да се мора преиспитати и рад појединих удружења која постају породичне мануфактуре преко којих се црпе средства из буџета, док много важније институције остају без њих.

Александар Чотрић је похвалио иницијативу за одржавање оваквог састанка и оцијенио да је прави тренутак да се разговара о расподјели средстава за наредну годину. Навео је примјере како то на добар начин раде друге државе из окружења, као што се Мађарска односи према својој дијаспори, Грчка према својим сународницима у Албанији или на примјер Хрватска према својим у сусједној БиХ.

– Ако Срби не буду учили свој језик и одржавали везу са Србијом ми ћемо те људе изгубити – истакао је Чотрић.

У сличном тону говорила је и Оливера Огњановић, осврћући се на лоше информисање наше дијаспоре, али прије свега, Срба у региону.

Чланови Одбора су закључили да се у наредном периоду организује састанак чланова Одбора и представника министарстава спољних послова, културе и информисања, просвјете, науке и технолошког развоја, за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и омладине и спорта на коме би се дефинисали капитални пројекти за наредну годину и разговарало о могућности повећања буџетских средстава у министарствима, опредијељених за сарадњу са дијаспором и Србима у региону као и да Одбор подржава све активности министарстава спољних послова, културе и информисања и просвјете, науке и технолошког развоја, које се предузимају с циљем побољшања положаја Срба у дијаспори, а нарочито у региону.

ЖЕЉКО ЂЕКИЋ

УГ „ЈАДОВНО 1941.“ ПРЕДСТАВИЛО ТЕРМИН КОЈИ БИ У СВИЈЕТУ БИО СИНОНИМ ЗА СРПСКЕ ЖРТВЕ

ПОКОЉ ЈЕ СРПСКИ ХОЛОКАУСТ

Оно што нема име не постоји, ријечи су којима су се водили у Удружењу „Јадовно 1941.“ који су, „кад већ неће нико други“, јавности представили термин који би у свијету за српске жртве значило што и Холокауст (Шоа) за јеврејске.

„Своје име и презиме имају жртве, имају га и злочинци, а име имају и маљеви, ножеви, српови… којима су Срби убијани у тзв. Независној држави Хрватској, само тај стравични догађај нема име, и ми смо одлучили да то промијенимо. Зваће се Покољ (са великим П), и требало би да га тако убудуће називају сви који га користе, од новинара до историчара који се тим питањем баве“, рекао је на конференцији за јавност овим поводом др Душан Басташић из Удружења „Јадовно 1941.“ из Бањалуке.

ОНО ШТО ЈЕ БЕЗИМЕНО МОРА ДА СЕ ОПИСУЈЕ

Басташић каже да када за нешто немате тачно име, терминолошки појам, онда морате да га описујете, и притом томе често нешто (непотребно) додајете или изоставите, па се на крају то извитопери или нестане.

Указује на примјер Јевреја, који су због тога једном рјечју именовали оно што се десило њиховом народу пред Други свјетски рат и у њему. Интернационално то је познато као Холокауст (које потиче од старогрчког жртвовања боговима ватром), а сами Јевреји га уже зову Шоа („Уништење“), али своје називе за сопствено страдање имају и Роми – Порајмос и Јермени под Турцима – Хајотс тегеспанутјум.

Покољ је одговарајући назив за систематски државни злочин геноцида почињен над православним Србима током Другог свјетског рата од стране НДХ на цијелој њеној територији (Хрватска, Срем, дио Босна и Херцеговине).

Систем логора смрти Госпић, чијим се жртвама бави Удружење „Јадовно 1941.“, постојао је само четири мјесеца, од маја до августа 1941. године, када су га укинули Италијани (а логор био замијењен већим и злогласнијим системом логора Јасеновац). Али и за тако кратко вријеме у њему је убијено на десетине хиљада Срба – сељака, радника… мушкараца, жена, дјеце… покупљених у камионе и возове и довожених из Лике, Кордуна, Славоније, чак Херцеговине. Тачан број жртава се никада неће утврдити, али према разним у документима бројке иду од 38.000 до чак 92.000 убијених, или „отписаних“ како то стоји у званичним извјештајима НДХ, који су завршили у крашким јамама или Јадранском мору око Пага, гдје су била два логора.

Сам термин геноцид је познат у струци али, истиче Басташић, у обичном народу и говору се често и непримјерено употребљава. Због тога је Удружење, које већ десет година одржава сјећање на жртве систем логора Госпић, покретало иницијативе о посебном називу за страдање Срба, али су се надлежни оглушили. Сада је донесена одлука, уз савјетовање стручњака, и термин је Покољ.

Покољем је обухваћено страдање више од милион Срба који су прије 1941. године живјели на подручју које је покривала Независна Држава Хрватска, и подразумијева економски терор и конфискацију имовине у приватном власништву, ограничавање кретања и гетоизацију, организацију и спровођење појединачних, групних и масовних убијања, депортацију у концентрационе логоре, присилни прелазак на католичку вјеру и протјеривање на подручје окупиране Србије.

ЗАШТО НЕМАМО МЕМОРИЈАЛНИ ЦЕНТАР

Академик Василије Крестић је на конференцији рекао да је штета што овакве иницијативе долазе од малих удружења умјесто од надлежних институција и врха власти у Србији.

- Зашто Србија нема, као једина у Европи, нити један меморијални центар ради сјећања на своје невине жртве током Другог свјетског рата. Ево сада ће га, надамо се, добити Бањалука, али у Србији га и даље нема. Јевреји их имају петнаест или шеснаест по Европи - рекао је члан САНУ.

Момчило Мирић, из Удружења за одбрану ћирилице „Добрица Ерић“ из Београда, рекао је да због тог „неименовања“ страдање Срба никада није наишло на препознавање на међународном плану.

„Покољ можда звучи језиво у школском градиву или јавном обраћању, али истинито одсликава начин на који су Хрвати убијали Србе“, рекао је историчар Никола Жутић са Института за савремену историју.

» Академик Василије Крестић, Душан Ј. Басташић, проф. др Никола Жутић и проф. др Момчило Мирић

ЗАВИЧАЈНО УДРУЖЕЊЕ „САВА МРКАЉ“ НА САЈМУ КЊИГА

На овогодишњем Међународном сајму књига, одржаном од 5 – 11. марта у Новом Саду, у оквиру манифестације *Свесловенски дани културе*, представљен је 10. марта и рад Завичајног удружења *Сава Мркаљ*.

Током двочасовног представљања, предсједница удружења, Зорица Влајинић, упознала је присутне са циљевима и задацима који су дефинисани Статутом удружења, као и са досадашњим активностима. Нагласила је да удружење постоји од 2017. године и да је током кратког постојања одржало више активности, са циљем очувања културе и традиције Срба из региона. Посебно је истакла пројекат под називом *Година Саве Мркаља*, који је реализован прошле године у спомен на Саву Мркаља, великог реформатора српске азбуке, поводом 235 година од рођења и 185 година од његове смрти.

Током реализације тог пројекта одржане су различите активности чији је циљ био упознавање са ликом и дјелом једног од најумнијих људи нашег народа, великог реформатора српског језика, Саве Мркаља. Међу најзначајније резултате пројекта *Година Саве Мркаља* убраја се штампање двије књиге, објављивање фељтона о Сави Мркаљу у пет наставака у новинама *Српско коло* и одржавање трибине под називом *Олуја у српској књижевности*, у Културном центру Града Новог Сада.

Завичајно удружење *Сава Мркаљ*, у сарадњи са Савезом Срба из региона, већ неколико година организује и Фестивал фолклора који се одржава у Српском народном позоришту у Новом Саду. Основни циљ Фестивала је презентација, преношење и очување изворне крајишке игре, пјесме и плеса. Фестивал је од изузетног значаја за очување српског културног наслеђа, како Срба из региона, тако и Срба у Србији.

» Проф. др Душан Иванић и Зорица Влајинић

» Детаљ са промоције

У првом дијелу представљања удружења на сајму књига, публици је презентована књига пјесама Бошка Буђана *Испод пепела*, која је промовисана у Градској библиотеци у Новом Саду и о којој је, том приликом, веома надахнуто говорио књижевник Ђорђе Нешић. Књига је подијељена у два већа циклуса. Први циклус чине духовне религиозне пјесме, а други пјесме инспирисане кордунашким завичајем.

У другом дијелу програма представљена је књига *Пјесме* Саве Мркаља, коју је за штампу приредио проф. емеритус Душан Иванић, а у којој се налази укупан пјеснички опус Саве Мркаља. *Пјесме* Саве Мркаља прво је засебно издање цјелокупног пјесничког дјела знаменитог српског филолога, аутора пјесама изузетне, антологијске вриједности.

Уважени гост, проф. др Душан Иванић, врло је надахнуто представио књигу, дочаравши нам богатство разноврсности Мркаљевог опуса. Саву Мркаља, према ријечима Душана Иванића, карактерише изузетна самосвјест, брижљивост и осјетљивост која се огледа кроз форму, стих, ритам, лексику и сликовитост. Читајући пјесме *Матти и кћи, Код чаша пуни весеља, Старац* и *Гди је радост?* приређивач је кроз примјере показао изразиту тематску, жанровску и стилско-реторичку хетерогеност укупног пјесничког опуса Саве Мркаља.

Публика је на сајму књига са великим интересовањем пратила представљање једног младог удружења, које је за кратко вријеме постојања успјело да реализује веома значајне и запажене активности, чији рад и квалитет су препознали и Град Нови Сад, као и Покрајински секретаријат за културу, који су подржали реализоване пројекте.

СЊЕЖАНА СТАНИШИЋ
ФОТО: ДАРА ЧУДЕ

ЛИНТА ОДРЖАО САСТАНАК СА ПРЕДСЈЕДНИЦИМА ВИШЕ ЗАВИЧАЈНИХ УДРУЖЕЊА

Сарадњом до бољих резултата

На иницијативу предсједника више завичајних удружења у Београду је 4. марта одржан састанак на народним послаником и предсједником Одбора за дијаспору и Србе у региону Скупштине Србије Миодрагом Линтом. Састанку су присуствовали предсједник Удружења ” Славонија у срцу” Миодраг Жарковић, предсједник “Завичајног клуба Кордунаша” Петар Шаула, предсједник “Завичајног удружења Банијаца, потомака и пријатеља Баније” Мирослав Ковјанић, предсједник Коалиције удружења избјеглица Миле Шапић и Миодраг Линта.

На састанку су размијењена мишљења о актуелној ситуацији међу завичајним и избјегличким удружењима која окупљају Србе родом и поријеклом са подручја данашње Хрватске, Републике Српске, Федерације БиХ и других држава региона. Констатовано је да је потребно да се успостави стални дијалог међу представницима завичајних и избјегличких удружења с циљем јачања сарадње и реализације заједничких активности око којих постоји сагласност. Договорено је да се неколико пута годишње организују заједнички састанци представника завичајних и избјегличких удружења и народног посланика Миодрага Линте.

» Миле Шапић, Петар Шаула, Мирослав Ковјанић, Миодраг Жарковић и Миодраг Линта

ВАНРЕДНА СЈЕДНИЦА СКУПШТИНЕ УДРУЖЕЊА *ЛИЧКО ОГЊИШТЕ* ИЗ ПРИГРЕВИЦЕ

» Недељко Дошен

Дошен изабран за предсједника удружења Личана у Пригревици

На Сретење 15.2.2019. Удружење Срба из Лике *Личко огњиште* из Пригревице, у сеоској библиотеци одржало је ванредну сједницу Скупштине Удружења.

У присуству четрдесетак чланова Удружења изабран је нови Управни одбор, а сједницу је водио предсједник Скупштине Милан Мандић, звани Брацо.

Чланови новог Управног одбора су: Милан Мандић, Никола Пуача, Половина Смиља, Милица Почуча, Ана Павковић, Јово Мандарић, Саша Вукша, Душан Ђаковић, Данијела Пиплица, Душко Шијан, Никола Поповић, Слободан Кораћ, Радомир Зороја, Стеван Жужић и Недељко Дошен. Прва редовна сједница новоизабраног Управног одбора одржана је 22.2.2019. у просторијама Удружења Срба из Лике *Личко огњиште*, и била је то изборна сједница. За предсједника Управног одбора је изабран Недељко Дошен, за његовог замјеника изабран је Стево Жужић, благајник је Јован Мандарић.

ДРАГАНА БОКУН

ГРАДОНАЧЕЛНИЦА КРУШЕВЦА **ЈАСМИНА ПАЛУРОВИЋ** СА ПУНО ОПТИМИЗМА ДОЧЕКУЈЕ НОВЕ ИЗАЗОВЕ

Крушевац је поново постао важна тачка за инвестиције и привредни опоравак округа

Градоначелница Крушевца Јасмина Палуровић има пуно разлога за задовољство јер је у вријеме њеног мандата у Крушевац путем страних инвестиција уложено више од 23,8 милијарди динара. Томе је велики допринос дала нова фабрика каблова коју је отворила њемачка компанија *Кромберг и* Шуберт, а која је по свом значају превазишла локални значај. Наиме, ријеч је о инвестицији вриједној око 3,5 милијарде динара у фабрици која у овом тренутку запошљава 750 радника.

Недавно је у присуству предсједника Србије Александра Вучића потписан и уговор о продаји Фабрике мазива (ФАМ) америчкој компанији *Валволин* за 9,5 милиона евра. Ако се томе дода да је марта 2012. године, отворена фабрика аутомобилских гума америчке компаније *Купер Тајерс* у којој ради 851 радник, онда је јасно зашто Крушевац поново заузима истакнуто мјесто на привредној мапи Србије.

– Наша визија је Крушевац као град прогреса, отворености, богате историје, културног и друштвеног напретка и мјесто у коме ће инвеститори наћи доброг партнера за остваривање својих циљева, на обострано задовољство. Чињеница је да се привредни амбијент у Крушевцу поправља. Стигао нам је и *Лидл* који је у свом објекту запослио 50 радника, а компанија *Хенкел* је уложила скоро 2,5 милијарде динара у фабрику *Сомат* чиме је отворено још 50 нових радних мјеста. *NEPI Real Estate Project* је купио парцелу на локацији Стари аеродром и у току је завршетак изградње модерног објекта – шопинг мола, који ће запошљавати око 300 радника. У прилог побољшању привредног амбијента у Крушевцу говори чињеница да су у претходном периоду ријешени статуси предузећа ХИ *Жупа*, која је купљена од домаћег инвеститора *Еукона*, као и предузеће за производњу хлеба и пецива *Бранко Перишић*, које је склопило уговор о пословно-техничкој сарадњи са компанијом *Атрофинанс*, што је први корак ка будућој успјешној продаји. Фабрика ИМК *14. октобар* постао је власништво Друштва са ограниченом одговорношћу регистрованог за производњу моторних возила СЦМГ *14. октобар* д.о.о. Београд. Она је ћерка фирма чешке компаније у оквиру које послују *Татра камиони*, *Татра војна возила*, *Авија* и *Дако* и запошљава 270 радника.

● Каква је ситуација са бројем незапослених?

– Број незапослених значајно је смањен. На крају 2012. године имали смо 15.930 незапослених грађана, данас је тај број 11.861. Међутим, интензивно радимо на стимулисању самозапошљавања. За ову годину издвојили смо 9 милиона динара, за програм стручне праксе и стицања стручних знања 4 милиона. Радимо и на мјерама популационе политике који је намијењен незапосленим младим брачним паровима и самохраним родитељима, гдје ћемо издвојити 2 милиона динара. Пошто Град Крушевац није још универзитетски центар, суочавамо се са проблемом одласка младих на студирање у друге градове. Тиме се отвара и проблем одлива младог стручног кадра који остаје да живи и ради у градовима у којима студира (почетак рјешења проблема је у отварању Пољопривредног факултета у Крушевцу, у оквиру Универзитета у Нишу).

● Који су најважнији инфраструктурни пројекти?

– Разликујемо се од већине градова и по чињеници да нема кредитних задужења и поред високог степена инвестиционе активности. Рађено је више од 20 километара путева уз финансијску помоћ ЈП Путеви Србија и Града Крушевца. Укупна инвестициона вриједност на територији града Крушевца је 1.250.000.000 динар. Урадили смо путеве Дољане–Мешево, Мала Река–Срндаље–Крушинце, као и путеве у Каонику, Мачковцу и Глободеру. Такође смо средили више градских улица и тротоара, кружних токова, мост на ријеци Бистрици у Дворану. Ревитализовали смо пољске путеве на територији МЗ Здравиње, МЗ Дворане, МЗ Ћелије, МЗ Пепељевац, насеље Лукавац, МЗ Коњух. Булдожер је био ангажован више од 2.000 сати на поправкама некатегорисаних путева. У зонама школа постављени су лежећи полицајци, саобраћајни знакови и ЛЕД дисплеји. На државним путевима су постављени ЛЕД дисплеји и портали са упозорењима, а посебна пажња је поклоњена безбједности 14 школа које се налазе поред ових саобраћајница. Поред тога у пројекат *Регионално водоснабдијевање* уложено је 837,8 милиона динара, постављање ЛЕД расвјете посредством приватно јавног партнерства – 678,3 милиона РСД, завршена је гасификација у вриједности од 3 милијарде динара.

● Какви су туристички потенцијали?

– Крушевац је град чија је историја дубоко уткана у српску етику, културу и традицију. Као град изузетно богатог културно-историјског наслијеђа, Крушевац и данас најприје асоцира на славног кнеза Лазара, Косовску битку и косовске ратнике. Због тога, срж културно-историјског туризма у Крушевцу чини велики број знаменитости које се односе на Косовску епоху и Крушевац средњег вијека: Споменик косовским јунацима – симбол Крушевца, Археолошки парк *Лазарев град* који обухвата остатке средњовјековног утврђења (Донжон кулу као најочуванији остатак, остатке Кнежевог двора), цркву Лазарицу – бисер моравске архитектуре, споменик кнезу Лазару и Народни музеј – незаобилазно одредиште када је ријеч о културној и туристичкој понуди нашег града. Мозаици Младена Србиновића у Мозаик сали здања Градске управе чине јединствену декоративну цјелину посвећену средњовјековној Србији и Крушевцу. У Галерији Милића од Мачве се налази преко 100 слика из српске историје са акцентом на Косовски бој. Културно-историјске знаменитости које се односе на поменути период су прошле године, на Видовдан, употпуњене новим садржајем – спомеником кнегињи Милици. Истакнуто мјесто заузима споменички комплекс *Слободиште* који се простире на јужној периферији града, на мјесту гдје је окупатор стријељао током Другог свјетског рата више стотина родољуба из Крушевца и околине. На простору комплекса *Слободиште* прошле године је, у оквиру програма прославе Дана ослобођења града Крушевца, откривен Споменик палим припадницима војске, полиције и резервног састава (од 1991. до 1999.године), који су своје животе дали током рата у Хрватској, Босни и Херцеговини и на Косову. Надалеко су познати црква Лазарица и бројни манастири у непосредној околини (Наупара, Свети Роман, Ђунис, Велуће, Свети Лука и други). Моравска архитектура духовних храмова на овим просторима представља својеврстан предмет интересовања многих туриста. Здравствени туризам поприма све значајнију улогу, а главну окосницу овог вида туризма представља Рибарска Бања, смјештена на обронцима Јастрепца, а од Крушевца удаљена свега 34 км. Јастребац, најшумовитија планина овог дијела Балкана, удаљена је од Крушевца свега 20 км и представља посебан туристички потенцијал.

● Које су најзначајније културне манифестације?

– У граду као и у насељеним мјестима постоји читав низ манифестација локалног, а и међународног карактера. Видовдан – манифестација поводом обиљежавања Дана града садржи разноврсне програме, уз учешће бројних градских установа и организација.

Обиљежавамо 14. октобар – Дан ослобођења града Крушевца у Првом и Другом Свјетском рату. Наше установе у култури, у сарадњи са другим институцијама и мјесним заједницама такође организују манифестације и у граду и у селу. Неке од тих манифестација су: Фестивал *Златна кацита, Растето Косово, Фестивал драмскої театра предшколскої узраста* – намијењен најмлађим љубитељима позоришне умјетности: ФЕШТ– Фестивал драмског театра за ученике крушевачких основних школа, *ТИН-ФЕСТ* – Фестивал драмског театра за ученике крушевачких средњих школа.

● Какви су услови за развој спорта?

– Много улажемо у спорт, па смо тако у атлетско-фудбалски стадион *Радомир Мићић – Миче* уложили скоро 127 милиона динара, урађена је трим стаза на Багдали дужине 1,1 км, као и теретана на отвореном на Багдали и насељу Уједињене нације.

● Каква је сарадња са градовима у региону?

– Град Крушевац је отворен и има потписане Протоколе и Повеље о сарадњи и братимљењу са више градова у иностранству: Пистоја (Италија), Трогир (Хрватска), Травник (Федерација БиХ), Крф (Грчка), Сент Андреја (Мађарска), Кирјат Гат (Израел), Рамнику Валча (Румунија), Волгоград, Рјазањ, Електросталь, Липецк, Одинцово и Санкт Петербург (Русија), Стара Загора (Бугарска), Жалец (Словенија), Бијељина и Источно Сарајево (Република Српска), Ставрос (Грчка), Ескишехир (Турска), Косовска Митровица и Новополоцк (Белорусија).

Т. ЂОРОВИЋ

НАСЉЕЂЕНИ БРОЈНИ ПРОБЛЕМИ

– Град Крушевац уз помоћ великих средстава које издваја из градског буџета и велике финансијске помоћи из Републике и ресорних министарстава, труди се да равномјерно улаже у инфраструктуру, како у граду тако и на сеоском подручју, у циљу равномјерног развоја града и околних села. И поред великих улагања, не можемо да урадимо свако село. Имамо проблем разуђености 101 насељеног мјеста. Град такође, улаже велика средства у реконструкцију школских објеката, домова културе, спортских терена, домова здравља и у граду и на селу, али нажалост и даље има објеката у селима у која ништа није улагано од њихове изградње. Велики проблем је и преузимање сеоских водовода на управљање, која је законска обавеза Града, а исти нису условни. На територији града постоје 16 таквих водовода. Наслијеђени су проблеми у ЈП Градска топлана – застарјела опрема (котлови и мрежа), велика дуговања, велики број потрошача прикључених на централни извор. Потребна средства за ремонт котлова су 134, 8 милиона динара.

БРОЈНЕ МАНИФЕСТАЦИЈЕ

– *Федраро* је посебан фестивал који окупља аматерска позоришта са подручја Расинског округа. Традиционалне манифестације су *Књижевно филозофска школа, Такмичења села града Крушевца, Песнички фијакер, Падешки кладенац, Звездано Здравиње, Беловодска Розета, Позоришни дани*, Фестивал представа за дјецу *Крушка*, Сајам књига и издаваштва Расинског округа, Дјечја међународна колонија *Биберче*, Међународни фестивал православног филма *Снажни духом*, Међународни фестивал *Витешки мегдан у Лазаревом граду*, Међународни фестивал балона *Крушевац кроз облаке*, Међународни фестивал туристичких публикација *Кофер слова*, Сретењски бал, Витешко надметање у пливању за Богојављенски крст, Ломљење божићне чесница... Ту су и традиционални концерти КУД-а *14 октобар*, хора *Свети Кнез Лазар*, Камерног мушког хора *Станислав Бинички* и етно групе *Лазарице*.

СВА ИЗБЈЕГЛА ЛИЦА ЗБРИНУТА

● Многа избјегла и интерно расељена лица нашла су свој нови дом у Крушевцу. Да ли се и у којој мјери спроводи Програм регионалног стамбеног збрињавања?

– У Крушевцу се овај програм спроводи од 2014. године у вриједности око 1.800.000 евра, а биће збринуто 75 породица, односно 212 лица. До маја би требало да буде готова зграда са 20 стамбених јединица на локацији Расадник 1. На истој локацији гради се још једна зграда са 40 стамбених јединица која би требало да буде готова у августу. Прошле године су изграђене двије монтажне куће, а конкурисала су још три корисника. Додијељено је и 5 пакета грађевинских пакета, а биће обезбијеђена средства и за куповину 5 сеоских кућа. Можемо да закључимо да ће Регионалним стамбеним програмом на подручју града Крушевца бити стамбено збринуте практично све заинтересоване избјеглице.

МР ЖЕЉКО ТРБОВИЋ ДОБИТНИК ПРЕСТИЖНЕ НАГРАДЕ *BRAND LEADER AWARD* 2019

ОПШТИНА ПЕЋИНЦИ – НАЈБОЉА ЛОКАЛНА САМОУПРАВА У РЕГИОНУ

Једина локална самоуправа међу овогодишњим добитницима награде *Brand Leader Award* 2019, које су 27. марта уручене у Сава центру у Београду, била је општина Пећинци која је проглашена за најбољу локалну самоуправу у региону Југоисточне Европе у 2019. години, јер је, како стоји у образложењу награде, „лидер у креирању просперитетног привредног амбијента и подстицајног инвестиционог окружења, константном унапређењу инфраструктуре и системској подршци развоју транспорта и логистике.

Награда Brand Leader Award се додјељује на основу низа стандардизованих критеријума који подразумијевају иновативност, висок степен тржишне препознатљивости и позиционирања аутентичног производа. Награда се додјељује у циљу афирмације најистакнутијих компанија, институција, појединаца и медија који континуираним позитивним развојем и иновативним стратегијама постављају више стандарде и унапређују тржиште, те дају изванредан допринос у популаризацији привредног потенцијала, креирања конкурентног тржишног имица региона.

Престижну награду, коју шесту годину заредом додјељује компанија *Mass media international*, у име општине Пећинци примио је предсједник општине мр Жељко Трбовић, који је том приликом рекао да награда не припада њему, већ комплетном општинском руководству, ефикасној локалној администрацији и свим грађанима пећиначке општине.

Тим поводом разговарали смо са предсједником општине Пећинци мр Жељком Трбовићем, и увјерили се у успјешност ове локалне самоуправе.

» проф. др Слободан Аћимовић (Економски факултет Универзитета у Београду), предсједник општине Пећинци мр Жељко Трбовић и Миливоје Радовановић (генерални директор Mass media internationa).

● Све локалне самоуправе се труде да анимирају инвеститоре, која је предност Пећинаца у односу на остале општине?

– Предност општине Пећинци је прије свега изузетно повољан географски положај, али и повољно привредно окружење које смо створили захваљујући врло ефикасној локалној администрацији и усвојеној планској документацији која инвеститорима знатно олакшава градњу. Наша радна зона у Шимановцима налази се на само 25 километара од Београда и на само 15 километара од Аеродрома *Никола Тесла*, а кроз сјеверни дио наше општине пролази аутопут Е70 који је дио Коридора 10 и који нашу општину повезује са вишемилионским тржиштем. Све то су разлози што је у нашој општини реализовано око 70 гринфилд инвестиција, у које је уложено близу 700 милиона евра. Захваљујући великом приливу инвестиција, незапосленост у општини Пећинци је најнижа у региону – на евиденцији Националне службе за запошљавање у фебруару 2019. године било је само 781 незапослено лице.

● Вашој општини су одобрена 4 нова инфраструктурна пројекта, шта ће то значити за вас?

– То су четири изузетно значајна пројекта за пећиначку општину која смо договорили са потпредсједницом Владе Србије и министарком грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре Зораном Михајловић, на недавном састанку са предсједницима свих општина Сремског управног округа којем је наша општина била домаћин. Три од четири договорена капитална пројекта су улагања у путну инфраструктуру: реконструисаћемо путне правце Деч – Прека Калдрма – Ашања, Суботиште – Огар и Попинци – Пећинци. На тај начин ћемо добити много квалитетнију путну мрежу у нашој општини, не само за привреду која махом послује у сјеверном дијелу општине, већ и за туризам који је махом концентрисан у јужном дијелу и ка којем ће посјетиоци имати приступ из два правца.

● Које гране привреде су најзаступљеније у вашој општини и да ли имате неке програме гдје помажете малим привредницима и пољопривредницима?

– Стратешки развој у општини Пећинци је конципиран у три правца – привреда, пољопривреда и туризам. Због интензивног индустријског развоја општина Пећинци је синоним за привлачење гринфилд инвестиција не само у Србији, већ и у цијелом региону. Посљедично долази до развоја мале привреде и услужних дјелатности кроз сарадњу са великим индустријским системима, а преко Удружења пољопривредних произвођача помажемо пољопривредницима у прикупљању документације за добијање државних субвенција. Такође, локална самоуправа сваке године финансира бесплатну анализу земљишта за регистрована пољопривредна газдинства, а улажемо и у уређење атарских путева и чишћење каналске мреже у атарима наших насеља.

● Колико ваша општина има богату туристичку понуду?

– Општина Пећинци обилује културно-историјском баштином, а на нашој територији је и бисер природе Специјални резерват природе *Обедска бара*, друго заштићено подручје у свијету. Средњовјековна тврђава Купиник, на самом ободу села Купиново, посљедња је престоница српске средњовјековне државе. Имамо двије етно куће – *Аксентијев кућерак* у Огару и Етно кућу *Путник* у Купинову. Обе куће су под заштитом државе. *Аксентијев кућерак* као културно добро од изузетног значаја, а Етно кућа *Путник* као културно добро од великог значаја. У Доњем Товарнику је *Свињарска колеба*, реплика традиционалног објекта у каквом су некада живјели сремски свињари, а у Пећинцима је већ добро познати Српски музеј хлеба *Јеремија*. Све то представља изузетан ресурс за развој туризма, који је у прошлости био потпуно неискоришћен. Посљедњих неколико година смо много улагали у обнову културно-историјских добара, а наши туристички локалитети све више привлаче пажњу посјетилаца. Однедавно је уведен и један нови туристички садржај – електрични минибус назван *Зелени змај* у част легендарног Змаја Огњеног Вука који је столовао у Купинику. Овим минибусом туристи ће бити у могућности да се возе на двије трасе кроз шуме око Купинова.

● Који су услови за развој спорта у вашој општини?

– Локална самоуправа је доста урадила на унапређењу услова за развој спорта у нашој општини. Изградили смо модерну спортску халу у Доњем Товарнику, која испуњава све услове како за одржавање званичних спортских такмичења, тако и за одржавање школских такмичења. Доста смо улагали и у обнову и уређење игралишта за мале спортове у свим нашим насељима, као и у обнову постојећих и изградњу нових дјечјих игралишта. Преко Спортског савеза *Развој спортова* свим нашим клубовима финансирамо трошкове такмичења и набавку спортске опреме и реквизита клубовима, али и школама и предшколској установи. Све то је створило одличне услове за развој аматерског, омладинског и школског спорта, јер на тај начин стварамо најширу базу младих људи окренутих спортским активностима и здравом начину живота.

● Колико ваша општина помаже Крајишницима, када је у питању рјешавање стамбеног питања или приликом запослења?

– Проналажење запослења у нашој општини не представља неки посебан проблем. Као што сам већ рекао, на евиденцији Националне службе за запошљавање је само 781 незапослено лице и сви који заиста желе да раде релативно лако могу да пронађу посао, а локална самоуправа апелује на привреднике да кад год је то могуће упошљавају локалну радну снагу. Што се тиче стамбеног збрињавања, Општина Пећинци редовно аплицира за средства за ову намјену код Комесаријата за избјеглице и миграције Републике Србије и доста је урађено на стамбеном збрињавању избјегличких породица. Кроз Регионални стамбени програм 19 избјегличких породица је збринуто додјелом грађевинског материјала у максималној вриједности до 9.000 евра, 13 породица је добило помоћ у виду откупа сеоске куће са окућницом у вриједности од 9.500 евра и мали грант у грађевинском материјалу вриједном 1.500 евра, док је седам избјегличких породица стамбено збринуто додјелом монтажне куће на сопственом плацу. Током ове године треба да почне и градња стамбене зграде у Шимановцима са 15 стамбених јединица намијењених избјегличким породицама. Анкетирањем је утврђено да већина избјегличких породица на територији пећиначке општине има ријешено стамбено питање, а мени је циљ да до завршетка овог мандата у нашој општини не буде избјегличких породица са нерије шеним стамбеним питањем.

● Колико су се Крајишници уклопили у нову средину, и на који начин доприносе општини?

– Актуелно општинско руководство не дијели грађане наше општине на старосједиоце и дођоше, већ се према свим грађанима односимо са једнаким поштовањем и то за резултат има све бољу интегрисаност Крајишника у локалну заједницу. Крајишници развоју локалне заједнице доприносе својим радом као и сви остали грађани, а локална самоуправа подржава манифестације које доприносе очувању крајишке традиције и обичаја. Мислим да се слободно може рећи да су Крајишници видљиви као заједница, али да ни на који начин нису изузети из токова живота локалне заједнице.

ДРАГАНА БОКУН

» Министарка Зорана Михајловић, Жељко Трбовић и Перица Гаковић (начелник Сремског управног округа)

КОЛОНИСТИЧКА НАСЕЉА (1920-1941)

» Пише: др Милан Мицић

У сјеверним крајевима (Банат, Бачка, Срем, Барања, Славонија) у колонизационом процесу 1920- 1941. године формирана је 201 колонија у којима је уочи Другог свјетског рата живјело око 100. 000 људи. Основну колонистичку масу чинили су српски ратни ветерани – добровољци из динарских крајева Краљевине Југославије, српски оптанти из Мађарске и дјелимично Срби из Баната – безземљаши. Колоније су настајале као сасвим нова насеља, обично око мајура бивших велепосједа или на ободима старосједеларских насеља. Колоније су могле бити изразито велике попут Александрова и Банатског Карађорђева које су уочи Другог светског рата имале 4. 500–5. 000 становника, или сасвим мале попут колоније Мали Жам код Вршца која се састојала од осам кућа.

3.

ХАЈДУЧИЦА

У Хајдучици, насељу између данашњег Зрењанина и Вршца, којег су 1918. године насељавали Словаци и Нијемци, налазио се велепосјед удовице Олге Јовановић, рођене Дунђерски, површине 4.180 к.ј. Пољопривредно одјељење Дунавске бановине 21. августа 1933. године донијело је одлуку о „Утврђивању објеката на велепосједу уд. Јовановић Олге рођ. Дунђерски у П.О. Хајдучица, среза вршачког" у којем се види крајњи резултат аграрне реформе на поменутом велепосједу. За аграрну реформу са велепосједа О. Јовановић рођ. Дунђерски тада је издвојено 2.424 к.ј. земљишта, а главни корисници аграрне реформе били су хајдучички Словаци и српски ратни ветерани – добровољци махом из Херцеговине, из околине Коњица и Билеће, који су у продужетку насеља формирали малу добровољачку колонију. Специфичност аграрне реформе у Хајдучици у периоду 1919–1941. године била је та што су се у сукобу око земље на једној страни нашли заједно, корисници аграрне реформе домаћи Словаци и колонисти из Херцеговине, а на другој страни велепосједница српске националности која је уз помоћ својих веза и зета угледног београдског индустријалца Владе Илића покушала да ограничи домете аграрне реформе и колонизације на свом велепосједу.

СЛОВАЧКО ПИТАЊЕ

Крајем марта 1919. године у Хајдучици формиран је Аграрни одбор, којег су чинили мјештани Словаци на челу са Јаном Молнаром, који је сачинио списак аграрних интресената, искључиво Словака који су као словенски народ били обухваћени аграрном реформом. По категоризацији Аграрног одбора у Хајдучици међу мјесним аграрним интресентима било је 185 аграрних интресената словачке националности са укупно 650 чланова породице. Ускоро, словачким аграрним интресентима из Хајдучице надијељено је 463 к.ј. земљишта или просјечно 2,70 к.ј.по једној породици, а потом је Аграрни одбор из Хајдучице послао Жупанијском аграрном уреду у Вршцу 19. августа 1921. године захтјев „за додјелу плацева у површини од 42 ланца до словачког дијела села за зидање кућа словачкој сиротињи".

„На овај начин дошла би словачка сиротиња до својег крова, остала би овдје на својој земљи и допринијела порасту словенског живља". Мјесто Словака исељавали би се Нијемци. Но што је најглавније: Словаци потиснути са свих страна Србима који сада у масама долазе ради колонизирања, временом би се посрбили – наш словачки језик и онако није далек српском језику; наша евангелистичка вјероисповијест треба само згодног попа да се претопи у православље... Јер Србе је лако населити, кад Срба има, али је тешко туђи народ прелити у Србе, а са словачким народом, међутим, то неће бити тешко; 170 породица добити или одбити не би требало држави да је свеједно. Стоји у захтјеву за додјелу кућних плацева Аграрног уреда из Хајдучице који је аргументима национално-политичке природе успио да избори одлуку Жупанијског аграрног уреда од 30. маја 1922. године о експропирацији 100 к. ј. од посједа Олге Јовановић за плацеве за 84 бескућника Словака из Хајдучице.

Ради лакшег економског организовања у процесу аграрне реформе локални Словаци из Хајдучице су истог дана, 30. маја 1922. године, основали у насељу својој аграрну заједницу којој су се по колонизирању прикључили српски добровољци насељени у хајдучичкој колонији. Године 1937. у хајдучичкој аграној заједници било је 62 Словака и 37 насељеника; управљање аграрном заједницом било је заједничко, а представници мјесних Словака у аграрној заједници (Павел Суховски и Мартин Јаношик) потписивали су се у дописима аграрне заједнице ћириличним писмом.

СУКОБ КОЛОНИСТА И ВЕЛЕПОСЈЕДНИЦЕ

Власница велепосједа у Хајдучици покушала је да ограничи аграрну реформу на свом велепосједу тврдњом да је услијед подводног земљишта посјед неподесан за аграрну реформу и колонизацију. Жупанијски аграрни уред у Вршцу 7. априла 1921. године донио је одлуку да се дио посједа у Хајдучици експропирише за потребе аграрне реформе, а 9. априла 1921. године та одлука је поништена одлуком Министарства за аграрну реформу. Да би се избјегла аграрна реформа на велепосједу Хајдучица О. Јовановић 1922. године продала је дио посједа свом зету, индустријалцу Влади Илићу „с намјером да ту оснује фабрику конфекције и модерну коњушницу". Посједница се 1924. године сукобила са групом добровољаца из Херцеговине приликом њиховог покушаја да се настане у зградама на Софија мајуру који је наводно купио њен зет Влада Илић. Душан Рудњанин, управитељ имања О. Јовановић био је особа која се сучељавала са насељеним добровољцима и мјесним словачким становништвом у име власнице велепосједа. Ипак, у каснијој фази колонизације О. Јовановић „подигла је својим даром врло лијепу цркву" у Хајдучици, а њен управитељ имања Д. Рудњанин 1938. године у име Српске црквене општине Хајдучица тражио је и добио два кућна плаца од општине Хајдучица „за подизање школске зграде за дјецу колониста и парохијског дома, јер је садашња школска зграда удаљена од колоније 2 км, а што је најглавније у кишовито вријеме наша дјеца не могу похађати школу услијед великог и скоро непролазног блата."

Отпор велепосједница, лоша и подводна земља ограничили су домете колонизације у Хајдучици. Када су геометри Жупанијског аграрног уреда у Вршцу 15. фебруара 1925. године премјеравали велепосјед О. Јовановић, премјерене су 102 добровољачке и 4 колонистичке земљишне компетенције, али је тада у Хајдучици живјело свега 23 добровољачке породице. Године 1934. у колонији Хајдучица било је надијељено укупно 42 породице (36 добровољачких), године 1935. у колонији је живјела 41 породица са 272 члана, а 1938. године у малој колонији Хајдучица колонисти су имали 38 кућа и 22 помоћне зграде што значи да процес заокруживања једног сеоског домаћинства није био заокружен јер је изграђен мали број економских зграда (стаје, плеваре, котарке (чардаци), свињци, шупе).

УМИРУ ЖЕНЕ И ДЈЕЦА

Ненасељавање дијела добровољаца из Херцеговине образложио је у свом писму од 31. јануара 1933. године Гаврило Дангубић, добровољац из Дивина, код Билеће, који се није населио „јер климатске прилике нису за њега и његову породицу подесне те би му здравственом стању шкодило." У првој деценији колонизације (1922–1933) у колонији Хајдучица умрло је 15 особа од чега 12 дјеце. Од маларије је умрло шесторо дјеце, од туберкулозе и болести плућа шесторо особа, од чега четворо дјеце. Четвртина породица у колонији до 1933. године имала је смртни случај. Госпава Дангубић, жена Спасоја Дангубића, умрла је 1925. године, двије године по досељавању, од бубрежне болести, а жена Трипе Милићевића из Звијерине, код Билеће, Госпава, 1928. године умрла је од туберкулозе. Обојица колониста 1933. године била су поново ожењена. Ненасељеним добровољцима (21 колониста) у Хајдучици 23. јуна 1934. године одузето је земљиште и услијед подводног и шалитарског земљишта надијељен је земљишни додатак насељеним колонистима у износу од 1 к.ј. и 1.110 кв.хв. по породици и 3–4 к.ј. земљишта аутоколонистима.

КОЛОНИЈА СТВАРАНА ДЕЦЕНИЈАМА

Стварање хајдучичке колоније био је деценијски процес који је почео 1922. године када се у колонију населило шест породица: Трифко С. Бајат и Трифко И. Бајат, из Билеће, Никола Дангубић из Звијерине, код Билеће, Шпиро Дангубић из Дивина код Билеће, Максим Црногорац из Дулића код Гацка и Глигорије Бубања из Голубића, код Книна. До 1930. године биле су насељене 34 породице добровољаца, а 1933. године у колонији је било 28 добровољачких породица из Херцеговине, 4 из Босне, по 1 из Далмације и Баната, односно најснажнија досељеничка група из Херцеговине састојала се од 14 породица из околине Коњица, и то двије породице Глоговаца (Чичево), породица Дабића (Чичево), Бован (Чичево), Драганић (Брђани), Јањић (Острожац), Каришик (Разићи), Калем (Бјела), Кујунџић (Кула), Ламбић (Орци), Мушић (Чичево), Сарић (Језеро), Таминџић (Бјела), Ћећез (Доње Село). Из околине Билеће, из села До, Дивин и Звијерина, насељено је шест породица Дангубића (Дамјан, Шпиро, Перо, Спасоје, Ристо, Данило) које су 1933. године имале 33 члана и које су представљале засебну цјелину унутар мале херцеговачке насељеничке заједнице, као и двије породице Бајата, породица Милићевић (Звијерина). Из Херцеговине су такође досељене породице Црногорац (Дулићи, Гацко), Гојковић (Дубљевић, Невесиње), Јанић (Благопоље, Мостар), Сикимић (Жрвањ, Љубиње), Дабић (Жрвањ, Љубиње), Лечић (Жрвањ, Љубиње). Из Босне су потицале добровољачке породице: Божић (Градачац), Митровић (Глиница, Цазин), Пемац (Калата, Кулен Вакуф), Савић (Доња Слатина, Брчко); из Далмације породица Бубања (Голубић, Книн), из Добрице у Банату породица Татомиров. Године 1935. добровољачком парцелом надијељени су насљедници погинулог добровољца Луке Танкосића, из Подвране, код Босанске Крупе. Тек 9. децембра 1941. године рјешењем Комисије за ликвидацију аграрне реформе аутоколинисти Петар Јовичић, из Баткуше, код Босанског Шамца, и Ђуро Шипка надијељени су поткућницама за градњу кућа. Већина насељених добровољаца из околине Коњица дошла је 1925. године, а добровољци из Босне 1927–1929. године.

Економска снага досељеника зависила је поред квалитета земљишта, које је у Хајдучици било „подводно и шалитарско" и од њихове могућности за бављење сточарством. Године 1925. Аграрној заједници надијељен је пашњак површине 29 к.ј. У извјештају начелника среза вршачког од 20. децембра 1934. године о стању сточарства у колонијама у срез стоји да „добровољцима треба дати само првокласна мушка грла за приплод јер имају одличан женски приплодни материјал, јер за њих, као и за све друге, сваке године се набављају бикови из околине Вршца и Мариолане те постоји опасност парења у блиском крвном сродству". У поменутом извјештају наводи се да хајдучичка колонија има 80 крава и јуница и 90 крмача и да су јој потребна два бика и 4 нераста које колонија нема, што је у просјеку на 41 домаћинство у колонији износило по двије краве или јунице по домаћинству и двије крмаче по насељеној породици. Чак и 1940. године 35 колониста насељених у Хајдучици имало је само 46 коња, што је у просјеку 1,3 коња по домаћинству што није било довољно за самосталну обраду земље јер је за њу требало најмање два коња по домаћинству. Зато је била присутна појава „спрежништва" односно заједничке обраде земље домаћинстава прије свега заједничком употребом вучне стоке.

Социјална и материјална позиција колониста у колонији Хајдучица поправљала се годинама, иако је услијед услова колонизације било породица различитог материјалног стања. Године 1937. приликом посјете представника Савеза аграрних заједница за Банат, Васе Марчићева, колонији Хајдучица када су чланови аграрне заједнице дали отпор наплати камата за кредите („Ристо Дангубић са 10–12 другова, све добровољаца који су својом агресивношћу на препад успјели да поколебају остале чланове да се оваква одлука донесе"), добровољац Шпиро Дангубић изјавио је да „има непродат кукуруз од прије три године, жито такође два вагона". Међутим, удовица Јелена Каришик имала је четворо дјеце, 27.јануара 1934. године (12, 11, 9 и 7 година) када је упутила молбу Комисији за ликвидацију аграрне реформе у којем је приказала свој тежак материјални положај:

МУЖ УМРО И ОСТАВИО МЕ БЕЗ ИЂЕ ИЧЕГА

„Мој покојни муж Ристо Каришик, који је умро још 1927. године у општини Хајдучица, ђе је добио земљу као добровољац. Када је умро ја сам остала сама иза њега са своје петоро нејаке дјеце који не могу да ми помогну ништа у пољском раду, него ја морам сама да се мучим и да радим.

Кад ми је муж умро оставио ме са дјецом без иђе ичега, без крова над главом, него се и данас претурам са дјецом по спајинским шталама и порушеним кућама и никако не могу да дођем до своје куће иако се трудим и мучим и гола и боса са дјецом, опет не могу кућу да подигнем.

Узрок овој мојој патњи и невољи јесте што су ми дјеца мала, али ми је ово најгоре што имам парцелу број 574/35 и 646/2. Врло је подводна и слаба, ниска, те не могу да добијем ни онолико прихода да израним себе и своју сироту дјецу.

Зато се обраћам наслову са молбом да ми додијели другу парцелу број 618/7 која се води на Стијачић Гаврилу који није насељен, нити ће се населити, а моја парцела да се да поменутом добровољцу који неће никад да се насели.

Колонија Хајдучица, формирана уз старо насеље, у периоду 1922–1941. године, када је колонизација прекинута њемачком окупацијом Баната, отворила је процес урастања у старо насеље јер је своје потребе махом задовољавала у њему. Године 1929/30. у српском одјељењу хајдучичке школе наставу је похађало 30 ученика. У самој колонији 1929. године функционисала је једна од 12 мјесних организација Савеза добровољаца у Банату и радило је Соколско друштво којем је 13. фебруара 1935. године надијељен плац од 500 кв.хв. за зидање Соколског дома.

НАСТАВИЋЕ СЕ...

У ВЛАДИМИРОВЦУ (ОПШТИНА АЛИБУНАР) ПОЛОЖЕНИ ВИЈЕНЦИ НА СПОМЕНИК СТРАДАЛИМ ДОБРОВОЉЦИМА ОД 1912-1918.

Крв која је проливена за спас Србије дуж Солунског фронта још тече у потомцима

Удружење потомака и поштовалаца ослободилачких ратова 1912–1918. Владимировац у општини Алибунар организовало је 24. марта 2019. године полагање вијенаца на споменик посвећен страдалим борцима. Парастос су служили свештеници Мирослав Томић и Милан Стефановић.

Ово Удружење основали су Зоран Максимовић, Сава Лукић, Ранко Прибић и Душан Бојевић са циљем окупљања потомака и поштовалаца добровољаца на простору Владимировца, општине Алибунар и Републике Србије ради његовања, чувања и заштите славних слободарских традиција, духовних и културно-историјских вриједности.

» Детаљ са парастоса

» Зорана Братић, Душан Дакић, Миодраг Линта и Милан Мицић

НЕ ЗАБОРАВЉАЈУ ПРЕТКЕ

Предсједник Удружења Зоран Максимовић изразио је задовољство што је његова идеја о оснивању Удружења спроведена у дјело, иако се на то чекало осам година.

– Данас са поносом можемо рећи да је ово наше присуство доказ да смо на добром путу. Крв која је проливена за спас Србије дуж Солунског фронта још тече у нама потомцима, њихова страдања никада не смијемо да заборавимо – рекао је Зоран Максимовић и додао како је жеља свих из Удружења да ово окупљање прерасте у традицију, да њихов пројекат уђе у општински календар обиљежавања историјских догађаја.

ЛИНТА: ПРЕКОДРИНСКИ СРБИ УВИЈЕК ПРИВРЖЕНИ МАТИЦИ

Предсједник Одбора за дијаспору и Србе у региону Скупштине Србије Миодраг Линта је истакао да је српски народ у периоду балканских ратова и Првог свјетског рата поднио велике жртве за ослобођење српских крајева, уједињење и стварање заједничке државе.

– Посебан допринос, који претходних година није довољно истицан, дали су Срби са простора Далмације, Лике, Кордуна, Баније, Славоније, Барање, Босанске Крајине, Херцеговине, Подриња, Посавине…, као и Срби који су отишли „трбухом за крухом" у Америку и европске земље. Морамо да се сјећамо наших предака, да сви заједно будемо поносни на њих – рекао је Линта.

Он је истакао како су прекодрински Срби својим добровољним одласком у српску војску показали велику љубав према Србији и висок степен националне свијести. Линта је апеловао на присутне становнике Владимировца да чувају сјећања и успомене на своје славне претке и да их преносе на своју дјецу и унучад.

» Зоран Максимовић и Сава Лукић

ДУШАН ДАКИЋ: РАЧУНАЈТЕ НА ПОДРШКУ ОПШТИНЕ

Предсједник општине Алибунар Душан Дакић, који је и сам потомак добровољаца, подсјетио је на велики значај бораца.

– Нажалост, новије генерације мало знају о борцима из 1912–1918, али ко не гледа уназад, не види ни напријед – рекао је Душан Дакић и додао да ће локална самоуправа помагати рад овог Удружења.

ДР МИЛАН МИЦИЋ: ДОБРОВОЉЦИ ГИНУЛИ ЗА ОТАЏБИНУ КОЈУ НИКАД НИСУ ВИДЈЕЛИ

Да данашња јавност зна много више о српском добровољачком питању и међуратној колонизацији Баната, Бачке и Срема свакако је заслужан помоћник секретара покрајинског секретаријата за културно наслијеђе др Милан Мицић који се овом тематиком бави дуги низ година, а и сам је потомак добровољца са Баније.

– Добровољци су били Срби који су се у великом рату опредијелили да се боре на страни Краљевине Србије, иако ту отаџбину никада прије нису видјели. У политичком смислу су изражавали жељу крајева из којих су потицали, да се њихови крајеви уједине у један државни оквир са Краљевином Србијом, а у војном погледу то су били људи који су посљедњи напустили Београд приликом одбране Београда – рекао је др Милан Мицић и додао да је сваки четврти или пети војник који је пробијао солунски фронт био српски добровољац.

Милан Мицић је навео како добровољци нису били само људи који су били ратници, него који су створили нови живот, подигли колоније, подигли куће, кренули од ничега и формирали насеље. Таквих насеља као што је Владимировац било је 201 у Краљевини Југославији. Ти људи су цијели живот чували своје вриједности, без обзира на времена која су се мијењала.

Предсједник Удружења добровољаца 1912–1918. *Обилић* из Новог Сада Батрић Ђаловић је рекао да су сви у обавези да дјела славних предака никада не забораве, да се сјећањем на њих и сами спашавамо од заборава и корачамо ка бољем свијету вјечних људских вриједности.

Члан Удружења Сава Лукић вриједно ради на прикупљању архивске материје, па је и овом приликом апеловао на потомке да му доставе фотографије и документе како би их уврстили у монографију Удружења.

ЈОВАН ДРАГАШ: ТЕЖАК ЖИВОТ

Јован Драгаш, син Илије Драгаша солунског добровољца, говорио је за *Српско коло* о свом оцу који је дошао из Америке у Банат 1921. године.

– Мој отац се пред рат вратио из Америке у родну Лику, гдје га је мобилисала аустроугарска војска и послали су га на источни фронт. Он и његови саборци Срби чим су дошли на фронт у Русију предали су се Русима, и наставили борбу на руској страни. Отац је преко Добруђе дошао на Солунски фронт – рекао нам је Илија и додао да када је одрастао и купио кола, са оцем је обишао ту маршуту.

Илијин отац је у Владимировце дошао са женом која му је родила шесторо дјеце.

– Прво је постојала зграда општине и велика зграда гдје су се општински бикови гајили, гдје се сада налази Дом здравља. У ту зграду су смјестили све дошљаке и један по једна је зидао кућу и одлазио из зграде. Био је то тежак живот – рекао нам је Илија.

Најстарији потомак солунца Ђорђе Бајалица од 86 година је најмлађе дијете Јове Бајалице од њих 12. Јово је са женом дошао из Босне у Владимировац 1923. године.

У Владимировцу има још првих потомака солунаца, а то су Марко Пантелић, Беба Кукрика, Мика Драгаш, Олга Вуковић, Зорица Зец, Јово Стојсављевић и Мица Митровић Јелић.

Домаћини су се захвалили и замјенику предсједника општине Милану Ћурувији, Ђорђу Стојсављевићу предсједнику Удружења *Еко Чуваркућа* Велика Попина, др Мирча Маран историчару и директору Националне службе за запошљавање из Панчева Ђорђу Лукачу.

Дружење је настављено у ресторану *Плава дама* гдје је госте забављао оркестар *Боја ноћи* из Банатског Карловца.

ДРАГАНА БОКУН

У Београду одржан 14. традиционални Светосавски скуп Ервеничана

Завичајно друштво *Ервеник* из Нове Пазове организовало је 26. јануара у ресторану *Језеро* на Ади Циганлији у Београду традиционални Светосавски скуп Ервеничана, некадашњих мјештана села Ервеник из Книнске општине.

Скупу је присуствовало око 450 Ервеничана, а међу истакнутим званицама присуствовали су начелник општине Ервеник Предраг Бурза, замјеник градоначелника Београда Горан Весић, који је кратким обраћањем поздравио Ервеничане, и предсједник општине Земун Дејан Матић.

Предсједник Завичајног друштва Драган Ковачевић за *Српско коло* је истакао да га посебно радује што је много омладине дошло на овогодишње дружење.

» Горан Весић међу Ервеничанима

– Веома сам задовољан са активностима нашег удружења, много нас је укључено и заинтересовано за допринос удружењу и циљевима, а то је да наставимо са обнављањем родног краја, да задржимо омладину и да поспјешимо повратак за бар неколико породица којима бисмо обезбиједили и неки посао тамо. Планирамо да покренемо пољопривредну производњу у Ервенику, да развијамо агротуризам. Обновили смо цркву и воденицу у селу. Уз добровољне прилоге некадашњих мјештана све смо то постигли и сада скупљамо новац за осликавање цркве – рекао је Ковачевић додајући да воденица још није оспособљена за рад, али радиће на томе да се у њој меље брашно као некада, а затим пече хлеб за туристе којих је пуно у предсезони, када долазе преко агенција на једнодневне излете у Ервеник и уживају у предивној природи овог краја, а посебно у љепотама ријеке Зрмање.

– Ервеник је било највеће село у Книнској општини, гдје је живјело око 2.000 људи. Имало је два сајма годишње, за Светог Саву и за Спасовдан. Овај Светосавски скуп наставили смо овдје у Београду да одржавамо, а у родном крају одржава се друга манифестација која је доста масовнија од ове вечерас. Прослава траје четири дана, а одавде организујемо аутобусе. Данас у Ервенику живи око 150–200 људи, углавном старијих који нису радно способни, али радимо на томе да и то промијенимо – закључио је Ковачевић.

У забавном дијелу програма наступили су КУД *Ћирило и Методије* из Бусија, а на одушевљење свих као звијезда вечери наступио је Бајa Мали Книнца и *Минђушари*.

Традиционално је приређена и богата томбола која је као и сваке године хуманитарног карактера. Прва награда било је печено јагње, док су друга и трећа биле печено прасе.

ВЕСНА ВУКОВИЋ

» Најбољи голман Милан Мићко Тодоровић и најбољи играч турнира Милутин Ратић

» КЉУЧ: Драган Јосиповић (тренер), Немања Ратић, Милутин Текић, Димитрије Вејин, Бранислав Вуковић, Дејан Ђукић, Миле Дмичић, Лазар Ђукић (тренер), Никола Стојановић, доњи ред - Милутин Ратић, Дејан Зукић, Миркан Шобот, Душко Јосиповић

СПОРТСКИ СУСРЕТ НА ИЛАНЦИ У СТАРОМ ЂУРЂЕВУ

КРАЈИШКА Лига шампиона

Група ентузијаста одлучила је да узме ствар у своје руке и организује прву Крајишку лигу шампиона на Иланци у Старом Ђурђеву која је одржана 31.3.2019. године. Како су нам организатори рекли, први међу њима био је Душан Родић. Основна идеја је била да млади људи не заборраве ко су и одакле су.

Утакмице су биле ревијалног типа, наравно да је фудбалско надметање било битно, али оно што је најбитније је само дружење, прича о завичају и заједничке успомене. Прихватили су Родићеву идеју и својим учешћем, али и спонзорством и донацијама, увеличали ово спортско дружење. На турниру су учествовале екипе: *Врбљани, Кључ, Банија, Ливањско поље, Барађи, Стабанца, Дрвар, Бихаћ, Мањача, Сански Мост.*

ДУШАН РОДИЋ: ДЈЕЦА НАМ НЕ ЗНАЈУ ОДАКЛЕ ПОТИЧУ

Организатор турнира Душан Родић има већ доста сличног искуства. Наиме, поред овог спортског такмичења, организује и Гитаријаду у Бачком Јарку, сликарску колонију, турнир улица у малом фудбалу, такмичење у куцању јајима, улични баскет, концерте, дружење са дјечјим пјесницима.

– Желим да дјеца схвате да треба да се баве спортом и културом у Бачком Јарку. Ова средина дала је доста познатих спортских имена као, нпр. Милан Лукач (голман *Партизана*), Мирко Иванић (играч *Црвене Звезде*), Јован Икић (јуниорски светски првак у саватеу), Дејан Зукић (играч *Војводине*), и умјетника као што су Димитрије Коларевић, Ана Родић, Брако Ћулибрк – Бранћул – додао је Родић и напоменуо како је у организацију Завичајне Лиге Шампиона кренуо са симболичним средствима без подршке локалних моћника.

– Помогли су ми људи добре воље, а највећу подршку имао сам од моје дјеце Весне и Јована, због којих сам ово све и правио – рекао је Родић.

Он је истакао да посебну захвалност дугује Илији Блануши из Темерина, власнику фирме *Градина*, који је купио велики прелазни пехар. Блануша је за *Српско коло* изјавио да је поносан што је на конкретан начин помогао Завичајну лигу шампиона.

Родић није заборавио да помене и остале пријатеље који су дали подршку да се овај догађај одржи. Међу њима је Дане Ђепина, власник фирме *Грађевинац* из Бачког Јарка. Круна њихове сарадње је дјечји паркић у центру Бачког Јарка, направљен од уплата за турнир улица.

Браћа Томић из Сирига су такође спонзори оваквих дешавања. Власник фирме Здравко Томић је рекао да ће увијек стати иза оваквих манифестација које промовишу вриједности које смо заборавили.

ВАСКРШЊА ХУМАНИТАРНА АКЦИЈА

Другог дана Васкрса биће организовано за дјецу такмичење у туцању јаја и изабрано најбоље ускршњо јаје. Прикупљаће се помоћ у гардероби и новчаним средствима која ће заједно са преосталим средствима од Завичајне лиге шампиона бити уручена владици бихаћко-петровачком Сергију.

» Организатор турнира Душан Родић

СТЕВАН КОВАЧЕВИЋ: САЊАМ РИЈЕКУ УНУ

О ријеци Уни и Бихаћу причао нам је Стеван Ковачевић, звани Рамбо сада настањен у Темерину.

– Све сам тамо оставио, ништа ме не веже за родни крај, колико ријека Уна, понекад је и сањам – рекао нам је Стеван и додао како много воли свој народ. Иако су му оца на свиреп начин убили Муслимани, а и сам је учествовао у рату, никога не мрзи.

– Ми смо Крајишници научили да трпимо, увијек смо насмијани и весели – закључио је Стеван.

Да се сјећање на традицију и завичај чува показао нам је и Зоран Стојчић из тима Барађи који је насмијао присутне играјући у вуненим чарапама и опанкама.

ТОРОМАН: ОДУВИЈЕК МЕ ЈЕ ПРИВЛАЧИЛО ЛЕТЕЊЕ

У једном тренутку је једна од утакмица прекинута и сви су гледали у небо, и чекали да се срећно приземљи Јовица Тороман, родом из Барађа, који је слетио параглајдером. Двије године се бави параглајдингом и како каже увијек га је нешто привлачило код летења.

– Кренуо сам са ченејског аеродрома и требало ми је 15 минута да стигнем довде – рекао нам је Јовица Тороман, чије слетање су сви испратили громогласним аплаузом.

ТРИВУН ЈОСИПОВИЋ: ПОНОСАН САМ НА ФК *МЛАДОСТ* ИЗ Б. ЈАРКА

Предсједник Фудбалског клуба *Младост* Бачки Јарак, Тривун Јосиповић нам је рекао да је његов клуб претходне двије године освајач Купа Војводине и три године заредом најбољи клуб у општини. Поред много талентоване дјеце и великих резултата ипак не наилазе на велику подршку локалне самоуправе, али имају пријатеље клуба који им помажу.

» ВРБЉАНИ: Немања Томић, Срето Томић, Миодраг Томић, Дарко Карађ, Младен Пролић, Зоран Јокић, Небојша Зорић, доњи ред - Немања Миљановић, Ненад Пурић, Милош Кајрин, Александар Којић, Слободан Томић, Дадо Томишић, Петар Миљановић

ПОБЈЕДНИК ЕКИПА КЉУЧА

ВРБЉАНИ – КЉУЧ - 0:1 (стријелац, П. Текић)

ВРБЉАНИ: Немања Томић, Срето Томић, Миодраг Томић, Дарко Карађ, Младен Пролић, Зоран Јокић, Небојша Зорић, Немања Миљановић, Ненад Пурић, Милош Кајрин, Александар Којић, Слободан Томић, Дадо Томишић, Петар Миљановић

КЉУЧ: Дејан Зукић, Душко Јосиповић, Драган Драгољевић, Дејан Ђукић, Милорад Косић, Никола Стојановић, Димитрије Вејин, Горан Ђукић, Зоран Зукић, Петар Текић, Миле Дмичић, Милутин Ратић, Немања Ратић, Слободан Ратић, Милан Кљајић, Милутин Текић, Бранислав Вуковић, Ђорђе Тодоровић.

За најбољег голмана изабран је Милан Мићко Тодоровић – који је за награду добио дрес крајишника Милана Борјана са потписом свих играча *Црвене Звезде*. Најбољи играч награђен је дресом Мирка Иванића, такође потписан са играчима *Црвене Звезде*.

» Побједник у бацању камена с рамена Недељко Стојковић

– Много нам помаже пријатељ Јовица Вучић, који финансира два клуба, *Борац* са Клисе и *Младост* из Бачког Јарка, све су то Крајишници, Босанци – рекао нам је Тривун Јосиповић и додао како је изузетно поносан на играче, тренере и сву управу клуба *Младост* из Бачког Јарка.

УИГРАВАЈУ СЕ 30 ГОДИНА

Разговарали смо са капитеном побједничке екипе *Кључа* Милутином Текићем.

– Ова екипа игра заједно сигурно скоро 30 година. Од малих ногу, још из пионира смо заједно. Сада смо ветерани ФК *Младост* из Бачког Јарка. Испратимо многе ветеранске и хуманитарне турнире – рекао је Текић.

За најбољег играча проглашен је Милутин Ратић из екипе *Кључа*.

– Ми смо екипа из једне улице и играмо сигурно једно 10–15 година заједно. Сви смо играли полупрофесионално, сада смо рекреативци – рекао је Ратић и додао да му ово није прва награда за играча турнира, већ их је добио неколико.

МИЋКО ТОДОРОВИЋ: НЕ ИДЕМО НА МОРЕ, ИДЕМО У ЗАВИЧАЈ

Један од спонзора, човјек великог срца, је на турниру освојио и титулу најбољег голмана – Милан Мићко Тодоровић из екипе *Барађи*.

– Дружимо се 25 година, играмо по селима и одржавамо традицију родитеља, баба и деда. Битан је фер-плеј и да се дружимо и не заборавимо наш завичај. Сви обилазимо завичај, не идемо на море него се тамо дружимо – рекао нам је Милан Тодоровић и додао како је својим трудом из ничега стекао много, и увијек се труди да помогне онима којима је то потребно, па је тако био и један од спонзора овог турнира.

Из екипе *Врбљани* разговарали смо са Небојшом Томићем.

– У нашој екипи су углавном били момци преко 30 година, а прикључили смо и неке млађе момке, цијела идеја је била да млађа дјеца знају одакле су им коријени. Помагали смо организатору, нашем другару Дуки, чини нам се да је било успјешно. Надамо се да ће бити и сљедеће године – рекао је Небојша Томић.

Милорад Томић такође из екипе *Врбљани* је био и један од спонзора, односно његова фирма *Колос* из Темерина.

– Одушевио сам се одзивом људи. Ово је тек почетак и надам се да ће бити још више народа сљедеће године – рекао је Милорад Томић.

БАЦАЊЕ КАМЕНА С РАМЕНА

Поред фудбала, неки су се опробали и у дисциплини бацање камена с рамена, где је побједу однио Недељко Стојковић, а учествовали су и Станислав Ацић, Градимир Ћетковић, Ненад Пурић, Стево Ковачевић, Јовица Тороман, Драган Адамовић, Слободан Војводић, Бранко Дробњак, Данијел Ковачевић, Јован Икић, Станислав Дринић и Страхиња Ћулибрк.

Побједник у дисциплини бацање камена са рамена Недељко Стојковић је далеко био бољи од осталих и ово му није прва побједа, а има и још један таленат – пјевање, и врло брзо је узео микрофон у руке. Награду од двадесет хиљада динара добио је од фирме *Кремен Камен* из Бачког Јарка власника Борка Кременовића. Кременовић је нагласио да је поносан што може да помогне у организацији ове манифестације.

– Желим да се вратимо правим вриједностима, а ово је један од путева који воде ка том – рекао је Кременовић.

Неки од учесника турнира су повели и дјецу, тако да смо упознали и ћерку организатора Душана Родића, талентовану дјевојчицу Весну Родић која тренира фудбал у ФК *Младост* из Бачког Јарка. Весна поред тренинга не запоставља и школу , тако да је освојила друго мјесто на Окружном такмичењу из математике.

Организатори су мислили на све, од записничара, разгласа, музике, јела и пића. Тако да је послије турнира настављено дружење уз крајишке пјесме, домаћу ракију, јагњетину и прасетину.

ДРАГАНА БОКУН

СПОНЗОРИ

Заптивач – ВК Бачки Јарак, *Тодор Колор*, Мењачница *Тина* Темерин, Мотел *Барађи – МГ Турист, COOL Team* Нови Сад, Пољопривредно газдинство *Родић – Јуниор и Сениор* Бачки Јарак, *Кремен – Камен*, *Шести Неплан* Нови Сад (прерада дрвета), *Унивест*, Електроинсталатер – Борислав Мајкић, Бачки Јарак.

» Јовица Тороман слетио с параглајдером

У СУБОТИЦИ ЗАВРШЕНО РЕПУБЛИЧКО ТАКМИЧЕЊЕ ИЗ ФИЗИКЕ ЗА СРЕДЊОШКОЛЦЕ

Крајишник Момир Станишић доминира међу вршњацима у знању из физике

Млади новосадски физичар Момир Станишић, који похађа први разред смјера за информационе технологије Електротехничке школе *Михајло Пупин* у Новом Саду крајем марта освојио је прво мјесто на републичком такмичењу из физике, које је организовано у Политехничкој школи у Суботици. Овом талентованом ученику је школа коју похађа платила трошкове седмодневног боравка у Истраживачкој станици *Петница*, а такође и обезбиједила смјештај и храну у хотелу за два дана проведених на државном такмичењу из физике у Суботици. Момир од шестог разреда основне школе осваја прва мјеста на такмичењима из физике, а за ову годину је завршио свој такмичарски циклус јер се Српска физичка олимпијада организује за ученике завршних разреда основних и средњих школа. У интервјуу за *Нс Хронику* Момир говори о свом таленту и усавршавању из области физике, боравку у *Петници* и даљим плановима у научно-ученичкој каријери.

» КОЛЕКЦИОНАР МЕДАЉА: Момир Станишић

● Крајем марта си освојио прво мјесто на овогодишњем државном такмичењу из физике, колико дуго си се припремао за ово такмичење?

– С обзиром на то да на такмичења из физике идем још од шестог разреда, одлучио сам да ову традицију наставим и у средњој школи. Већ у првом разреду успио сам да остварим заиста изванредне резултате, прво мјесто на окружном, али и прво мјесто на државном такмичењу из физике, које је ове године одржано у Политехничкој школи у Суботици. Као и досадашња такмичења и ово је било још једно лијепо искуство које ћу дуго памтити. Утисак са овог такмичења свакако појачава моменат када сам видио своје име на врху ранг листе, коју смо сви ми такмичари нестрпљиво ишчекивали. На свој успјех сам свакако још поноснији јер сам један од ријетких ученика стручних електротехничких школа са овако запаженим резултатом. Али, никако не треба занемарити сав труд и рад који је потребно уложити да би се овакав резултат остварио. Прије свега, потребно је редовно вјежбање, наравно онолико колико друге обавезе дозвољавају. Са припремама је потребно почети што раније, изокола, упознајући се полако са новим градивом, да би се почетком другог полугодишта започело са интензивнијим припремама. Припреме су се, као и до сада, базирале на рјешавању задатака са прошлогодишњих такмичења. Лакшем раду свакако је допринијело логичко размишљање које сам стекао у основној школи.

● Као истакнути млади физичар, који од шестог разреда осваја награде на државним такмичењима из физике, био си полазник зимског курса у Истраживачкој станици *Петница*, смјер Примијењена физика и електроника. Какви су твоји утисци о похађању курса у *Петници*?

– Поред такмичења, ове године био сам и полазник зимског семинара *Примијењена физика и електроника* у Истраживачкој станици *Петница*. Курс је трајао недјељу дана, током којих смо имали интензивна, али и занимљива предавања. Предавања су била веома разноврсна, од физике и математике, преко електронике, дигиталне обраде таласа, радара, логичких струјних кола, машинског учења, па све до дигиталне обраде слике.

● Како изгледа један радни дан младих физичара у *Петници*? Да ли си био у прилици да ту упознаш још неке младе физичаре из Новог Сада?

– За радни дан у *Петници* би могло да се каже да је све, само не досадан. Дан почиње јутарњим састанком око девет часова, након кога слиједи доручак и потом предавања, која трају током цијелог дана, са паузама за ручак и вечеру. Поред предавања, полазници добијају и задатке, као што су семинарски рад о неком стручном термину и пројекат из програмирања у python-u. Полазници *Петнице* долазе из свих крајева Србије, али и из околних земаља. На семинару сам стекао много нових пријатеља, од којих је један број, између осталог, и из Новог Сада.

● Приликом твог конкурисања за *Петницу* препоруку комисији доставила је твоја наставница физике из основне школе, Татјана Пивнички Николин, која те спрема за физику од шестог разреда и која је највише заслужна за твој успјех. Колико ти сада, када си у средњој школи, значи наставак сарадње и консултовање с њом, узимајући у обзир чињеницу да она то ради добровољно, без материјалне накнаде?

– Поред уписа у средњу школу, ове године је новина свакако била и промјена професора. Ментор за овогодишње такмичење била ми је професорка физике Јасмина Родић Чоловић. Током припрема за такмичење имао сам велику помоћ и моје наставнице из основне школе *Светозар Марковић Тоза*, Татјане Пивнички Николин. С обзиром на то да смо наставница и ја до сада већ развили дјелотворан систем рада, веома ми значи што и даље могу у сваком тренутку да се са њом консултујем. Затим, велику захвалност дугујем и Електротехничкој школи *Михајло Пупин*, која је подржала мој одлазак у *Петницу* и на државно такмичење у Суботицу, као и разредној, Данијели Кузминац, која је имала разумијевања за моје изостанке из школе.

● Који су твоји даљи планови у каријери младог физичара?

– С обзиром на то да ме је електроника и све што је са њом у вези одувијек занимало, планирам да се у будућности бавим електротехником, прецизније информационим технологијама. То је уједно и разлог зашто сам уписао смјер електротехничар информационих технологија. Након завршене средње школе волио бих да упишем Факултет техничких наука у Новом Саду.

АНЂЕЛА ЗЕЦ / NSHRONIKA.RS

ТРАДИЦИОНАЛНИМ МАСКЕНБАЛОМ ОБИЉЕЖЕНЕ БЕЛЕ ПОКЛАДЕ У СЈЕВЕРНОЈ МАКЕДОНИЈИ

Кушевиште - српска оаза у Македонији

У Кучевишту, поводом празника Беле покладе, у народу из региона Скопске Црне Горе познатијег као *Прочка*, сваке године се организује традиционални маскенбал познатији и као *Сурети*. У организацији Омладине Кучевишта, тако је било и 10. марта 2019. године.

Маскирање у Кучевишту на дан празника Беле покладе представља вишевековну традицију, а иста традиција постоји и у непосредном окружењу у Љубанцу, на источним обронцима Скопске Црне Горе (Р. Сјеверна Македонија), као и у Штрпцу, на обронцима Шарпланине у Сириничкој жупи (на подручју А. П. Косова и Метохије у Р. Србији).

СУРЕТИ ТРАЈУ ВИЈЕКОВИМА

Врло занимљиво напоменути за ова три места је то што је локални аутохтони назив за маскиране особе *Сурети*, а сама традиција се већ вијековима преноси млађим нараштајима.

На овај дан се људи ослободе и препусте својој машти, да се обуку (маскирају) у најразличитије костиме, тако прерушени, под велом маске коју носе искористе неписано правило, тзв. „загарантовано право": да кроз пародијског наступа изразе своје виђење цјелокупне друштвено-социјалне, политичке и привредне ситуације у њиховом непосредном окружењу. Овог дана, као што традиција и обичаји налажу, треба дати опроштај свима. Па тако у цијелом региону Скопске Црне Горе млади посјећују старију родбину и траже опроштај за неко сагрешење, вољно или невољно, које су починили у периоду протекле године. Вишевјековне архаичне ријечи (гдје се и данас сачувала најјужнија говорна варијанта призренско-тимочког нарјечја тј. призренско-скопскоцрногорско-јужноморавског веома архаичног старо српског језичког ареала), којима се тражи и даје опроштај сачувале су се до дан-данас и понављају се три пута. Особа која тражи опроштај каже: „Опрости ми ако сам ти грешил/ла." А особа која даје опроштај узвраћа са: „Нек' ти је просто и благословљено од Бога и од мене!".

Кучевиште је у прошлости било село са највише воденица у цијелом скопском крају, имала их је скоро свака кућа. Нажалост, данас је слика сасвим другачија, воденице које су у функционалном стању се могу избројати на прсте.

СРБИ ВЕЋИНА У КУЧЕВИШТУ

Највећи дио региона Скопске Црне Горе припада општини Чучер-Сандево, са тренутним административним центром у Кучевишту.

Поред Кучевишта, српски живаљ је присутан још и у Побужју, Бањану, Чучеру, Горњану, Сандеву, Мирковцу, Глуву, Кучевачкој бари… Кучевиште заузима централно мјесто и представља највеће насеље у општини Чучер-Сандево. Према задњем попису Државног завода за статистику Сјеверне Македоније у Кучевишту је регистровано 3167. становника, у највећем дијелу припадају српском етничком корпусу.

Кучевиште, као и скоро сва остала насеља спадају у ред најстаријих насеља скопске котлине, а највећи број ових села помињу се у даровницама и повељама српског краља Милутина Немањића у раздобљу од 1300-1308. године.

Краљ Милутин био је ктитор познатог манастира Светог Никите, близу села Горњана, у региону Скопске Црне Горе. У селу Кучевишту је црква Св. Спас, настала од 1321-1331. године у вријеме краља Стефана Дечанског, до средине XV вијека познатија по имену као Ваведење пресвете Богородице; затим манастир Св. Архангела у Кучевишту који датира из времена цара Душана Немањића, а предпоставља се да је подизан од 1331-1355. године.

ФРЕСКЕ СВЕТОГ СИМЕОНА И СВЕТОГ САВЕ

На фрескама у скоро свим поменутим црквама и манастирима приметни су ликови Св. Симеона и Св. Саве српског. Битно је нагласити да прва школа у овом крају датира још из 1780. године у кучевачком манастиру Св. Архангела, а затим 1813. године пренијета је и отворена школа у самом селу у конацима цркве Светог Спаса. Тако је у Кучевишту постојала школа када је нису имала ни многа градска насеља у овом дијелу Балкана.

У већини случајева будући свештеници и учитељи из предјела региона Скопске Црне Горе образовали су се у Призренској богословији. Као резултат свега тога Призрен је био веома значајна духовна и културно-образовна жила куцавица, врло важна за цјелокупно српско становништво овог краја.

Као у прошлости, тако и данас Кучевиште заузима врло важно мјесто и централни је ослонац окупљања и битисања цјелокупног српског живља региона Скопске Црне Горе, а и шире у Сјеверној Македонији својим постојањем и опстојањем дјелује стимулирајуће код осталих Срба, да не заборове себе и своје коријене, да припадају српском етничком корпусу.

ПРИРЕДИО: Б. НИНИЋ

КЛУБ ДОСЕЉЕНИХ И ПРОГНАНИХ ЛИЦА ОПШТИНЕ БАЧКА ТОПОЛА ОБИЉЕЖИО 20 ГОДИНА ПОСТОЈАЊА

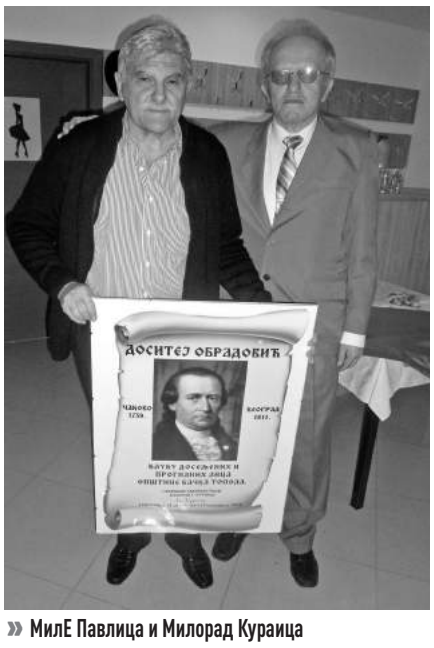

» МилЕ Павлица и Милорад Кураица

ОДРЖАНО 18. КРАЈИШКО ЗАВИЧАЈНО ВЕЧЕ У БАЧКОЈ ТОПОЛИ

У свечаној сали ресторана *Орфеј* у Бачкој Тополи 30.3.2019. одржано је 18. Крајишко завичајно вече гдје је присуствовало око 200 гостију. Клуб досељених и прогнаних општине Бачка Топола основан је 18. марта 1999. године у Бачкој Тополи.

Основала га је једна група људи који су дошли у Бачку Тополу, у периоду од 1991. до 1998. године, из свих крајева бивше заједничке државе – СФРЈ. Овај Клуб прави је примјер слоге међу Крајишницима и тежње ка остварењу заједничких циљева са осталим удружењима, организацијама и појединцима.

Члан Управног одбора Желјко Ђулибрк поздравио је госте, а потом је предсједник Клуба Миле Павлица говорио о циљевима и раду Клуба. Гости су добили флајер гдје су могли прочитати активности о раду Клуба у претходних 20 година.

Клуб организује Завичајно крајишко вече, турнир у бочању и слави Преображење. Његују изузетну сарадњу са осталим удружењима и појединцима. Они су први из Сјевернобачког округа почели одлазити у Крушедол на Сабор прекодринских Срба, одлазе и на парастос жртвама *Олује* који се одржава у цркви Светог Марка у Београду. Редовни су гости Личке олимпијаде која се одржава сваке године у Апатину. Госте је поздравио предсједник Скупштине општине Бачка Топола Саша Срдић као и директор Фонда АП Војводина Душко Ћутило.

Милорад Кураица из Завичајног удружења *Далмација* из Суботице је уручио предсједнику Клуба Мили Павлици плакету са ликом Доситеја Обрадовића.

– За 20 година рада њиховог Клуба и значајне годишњице, поклонио сам им ову плакету. Имам одличну сарадњу са секретаром Клуба Благојем Ацаном, и поштујем њихов рад – рекао је Милорад Кураица.

Клуб је организовао богату томболу у којој је подијељено 67 награда од којих су најврједније биле телевизор (донатор *Аграрија-плус* власник Љубојевић Милан, Бачки Соколац), кухињски сто (донатор *АКЕ Ђантар* д.о.о, Бачка Топола), апарат за варење (донатор, *Мидмас* Доо власник Марко Предојевић, Бачка Топола). За вријеме цјеловечерњег програма госте је забављао Бенд *Бумеранг* – Дадо и Крајишка група *Крајишки бећари*, а наступио је и фолклорни ансамбл СКЦ *Вук Стефановић Караџић* из Бачке Тополе.

Гости 18. Крајишке вечери били су још предсједник Скупштине општине Књижа Милош Кравић, предсједник Спортског савеза општине Бачка Топола Милан Јануш, као и пријатељи братских удружења *Банија* Суботица, Република Српска Суботица, Славонија – Барања Суботица, *Лика* Суботица, *Далмација* Суботица, *Слога* Суботица, Удружење избјеглих и расељених Бајмок *Завичај* Пачир, Удружење Врбљанаца Суботица и Савез српски удружења Сјевернобачкога округа Суботица. Да би манифестација успјела, помогли су им донатори: Локална самоуправа Бачка Топола, Мјесна заједница Бачка Топола, *Аик* Бачка Топола, *Топола комерц* Бачка Топола, Ливница Бачка Топола, *Дожа Ђерђ* Бачка Топола, Душко Брчин Карађорђево (Бачка Топола), Милорад Кочић Бачка Топола.

НА НОВОСАДСКОМ САЈМУ КЊИГА ПРОМОВИСАНА КЊИГА ДАНИЦЕ КАЋЕ ЧОЛОВИЋ

ДЈЕЦА У ЛОГОРИМА НЕЗАВИСНЕ ДРЖАВЕ ХРВАТСКЕ

На Новосадском сајму, у оквиру Међународног сајма књига, одржана је 10. марта 2019. године промоција књиге *Деца у логорима Независне државе Хрватске*, аутора Данице Каће Чоловић.

Ово је књига о великој српској добротворки, племенитој и храброј Аустријанки Дијани Будисављевић, која је током Другог свјетског рата успјела да спаси 12000 дјеце из усташких логора смрти, јединих логора за дјецу у свијету, чиме је вјечно задужила српски народ. Дијана Обексер рођена је Инсбруку 1891. године. Ту је упознала и свог супруга, Јулија Будисављевића, рођеног у Славонској Пожеги. Јулије Будисављевић био је српски хирург, универзитетски професор и шеф хируршке клинике Медицинског факултета у Загребу. Потиче из угледне личке фамилије Будисављевић.

» Мирко С. Радаковић, проф. др Момчило Суботић, Даница Каћа Чоловић, проф. др Драган Шкобаљ и Зоран Д. Вранешевић

Дознавши о злостављању, мучењу и убијању дјеце у логорима, Дијана Будисављевић одлучује да помогне жртвама, иако је знала да је то за њу велики ризик. Она је тада у свој Дневник записала: „Полазила сам од стајалишта да мој живот није вриједнији од живота недужних прогнаних“.

Веома је важан и значајан податак, који се често заборавља, да је велики број дјеце завршавао у хрватским породицама, које су свјесно православну дјецу преводиле у католичанство и у том духу их и одгајали. Нажалост, мали је број оних који су успјели пронаћи некога од своје родбине, многа од те дјеце никада нису сазнала своје право поријекло. Они који нису никога пронашли остали су под окриљем католичанства и лажног поријекла, тако да некадашња наша дјеца-логораши, а данас и њихова дјеца и унучад, наши су заклети непријатељи.

Нема тих ријечи које би биле довољне да опишу тугу и душевни немир због звјерстава изопачених људи која су се дешавала у логорима НДХ-а. Све док се ти злочини буду скривали и док све страдале душе не добију свој мир, не можемо ни ми бити срећни. Нажалост, Срби брзо заборављају све оне недужне људе који су дали свој живот за нашу слободу. Једно је сигурно, генерације са живим сјећањима тих догађаја мало је међу живима. Ми смо сада та генерација која је дужна да преноси сјећања на млађе генерације.

Књига започиње завјетима Владике Николаја Велимировића, које је, говорећи о Јасеновцу, оставио српском народу. Један од тих завјета гласи: „Срби, цијелом свијету објављујте њихово страдање, да се никада никоме не би поновило оно што се њима десило“. Ту бисмо могли придодати и изреку Јована Дучића који је, говорећи о стиду и храбрости код Хрвата, рекао: “Хрвати су најхрабрији народ на свијету, не зато што се ничега не боје, већ зато што се ничега не стиде”.

Издавачи књиге и организатори промоције била су два удружења, *Крајишки привредник* из Београда и *Патриотски фронт* из Бачке Паланке. О књизи су говорили рецензенти проф. др Момчило Суботић и проф. др Драган Шкобаљ, одговорни уредници Зоран Д. Вранешевић и Мирко С. Радаковић, као и аутор књиге, Даница Каћа Чоловић. У музичком дијелу програма наступила је Женска пјевачка група Академског друштва *Нови Београд* – Високе туристичке школе.

Књига има 264 стране и штампана је у тиражу од 500 примјерака у ћириличном и 500 примјерака у латиничном писму. Садржај књиге чини неколико већих цјелина, као што су: Стварање Независне државе Хрватске, Начини спровођења политике истријебљења у новоствореној хрватској држави, Акција Диане Будисављевић и Сазнања и разоткривања злочина НДХ. Књига садржи и аутентична свједочења преживјеле дјеце-логораша, факсимиле документа, као и фрагменте из Дневника Диане Будисављевић.

При крају књиге налази се Закључак који је преведен на три језика, њемачки, руски и енглески, са циљем да се ово издање књиге презентује широм Европе и свијета. Намјера издавача је да се један дио књига подијели бесплатно, прије свега у Хрватској, како би се српско, а и остало становништво, што више упознало са страхотама којима су у Независној држави Хрватској били изложени Срби, Јевреји и Роми, као и њихова дјеца. На тај начин шира читалачка публика имаће могућност да се упозна са једним од најтрагичнијих догађаја у историји нашег народа, који је због *братства и јединства* прикриван годинама и који је до данас недовољно освијетљен.

СЊЕЖАНА СТАНИШИЋ

ПРЕДСЈЕДНИК ОДБОРА ЗА ДИЈАСПОРУ И СРБЕ У РЕГИОНУ МИОДРАГ ЛИНТА УПУТИО ПИСМО МИНИСТАРСТВУ ПОЉОПРИВРЕДЕ ХРВАТСКЕ

УЗУРПАЦИЈА ШУМА ПРОТЈЕРАНИХ СРБА У ЧЕТИРИ СЕЛА У ОПШТИНИ ДОЊИ ЛАПАЦ

» Писмо је насловљено на хрватског министра пољопривреде Томислав Толушића, а са садржајем писма упознати су Министарство спољних послова Републике Србије, Хрватске шуме и Шумарија Доњи Лапац

Поштовани господине Толушићу,

У посљедње вријеме на подручју четири села у општини Доњи Лапац тј. Бушевић, Кестеновац, Доњи Штрпци и Велико Сеоце присутна је узурпација шума протјераних Срба. Наведена четири села су послије Другог свјетског рата договором СР Хрватске и СР Босне и Херцеговине припојени Хрватској. У питању је подручје лијеве обале ријеке Уне једног од најљепших водопада на подручју бивше Југославије, Штрбачког бука. Срби су на овом подручју водили вјековну бригу о својим имањима и шуми вјерујући да држава неће да злоупотријеби неријешене имовинско-правне односе и да бесправно сијече шуму.

Нажалост, Хрватске шуме користе неријешено питање катастра и земљишних књига и врше бесправну сјечу и отуђење велике количине дрвне масе без знања и одобрења власника или сувласника. Чињенице показују да се сјече шума чији су власници или сувласници Срби, док се остале површине за сада не дирају, али ће и оне вјероватно доћи на ред ако се настави оваква незаконита пракса. Због наведеног, протјераним Србима потребно је много новца и времена да би судским путем доказали своје власништво. Узимајући у обзир бројна негативна искуства протјерани Срби оправдано страхују да немају готово никакве шансе да се у борби са *Хрватским шумама* на суду изборе за правду и заштите своју имовину .

Власници шума у четири наведена српска села тврде да је 80-тих година прошлог вијека извршено авиоснимање тога подручја и да су авиоснимци негдје сакривени. Због тога тражим од Вас да се употријебе наведени авиоснимци, на којима се јасно виде сва обиљежена имања власника или сувласника и ријеши питање власништва у земљишњим књигама. Једино би се на тај начин коначно спријечила даља узурпација шума и остале имовине протјераних Срба од стране правних и физичких лица на том подручју.

Исто тако, захтијевам и очекујем од Вас да предузмете све правне радње и мјере би се ријешио наведени проблем, а до коначног рјешења да се заустави свака злоупотреба коришћења имовине чији су власници или сувласници протјерани Срби. Тиме бисте показали да Хрватска барем у овом случају поштује људска права свих својих грађана.

Тражим да ми на допис одговорите у разумном временском року.

ПРЕДСЈЕДНИК САВЕЗА СРБА ИЗ РЕГИОНА
МИОДРАГ ЛИНТА

КУЛТУРНА ЗАЈЕДНИЦА КРАЈИНЕ ОБИЉЕЖИЛА 27 ГОДИНА ОД ДОНОШЕЊА УСТАВА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

НЕКА РЕПУБЛИКА СРПСКА ЖИВИ ВЈЕЧНО

У просторијама РВМИ на Савском тргу Културна заједница Крајине је 7.3.2019. године обиљежила 27 година од доношења Устава Републике Српске, што чини сваке године.

Свечаност је почела са химнама Републике Србије и Републике Српске, а присутнима се обратио предсједник Културне заједнице Крајине Жељко Кукић.

– Када нико у Србији није обиљежавао Дан уставности РС, ми смо започели. Данас нам је драго да неки слиједе наш примјер – рекао је Кукић. Већ по традицији манифестација је почела тужбалицом *Ој Крајино*, коју је извела женска пјевачка група *Извор* Културне заједнице Крајине.

Предсједник Скупштине општине Савски венац Немања Берић родом из Книна поздравио је присутне и поручио да ова градска општина радо подржава овакве манифестације.

– Србија има паралелне односе са Републиком Српском, а ми подржавамо политику Владе. Нека Република Српска живи вјечно као и Република Србија, а ко зна можда некада и у некој заједници – рекао је Немања Берић.

» Жељко Кукић, Владо Батножић, Миодраг Линта, Боро Дрљача, Даница Смиљанић, Радомир Смиљанић, СТОЈЕ: Бранка Мосуровић, Драгица Цвикић, Вида Зец, Богданка Бајић и Владица Јевтовић

ВАСКРСИЈА ЈАЊИЋ: ЕНЦИКЛОПЕДИЈА РС

У име Републике Српске обратио се потпредсједник Академије наука и умјетности РС проф. др Васкрсија Јањић. Како је рекао ова академија је прославила 25 година и данас броји 30 редовних чланова.

– Трудимо се да свим силама помогнемо културном и образовном развоју Републике Српске. До сада смо имали 47 пројеката из различитих области, првенствено из народног стваралаштва. Одржали смо преко 100 различитих скупова и округлих столова и других манифестација – рекао је Васкрсија Јањић и додао да је посебно значајно да је Академија почела прије 10 година да ради један од највећих пројеката у свом развоју.

– У овој енциклопедији обрађују се сва насељена мјеста у РС, а таквих има 2.722. О многима никада ништа није писано – рекао је академик Јањић.

ВЛАДО БАТНОЖИЋ: УСПЈЕХ КРАЈИШКЕ ОПЕРЕ СЕДРА

Почасни предсједник Културне заједнице Крајине Владо Батножић пожелио је срећу РС, и упутио присутне о доприносу Културне заједнице култури Крајишника.

– Прошле године смо написали прву Крајишку оперу *Седра*, која је успјешно изведена у Београду, Новом Саду и Бањалуци – рекао је Владо Батножић и додао како опера приказује вјековно страдање српског народа.

Предсједник Владе Републике Српске Крајине у изгнанству Ратко Личина је упутио поздрав браћи из Републике Српске и пожелио им много среће.

Поздрави су упућени и генералу Ратку Младићу са жељама да дуго поживи и да га здравље послужи, а том приликом му је пјесму посветио Жељко Кукић отпјевавши је са ансамблом *Славонија*.

Почасни предсједник Друштва књижевника Крајине Радомир Смиљанић је рекао да му је велико задовољство што може да поздрави колегу академика из Републике Српске.

– Наш народ српски има један заједнички усклик који гласи: *Пјесма нас је одржала, њојзи хвала* – рекао је Радомир Смиљанић.

Предсједник Развојне академије Србије др Алек Рачић је рекао да слушајући излагања види да је велики проблем што Срби не живе у истој држави.

– Велики је проблем што је једна геноцидна творевина као што је НДХ добила сада и једну међународну ревалоризацију кроз стварање Хрватске из СФРЈ. При чему се заташкавају сви злочини који је направила усташка власт. Током окупације Београда лешеви који су плутали Савом, од Јасеновца наовамо закопавани су код Небојшине куле, скоро 100.000 лешева Срба, Јевреја, Рома, Хрвата. Ми се залажемо да се направи споменобиљежје – рекао је Алек Рачић.

Милан Баришић потпредсједник Равногорског покрета је позвао на јединство, слогу и уједињење, братску љубав и договор.

Ненад Абрамовић предсједник Завичајног удружења *Завичај* је навео да је Република Српска крајишки недосањани сан.

– У темеље Републике Српске је много крајишке крви отишло – рекао је Ненад Абрамовић уз поруку да вјечно живи Република Српска и да се никада не заборави РСК.

Предсједник Коалиције удружења избјеглих Миле Шапић је напоменуо да је Коалиција једна од кровних организација избјеглих и прогнаних лица из Хрватске и БиХ. Изразио је наду да ће се, уз међусобно уважавање, многе активности везане за Србе преко Дрине испратити.

Жељко Кукић је позвао Крајишнике на саборност, на разум и мудрост. Он је најавио да ће се 5. октобра 2019. године у Старој Пазови одржати *Бећарац фест* у организавији Удружења Крајишника из Старе Пазове на челу са предсједником Светозаром Кличковићем .

МОМЧИЛО ДИКЛИЋ: НАРОД ПОНИЖЕНЕ МИСЛИ

Присутне је поздравио и историчар др Момчило Диклић члан Института за европске студије.

– Српски народ у Хрватској је у својој историји два пута дошао непосредно под хрватску власт и нестао. Онај дио који је остао, то је заправо понижени народ, или да позајмим израз од нашег Ђуре Шушњића, „народ понижене мисли". Свака мисао, која није службена је понижена. Када је у питању однос према Србима она носи коријење у теорији др Анте Старчевића. Покушавам да се борим за истину, и то радим већ 30 година – рекао је Момчило Диклић и напоменуо да се морамо удруженим снагама борити за истину.

Зорислав Шимић, предсједник Завичајног удружења Славонаца, поздравио је скуп и позвао све на Славонско вече.

Раденко Каралић из Удружења Козарчана је изразио задовољство што је присутан.

– Наше Удружење чини Градишка, Лакташи, Бањалука, Приједор, Козарска Дубица, Костајница, Нови Град. Ове године обиљежавамо 43. Сусрет Козарчана у Београду. Домаћин је ове године Козарска Дубица – рекао је Раденко Каралић и позвао све присутне прве суботе у јуну мјесецу на тај скуп.

Др Миодраг Матицки је захвалио што су га Крајишници прихватили јер је он из Вршца.

– Вукова задужбина, чији сам предсједник, и многе друге установе су потписале да се треба заједнички борити за простор културе српског народа, а идеја је потекла из сарадње са Жељком Кукићем – рекао је Миодраг Матицки.

ПОДИЈЕЉЕНЕ ЗАХВАЛНИЦЕ

На крају официјелног дијела Жељко Кукић је подијелио Захвалнице. Захвалнице су уручене Ивану Драгичевићу, Бранку Зрнићу, Здравку Врзићу, Богданки Бајић, Видосави Зец, Жељку Кукићу, Владици Радисављевићу, Миленку Рикановићу, Радомиру Смиљанићу и Влади Батножићу.

Жељко Кукић заједно са осталим члановима успио је да скупи бројне Крајишнике, и на тај начин показали су примјер саборности и могућности заједничке борбе и сложног рада у борби за истину, за развој културе, очување традиције и идентитета Срба из Републике Српске Крајине и Републике Српске.

Приређен је и пригодан програм у којем је Радислав Чејовић пјевао уз гусле, а Богданка Бајић читала стихове. Наступио је и оркестар *Славонија* под управом Ивана Драгичевића и Мирослава Милановића, као и Миленко Рикановић из Смољановаца код Славонске Пожеге. Раде Вејновић свирао је личку тамбуницу, пјевао је и легендарни Бора Дрљача и женска пјевачка група *Извор*.

ДРАГАНА БОКУН

ЛИНТА: МЕЂУ НАМА НЕМА НЕПРИЈАТЕЉА

Народни посланик и предсједник Одбора за дијаспору и Србе у региону Скупштине Србије поручио је да је јединство међу Србима неопходно.

– У Србији међу нама нема непријатеља. Постоје људи који имају различита мишљења, и то је нормално. Битно је само да имамо добру вољу и спремност на компромис и да разговарамо и сарађујемо у свим оним областима гдје имамо заједнички интерес, а имамо их много – рекао је Миодраг Линта. Он је одао признање тадашњим српским политичарима који су имали визију и донијели историјску одлуку 24. октобра 1991. године да оснују Скупштину српског народа БиХ.

– Скупштина је донијела два историјска акта, први је Декларација о проглашењу РС 9.1.1992. године, а други је Устав РС донесен 28.2.1992. – рекао је Миодраг Линта и додао како је управо обиљежавање доношења Устава један од најјачих доказа против оних који говоре да је Република Српска настала у Дејтону 1995. године.

Културна заједница Крајине организовала књижевно вече *Жени у част*

Поводом Дана жена на Савском тргу у просторијама РМВИ Културна заједница Крајине је организовала књижевно вече 7.3.2019. године. Бројни пјесници су читали своје стихове написане женама у част.

Домаћин и предсједник Жељко Кукић је честитао дамама празник у своје име и у име свих из Културне заједнице Крајине пожељевши прије свега здравља и среће.

– Да се коначно ми на овим просторима дозовемо памети, да се не гложимо, него сложимо. Да радимо на добробити нашег народа, нас самих. Културна заједница Крајине је основана ради очувања културног идентитета Крајине и Крајишника, али са поруком да изиритирамо и остали дио српства који тавори или дријема, а уништење пријети. Морамо да се пробудимо – рекао је Жељко Кукић.

» Вјера Гаровић

» Вида Зец

» Мирјана Лалић

» Љиљана Ћујић

» Милка Глушац Васић

Стихове су читали чланови Друштва књижевника Крајине – Културне заједнице Крајине: Мирко Русмир, Беба Радека (читала пјесму *Мајка православна* Владимира Назора), Милан Ђерић, Вјера Гаровић, Слободанка Јешић, Ралe Грубић, Богданка Бајић, Видосава Зец, Драгица Цвикић, Бранко Зрнић, једну пјесму Бранка Зрнића је прочитао и предсједник Вукове задужбине Миодраг Матицки, Милка Глушац, Бранко Шпановић, Бранка Мосуровић, Љиљана Ћујић, Анка Пухолеча, Жељко Кукић.

Афористичар Јозић Миливоје прочитао је кратку сатиричну причу *ТВ фарма* и неколико афоризама о жени и насмијао све присутне.

Радомир Смиљанић почасни предсједник Друштва књижевника Крајине се обратио присутнима.

– Не дамо се, а не дамо ни њима, што је најважније. Постојимо управо зато што смо Срби, и што се зна врло добро да Србија никада није капитулирала. Када је краљу Александру Карађорђевићу Макензен нудио да капитулира дошавши са огромном војском, Александар Карађорђевић му је рекао: „Господине пуковниче, ми немамо ријеч капитулација, у нашем језику не постоји та ријеч, према томе цаба сте дошли. И ја имам војску, ниједнога нећете заробити, ниједан се није предао." – рекао је Радомир Смиљанић.

Присутне даме су добиле симболичне поклоне као знак пажње од организатора књижевне вечери.

ДРАГАНА БОКУН

ОДРЖАНО ТРАДИЦИОНАЛНО 37. ВЕЧЕ МРКОЊИЋАНА У БЕОГРАДУ

Спона између народа двије српске државе

Мркоњићани су се окупили 29. марта 2019. године у Сава центру у Београду традиционално 37. пут. Удружење Мркоњићана на челу са Жарком Гајићем једно је од ријетких које се може похвалити овако дугом традицијом, и окупљањем у континуитету. Њихова љубав према завичају држи их сложно дуги низ година.

Начелница општине Дивна Аничић је пренијела поздраве од становника општине Мркоњић Град.

– Немојте заборавити родни крај, дођите у Мркоњић, бар љети када је најљепше. Дођите да се видимо на Балкани, на косидби као и сваке године.

Као успомену на овај дан Дивна Аничић је од Удружења на поклон добила слику са мотивом Призрена. Поклон је уручио сам аутор Славко Самарџија.

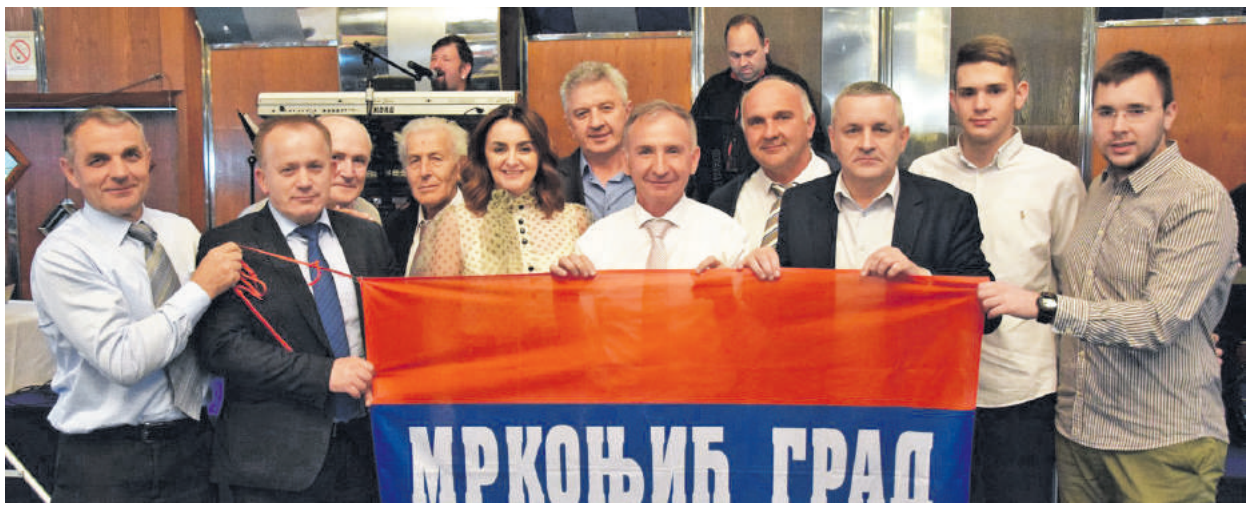

» Вељко Милетић, Миленко Милекић, Жарко Гајић, Дивна Аничић, Мићо Станић, Нећо Станић, Миодраг Линта

ЛИНТА: ТУЖИЛАШТВО ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ ТРЕБАЛО БИ ДА РАДИ СВОЈ ПОСАО

У име Одбора за дијаспору и Србе у региону Скупштине Србије обратио се предсједник Одбора и народни посланик Миодраг Линта који је истакао да ово удружење настоји да што више повеже народ у двије српске државе.

Он је подсјетио на трагичне догађаје из историје Мркоњић Града када су муслиманско-хрватске снаге окупирале 13 западнокрајишких општина, међу којима је био и Мркоњић Град.

– Током 4 мјесеца окупације Мркоњић Града страдало је 360 Срба. Уништен је већи дио приватне имовине и привредних потенцијала. Нажалост, нико од злочинаца није процесуиран – рекао је Линта и напоменуо да Тужилаштво за ратне злочине са сједиштем у Београду треба коначно да почне да ради тај посао.

Организатори су се захвалили Општини Мркоњић Град, др Стеви Павловићу, *Компас комерцу* – Боривоју Глушцу, Савезу Срба из региона, *Љиља трејду* – Срети Тодоровићу, *Утва индустријал* – Миловану Лекићу, браћи Станић, Душану Косићу, Урошу Цвијићу, Ђоки Стојчићу, Јелени Ђокић, Славку Самарџији, Ради Зељковићу, Дари Гавриловић и Јаковљевићу сликару, особљу Сава центра, посебно руководиоцу за комерцијалне послове Горану Миљковићу и музици под вођством Часлава Љубеновића.

» Жарко Гајић

КУД *ПЕТАР КОЧИЋ* ЗА ПОНОС

На крају официјелног дијела је наступао КУД *Петар Кочић* из Мркоњић Града, под умјетничким руководством Иване Поповић, плесали су *Сплет игара из Мркоњић Града*.

Од Иване смо сазнали да је КУД *Петар Кочић* основан 2016. године и тренутно броји око 250 чланова.

– Имамо 9 фолклорних, двије пјевачке групе и музичку – концертну секцију. До сада смо имали доста путовања, фестивали у Бугарској, Швајцарској, у Линцу и у Бечу, сада се спремамо за Турску – рекла нам је Поповићева и додала да на крају године имају завршни концерт и да је одзив дјеце изузетан.

ЂУРО СТИПАНОВИЋ: ОБЈАВИО САМ 140 КЊИГА

Међу гостима пристиглим из Мркоњић Града био је и времешни Ђуро Стипановић који је до сада објавио 140 књига. Почео је да пише 1955. године, али требало је времена док прва књига није објављена.

– 1978. године је *Знање и имање* из Сарајева било у Мркоњићу, тада ми је објављена прва књига. У мојим књигама су превасходно дјечје пјесме, има и прича и афоризама – рекао је Стипановић и додао како је и сам писао за новине *Задругар, Мркоњићке, Ослобођење*, у *Политици*.

Стипановић нам је рекао да су му све књиге на ћирилици, сваки дан пише. На почетку је то било стидљиво, мирно, текстове је слао у новине, понека пјесма би била и објављена. Прве хонораре је трошио на како је он рекао цуре из села. Иако је писао, никада није забушавао и обављао је све своје свакодневне послове на селу.

Његове пјесме заступљене су у антологијама поезије у Републици Српској, Србији, Црној Гори, а добитник је књижевне награде Станко Ракита за књигу *Ко ће да нас сад поведе за ручице, наш дједе*, а награду му је додијелило Удружење књижевника Српске за најбољу књигу за дјецу у 2008. години.

Након званичног дијела веселје је настављено уз музику, а чланови КУД-а *Петар Кочић* нису силазили са подијума.

ЗАДОВОЉНИ ДОМАЋИНИ

Предсједник Удружења Мркоњићана Жарко Гајић није крио задовољство због још једне успјешне завичајне вечери. У програму који је водио новинар Љубомир Пена учествовала је и Дара Гавриловић.

Међу присутним гостима били су и предсједник Скупштине општине Миленко Милекић, предсједник Коалиције српских удружења Миле Шапић и замјеник Милан Малић, предсједник Удружења из Републике Српске и Републике Српске Крајине из Панчева Мирослав Медић, замјеника предсједника Удружења *Трново* из Чуруга Вељко Милетић и многи други.

ДРАГАНА БОКУН

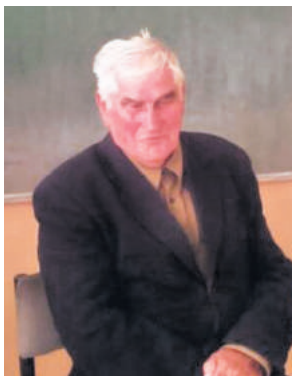
» Ђуро Стипановић

» КУД *Петар Кочић* за три године окупио 250 чланова

У БЕОГРАДУ ПРЕЗЕНТОВАНИ ИНВЕСТИЦИОНИ ПОТЕНЦИЈАЛИ МРКОЊИЋ ГРАДА

МРКОЊИЋАНИ НА ЗГАРИШТУ ПОДИГЛИ ГРАД

У склопу 37. Вечери Мркоњићана у Београду, начелница општине Дивна Аничић и предсједник Скупштине општине Мркоњић Град Миленко Милекић презентовали су присутнима потенцијале Мркоњић Града. Како нам је рекао предсједник Скупштине општине Миленко Милекић, Мркоњић Град је страдао у свим ратовима. Задње ратне операције у БиХ су биле 1995. године, рат није могао да се заврши док Мркоњић није окупиран. Окупација је трајала 117 дана, након тога се српско становништво вратило у град.

– Град је био уништен, спаљен. Сви привредни капацитети су били уништени и 1. априла је почело откопавање највеће масовне гробнице у Републици Српској, у Мркоњић Граду. Откопавање је трајало пет дана – рекао је Миленко Милекић и додао да сви који су за вријеме окупације остали у граду, сви су убијени на звјерски начин, њих 180 је било у тој масовној гробници.

– Прикупили смо документацију за тај масовни злочин и послали у Хаг, али до сада још нико није процесуиран јер је тужилаштво из Хага те документе послало у Сарајево.

» Дивна Аничић

Велика несрећа је задесила Мркоњић Град, од жртава до велике материјалне штете. Међутим, Мркоњићани су ипак успјели стати на ноге, и на згаришту подићи град.

– Исцрпили смо се, и сада тражимо инвеститоре. Развили смо и привреду и културу, спорт, инфраструктуру. Сви објекти који су прије рата били изграђени све смо обновили – рекао је Миленко Милекић и додао како поред обнове, ипак су им потребне и нове инвестиције.

Начелница општине Дивна Аничић је рекла да су у индустријској зони већину парцела продали, али још нико није почео да гради.

– Обезбиједили смо сву непоходну инфраструктуру, и водоснабдијевање, канализацију, електричну енергију – рекла је Аничићева.

Поред Индустријске зоне, презентован је и пројекат *Балкана*, природни драгуљ у који би још требало доста да се улаже.

– Балкана би било мјесто које може да се користи током цијеле године, дефинисали смо просторни план, имамо идејна рјешења за хотеле и остале садржаје и ове године се спремамо да градимо што су јавна улагања, као што је трим стаза, игралиште за дјецу – рекла нам је Дивна и додала да им је потребан инвеститор за нека озбиљнија улагања.

Поред свих проблема на које наилазе, Мркоњић Град ипак живи. Многобројна су културна и спортска дешавања.

– Посебно смо поносни на косидбу на *Балкани*, ручно кошење траве, гдје су нам Мркоњићани из Београда редовно гости. Постала је то и међународна манифестација, имамо такмичаре из Хрватске, Словеније, Румуније – рекла нам је Дивна Аничић.

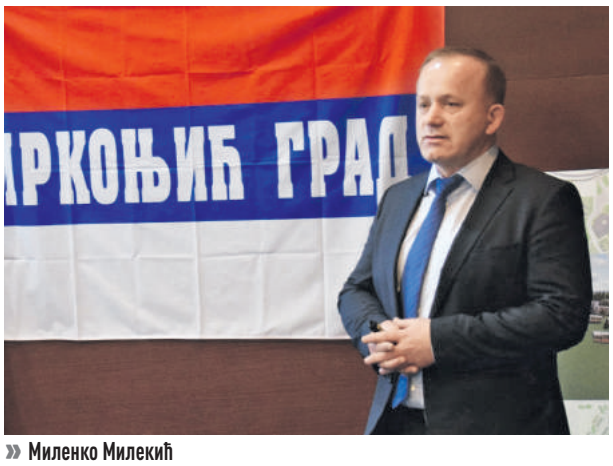

» Миленко Милекић

Међутим, и поред труда начелнице и предсједника скупштине општине, Мркоњић Град наилази на проблем одлива младог становништва, као и многе општине у Републици Српској, па и у Србији. Надају се да ће инвестирање у Индустријску зону, пружити младима могућност запослења и останка у Мркоњић Граду. Као и улагање у Балкану који би водио до развоја туризма.

На овом састанку су присутни имали прилике да погледају и кратак филм о Мркоњић Граду, а предсједник Скупштине општине је приказао природне, географске, демографске, привредне и ресурсне могућности Мркоњић Града.

ДРАГАНА БОКУН

УДРУЖЕЊЕ БОРАЦА, ПОТОМАКА И ПОШТОВАЛАЦА НОР-А, 6. ЛИЧКЕ И 35. ЛИЧКЕ ДИВИЗИЈЕ ОРГАНИЗОВАЛО СВЕЧАНУ СЈЕДНИЦУ ПОВОДОМ ДАНА ОСЛОБОЂЕЊА ЛИКЕ

ЛИЧАНИ – НАРОД СЛОБОДАРСКОГ ДУХА

У Сали Дома РВИ Београда 9.4.2019. одржана је Свечана сједница поводом обиљежавања 08. априла 1945. године, Дана ослобођења Лике, у Другом свјетском рату, као дио програма *Ко историју заборавља, она му се понавља*, чију реализацију је финансијски подржала Градска управа града Београда – Секретаријат за социјалну заштиту.

Предсједница удружења Марија Обрадовић се захвалила гостима, пријатељима Удружења и члановима Удружења на одзиву. Потом је направила увод о данима и борбама за ослобођење Лике у Другом свјетском рату.

Радован Обрадовић прочитао је пригодни реферат о завршним операцијама за ослобођење Лике, у Другом Свјетском рату.

– Завршне операције Југословенске армије и савезника за ослобођење Југославије обухватају серију војних операција с циљем коначног ослобођења Југославије, а трајале су од 20. марта до 15. Маја 1945. године. Напад 4. армије почео је 20. марта ујутро, главним снагама правцем Горњи Лапац—Доњи Лапац—Небљуси према Бихаћу, а помоћним правцем Удбина—Кореница—Пријебој. У борбама 20. и 21. марта 4. армија је разбила непријатељске снаге и ослободила Горњи и Доњи Лапац, Небљусе, Удбину, Мекињар, Подлапац, Бунић, Кореницу, са дијелом снага форсирала Уну код Мартин Брода и ухватила везу са дијеловима 4. корпуса. Због могућности да Нијемци из рејона Бихаћа угрозе десни бок и позадину армије при њеном наступању на сјеверозапад, Штаб 4. армије наредио је да 26. дивизија у садејству са 4. корпусом заузме Бихаћ. У борбама од 22. до 24. марта непријатељске снаге у Бихаћу су биле окружене. У међувремену су Нијемци упутили окруженим снагама у помоћ 104. ловачку дивизију из Босанске Крупе и јаче снаге 20. ловачког и 4. полицијског пука из 13. усташко-домобранске дивизије из Карловца; 26. дивизија продрла је 25. марта у град, а ноћу 25/26. марта сабила непријатеља на мали простор; до опкољених непријатељских снага, у критичном моменту по њих, пробили су се дијелови њемачке 104. ловачке дивизије, али у наставку уличних борби непријатељске снаге биле су приморане да се ноћу 27/28. марта повуку у правца Острошца, а 26. дивизија и дијелови 4. корпуса заузели су град. Операције за ослобођење западне Лике и Хрватског приморја почеле су 4. априла. Тога дана 4. армија је разбила 392. легионарску и 11. усташко-домобранску дивизију на цијелој ширини фронта од Плитвичких језера до Јадранског мора, са дијелом снага избила на линију Пријебој—Чудин кланац—Лешће, раздвојила непријатељске снаге у Госпићу од оних у Оточцу, заузела Коњско брдо и Капераовац, Лички Осик, продрла у Госпић, ослободила Сушањ, а ноћу 4/5. априла и Карлобаг; исте ноћи дијелови 9. дивизије искрцали су се у Дињишкој ували и сутрадан ослободили острво и град Паг. За то вријеме дијелови 4. корпуса избили су на линију Бриње—Огулин и одсјекли непријатељске снаге у Лици од оних у рејону Карловца. У наставку борби дијелови армија су 6. априла ослободили Оточац, ноћу 7/8. априла Модруш и Јабланац и пресјекли комуникацију Сењ—Нови Винодолски, а 10. априла ослободили Јосипдол, Личко Петрово Село и Огулин.

» Вељко Жигић, Марија Обрадовић и Радован Зорица

ЖИГИЋ: ЛИКА НЕКАД И САД

Реферат о Лици некад и сад – *Нестајање српске Лике* је прочитао и Вељко Жигић.

– Вјековима је српски народ био на удару многих завојевача, често и окупиран и истребљиван, али увијек га је кроз његову историју красио слободарски дух. Било је тешко под турским ропством, али свако мало би се у некој од српских земаља подигао устанак, који би давао наду за ослобођење. Срби се нису мирили са ропством. Тако је било током читаве српске историје, па тако и током Другог Свјетског рата, односно НОР-а, 1941–1945, али и грађанског рата, на подручју Хрватске, 1991/95. године, када је отпор српске младости показивао и показао да, упркос свему, слободарски дух никада не смије бити потпуно изгубљен – рекао је Жигић и додао како се нада да ће тако бити и убудуће и да ће Срби сачувати свој слободарски дух.

ЕТНИЧКО ЧИШЋЕЊЕ СРБА

Жигић се позивао на књигу професора Светозара Ливаде *Биолошки слом и нестајање Срба у Хрватској*, 18 жупанија – дијелова Хрватске у којима су Срби увијек представљали већину. Једна од њих је, регија Лике у којој је све до 1991. године српски живаљ био многољуднији, а данас је сведен на популацију која се креће око 20 одсто.

На подручју личке регије по попису становништва из 1991. године, живјело је 82.883 становника и то сљедећег националног састава: Срби – 41.546 (50,12%), Хрвати – 37.719 (45,50%), остали, већином Југословени – 3.618 (4,38%).

Међутим, до драстичне промјене долази након 1991. када се број српског становништва од 41.567 (1991) на 7.610 становника (2001).

Жигић наводи како Ливада у својој књизи истиче да се значајнији губитак становништва Лике догодио за вријеме Првог, а посебно Другог свјетског рата и то из редова оба народа и на обе зарађене стране: квислиншко-фашистичке и антифашистичке, као и низа паравојних формација.

Да не буде само говора о борбама и ослобођењу Лике, побринула се Мирјана Лалић, члан удружења, која је уз прочитано писмо Ђоке Јованића, команданта 6. Личке дивизије, упућеног народу Лике, поводом наведеног ослобођења, одрецитовала и неколико пјесама посвећених Лици и Личанима.

Уз скромно послужење и уз народне пјесме о Лици, Личанима и 6.Личкој дивизији, које је и више него успјешно отпјевала мушка пјевачка група ЗУГ *ЋИРО Личка Калдрма – Дрвар*, наставило се дружење свих присутних, али и евоцирање успомена и то не само на НОР, већ и успомена и сјећања на Лику и Личане.

Као и у свим сличним приликама и овог пута се за озвучење, музику, игру и пјесме, побринуо Зоран Јовановић (умјесто овог пута одсутног Радована Тртице), један од сарадника и пријатеља удружења.

ДРАГАНА БОКУН

УДРУЖЕЊЕ БОРАЦА, ПОТОМАКА И ПОШТОВАЛАЦА НОР-А, 6. ЛИЧКЕ ПРОЛЕТЕРСКЕ ДИВИЗИЈЕ НИКОЛА ТЕСЛА И 35. ЛИЧКЕ УДАРНЕ ДИВИЗИЈЕ ПРОСЛАВИЛО 8. МАРТ – ДАН ЖЕНА

Другарице су дале велики допринос побједи у Другом свјетском рату

У сали Дома РВИ у Београду чланови Удружења бораца, потомака и поштовалаца НОР-а, 6. Личке пролетерске дивизије *Никола Тесла* и 35. Личке ударне дивизије, 8. марта 2019. године, организовали су лијепо дружење са дамама, као дио реализације програма *Његовање традиције ослободилачких ратова Србије, првенствено НОР-а 1941/45. и у истом улога и значај 6. и 35. Личке дивизије*, чију је реализацију подржао Секретаријат за социјалну заштиту Градске управе града Београда.

КАРАНФИЛ ЗА ДАМЕ

Даме су пристизале, а свака је добила по каранфил и бец. Већ на самом почетку се могло наслутити да предстоји забавно послијеподне.

Предсједница Управног одбора Марија Обрадовић прочитала пригодни реферат.

У Србији је први пут Дан жена обиљежен 1914. године. То је празник економских, политичких и друштвених достигнућа жена. Идеја да се овај празник обиљежава појавила се почетком 20. вијека, као успомена на пожар у текстилној фабрици који се догодио у Њујорку 1911. године, тог дана је погинуло 140 жена.

О значајном учешћу жена свједоче подаци да је у НОБ-у у Хрватској с пушком у руци судјеловало 43.660 жена, да је животе положило 4.579 жена, да су 40.150 жена страдале као жртве фашистичког терора и да је од 290 проглашених народних хероја само 18 жена, од којих су њих 14 положиле животе у НОБ-у.

На Првој земаљској конференцији у Босанском Петровцу, 6. децембра 1942. године, АФЖ је постао јединствена организација свих жена Југославије и важан чинитељ у Народном фронту у погледу мобилизације жена у антифашистичкој борби, те у борби за ново уређење земље.

ЖЕНЕ НОСЕ КАПИТАЛИЗАМ НА СВОЈИМ ПЛЕЋИМА

АФЖ је радила на отклањању посљедица рата, потицању одгоја и образовања, изградњи нових стамбених објеката, културном раду и др.

Послије читања реферата Марија Обрадовић се осврнула на садашњи положај жене у друштву.

– Данас ако читате новине, ако пратите законске прописе видите да има много тога што повређује жену. Борба се наставља, више не са пушком у руци, али се наставља политички. Морамо то пренијети нашим генерацијама да се боре за своја права. Ми смо имали бар радна мјеста, нисмо се много разликовале по личном дохотку, имале смо право на одморе, на породиљско, и никада нас нико није шиканирао на радном мјесту што смо отишле на боловање због дјетета – рекла је Марија Обрадовић и додала да данас капитализам свака жена носи на својим плећима.

Раде Обрадовић, члан УО удружења, пренио је поздраве од Андрије Рашете, генерала у пензији, једног од оснивача и бившег предсједника удружења, који је дамама упутио честитке поводом њиховог дана.

МИЛАН ШАШИЋ: ИНТЕНДАНТСКЕ СЛУЖБЕ БИЛЕ СУ МАЈКЕ

Борац Милан Шашић се присјетио омладинки и њиховог великог доприноса НОР-у.

– Питање како би се одржала НОВ да није било жена. Ми нисмо имали снабдијевање, интендантске службе су нам биле мајке и дјевојке. Кувале су паленту, кромпир и хлеб. Много им хвала. Многе су младе болничарке изгинуле, које су се жртвовале да се и само један рањеник превије сагнутом главом од куршума. Врло им је мало признања дато – рекао је преживјели борац Милан Шашић.

Након борчевих ријечи запјевале су чланице пјевачке групе Завичајног удружења Банијаца, потомака и пријатеља Баније.

ДРАГАНА БОКУН

ОВАКО ЈЕ ЗБОРИО ЈОСИП БРОЗ

Јосип Броз Тито је на Првој земаљској конференцији Антифашистичког покрета жена у Босанском Петровцу 6.12.1945. године говорио о улози „другарица".
Можда неко на страни сања да ће у Југославији послије рата почети опет по оном старом, па ће жене пријећи у кухињу и неће одлучивати ни о чему. Али, жене су, другови и другарице, положиле испит зрелости. Оне су показале да су способне не само да раде код кућанства, него и да се боре са пушком у руци, да могу и да владају и да држе власт у рукама... Захваљујем вам на огромним жртвама које сте поднијеле за спас своје отаџбине, за спас наших народа, наше слободе и независности.

ДОСИТЕЈ И СРПСКО ПЛАВНО 1769 - 2019. У БЕОГРАДУ ОТВОРЕНА ИЗЛОЖБА ФОТОГРАФИЈА МР МИЛОРАДА С. КУРАИЦЕ

Књиге, браћо, књиге, а не звона и прапорци

У оквиру Доситејевих дана који трају од 8. априла до 16. априла, отворена је изложба фотографија под називом *Доситеј и српско Плавно 1769–2019*, мр Милорада С. Кураице. Изложба је отворена 9. априла 2019. године у просторијама Задужбине Доситеј Обрадовић у Београду и посвећена је Доситејевом боравку у селу Плавно поред Книна у Далмацији.

МИРЈАНА ДРАГАШ: ЧУВАМО СРПСКУ ТРАДИЦИЈУ

Управница задужбине Мирјана Драгаш нам је рекла да је задужбина основана 2004. године са циљем да сарађујући са младима, нашим људима у дијаспори, професорима из иностранства повезујемо и чувамо српску традицију.

Утемељивач задужбине је *Хемофарм* а.д. из Вршца који је откупио родну кућу Доситеја Обрадовића у Чакову код Темишвара и поклонио је задужбини. Поред *Хемофарма* оснивачи Задужбине су и Матица српска из Новог Сада, Институт за књижевност и умјетност и Културно-просвјетна заједница из Београда. Бројне су активности Задужбине, организује научне скупове, трибине, округле столове, књижевне салоне, културно-умјетничке програме, такмичење дјеце и младих у формама у којима је Доситеј писао.

– За свој рад задужбина је за ових 15 година примила разна признања као што су Светосавска награда Министарства просвјете, Вукова награда Културно просвјетне заједнице Србије и Грамата Патријарха Павла – рекла нам је Мирјана Драгаш.

МИЛОРАД С. КУРАИЦА: ДАЛМАЦИЈА ЈЕ КОЛИЈЕВКА ДОСИТЕЈЕВОГ РАДА

Мр Милорад С. Кураица, публициста и културни радник, аутор изложбе, је ову поставку изложио и у Архиву у Новом Саду. Приредио је 126 фотографија, димензија 40×60, али због недостатка простора само су најзначајније изложене у Задужбини Доситеја Обрадовића. Мр Милорад С. Кураица је аутор књиге *Народне пјесме из Книнске крајине*, збирке еротских народних пјесама *Крајишки црвен бан* и књиге *Доситеј у Далмацији*.

» Милорад С. Кураица, др Душан Иванић, Радомир Путник и Мирјана Драгаш

– Доситеј је за многе, па и за мене велики изазов. Сигуран сам да за њега имамо сви подједнаки осјећај дивљења, због његовог знања и образовања, због његовог родољубља и несебичног пријатељства према људима, због његове несагледиве духовне и умјетничке енергије и просвјетитељске мисије – рекао је мр Милорад С. Кураица.

Кураица је напоменуо да је поред Карађорђа Доситеј први духовни градитељ и културни организатор Србије.

– Иако свјестан да је ријетко ко достојан Доситејеве величине, ипак сам сакупио храбрости да покушам обновити и сачувати сјећање на нашег великана који свој просвјетитељски и књижевни рад започиње 15. априла 1761. године, баш у нашој, српској Далмацији. Далмација је колијевка Доситејевог књижевног рада. А колико сам то што је било планирано успјешно урадио, показаће вријеме и долазеће генерације. Како Свети Сава каже: „Гдје ја стадох ти продужи“.

Аутор изложбе је увјерен да ће будуће генерације доћи до нових чињеница које ће у цијелости освијетлити бесмртно дјело Доситеја Обрадовића.

– Управо прије 250 година златном ногом великан и бесмртник Доситеј ступио је на ужарено тло нашег Плавна. О том свом историјском доласку на тромеђу Босне, Лике и Далмације најумнији Србин 18. вијека је записао:

„Кад сам се вратио из Азије мале и Греције дођем у Далмацију за учити где децу. Изаберем неко планинско, около предивни и широки долина, сасвим пристојно место зовемо Плавно. Ту се остановим и скупим доста дечице. В школје моје суштеј при цркви свјатога великомученика Георгија победоносца, менти во јермонсјех Хоповски“.

– Доситеју Обрадовићу пуно дугује српска култура у цјелини, али му се српски народ у Далмацији приклања са посебном захвалношћу. Управо из тог разлога са покушајем да се његов лик и дјело трајно не изгубе у времену овдашњем, далматинског српског народа, јесте организовано ово дружење и изложба у спомен Доситејевом путу кроз Далмацију и посебно кроз моје родно Плавно – рекао је мр Милорад С. Кураица.

ПРОСВЕТИТЕЉ И РЕФОРМАТОР

Димитрије Обрадовић је рођен 1739. године у Чакову у Банату. Замонашио се 1758. у Хопову и добио монашко име Доситеј. Одатле је отишао у Далмацију гдје је три године провео као учитељ да би потом кренуо у Европу и свијет. У тим земљама је учио, писао и подучавао друге. Говорио је једанаест језика. За филозофску основу свог програма узео је просвјетитељски рационализам, везујући га са практичним потребама свог народа. На вијест о Првом српском устанку, ступио је у везу са Карађорђем и 1807. дошао у Београд да помогне обнову српске државе. У знак подршке устаницима написао је пјесму *Востани Сербие*. Доситеј је 1808. отворио Велику школу, будући Универзитет, а потом 1810. и Богословију. Као члан Правитељствујушчег совјета, био је први министар просвјете у Србији 1811, приближио је Србију Европи и свијету и усмјерио је ка новим културним и цивилизацијским тековинама. Умро је 1811. у Београду и сахрањен је у порти Саборне цркве.

ДУШАН ИВАНИЋ: ЛИЧНОСТ ЗА ВЈЕЧНОСТ

На изложби је говорио и проф. др Душан Иванић. Прије свега се осврнуо на важност задужбина.

– Задужбине обнављају везу између савремености и прошлости, оне су главна институција културе сјећања – рекао је Иванић и додао колико је важан Доситеј Обрадовић за нашу културу.

– Доситеј је међу личностима које не застаријевају, све оно што је он поручивао својим савременицима у 18. вијеку, актуелно је и данас. Статус народног језика, статус толеранција, култура дијалога, васпитање, образовање, повјерење у здрав разум. И Доситејево стално упозорење да човјек може мислити о свему – рекао је др Душан Иванић.

Иванић је рекао да је на Доситеја боравак у Далмацији оставио снажак утисак. И у многим приликама је спомињао Далмацију и Далматинце.

ЗАХВАЛНОСТ ПРИЈАТЕЉИМА

Мр Милорад С. Кураица се захвалио свима који су помогли да ова изложба као дио пројекта Плавно – Доситеј – Братска кућа угледа свјетлост дана, а то су: Душан Ђурић човјек са највећом донацијом појединца до сада, постхумно се захвалио проф. др Браниславу Брани Димитријевићу на помоћи око изградње Дома Доситеј Обрадовић у Плавну и проф. др Спасоју Крунићу који је израдио идејни пројекат тог дома.

– Посебну жртву је подниј ела моја сестра Анђа Кураица, помажући овај пројекат, али и моје шездесетогодишње ћерање са књигама. За сваки мој корак у овом часном и захтјевном послу она је била моја морална и материјална подршка – завршио је своје обраћање Милорад С. Кураица.

Он је подијелио и плакете, др Спасоју Крунићу, покојном проф. Браниславу Брани Димитријевићу, чију је плакету примила супруга, Душану Ђурићу, Милици Амановић, проф. др Душану Иванићу и управници Задужбине и народној посланици Мирјани Драгаш.

Ова поставка свој живот наставља у Народном музеју у Зрењанину и Суботици, а у плану је и Будимпешта, Темишвар и Братислава. Предвиђено је да дио изложбе буде трајно постављен приликом отварања Братске куће поред цркве Светог Георгија у Плавну за Спасовдан.

– Братска кућа је кућа у којој је Доситеј живио и мојим прецима дао основе писмености, у Братској кући је написао и Ижицу. Добио сам благослов од епископа далматинског Никодима Косовића да поставка буде трајно постављена у поменутој кући – рекао нам је мр Милорад С. Кураица и додао како очекују да Република Србија стане иза тог пројекта.

Пројекат за уређење урадили су дипл. инж. грађ. Рамона Верешбарањи, дипл. инж. арх. Александар Петров, дипл. инж. грађ. Бранислав Ћопић и дипл. инж. електр. Момчило Стојсављевић.

АПЕЛ ЗА ПОМОЋ ГРАДЊЕ БРАТСКЕ КУЋЕ

На самом крају мр Милорад С. Кураица је апеловао на све да помогну изградњу Братске куће.

– Као и сваки други објекат – тако и нашу Братску кућу потребно је одржавати, како споља, тако и изнутра, како би на достојан начин очували нашу вјеру и љубав према Христу, Цркви, српском роду, нашем Плавну и најумнијем Србину 18. вијека – Доситеју Обрадовићу, и како се никад не бисмо постидјели пред другима да кажемо: ко смо, шта смо и гдје припадамо. Стога молимо и позивамо све, како појединце тако и институције да, према својим могућностима, материјално помогну уређење наше Братске куће – рекао је мр Милорад С. Кураица којег можете контактирати на мејл plavnomilorad@gmail.com и mkuraica@eunet.rs

Током изложбе отпјеване су двије пјесме из Плавна и Книнске крајине и двије пјесме гроктaлице су отпјевали Рајко Лалић, Илија Грубор и Милош Савић из *Српске Тромеђе*.

Доситејеву бесједу на отварању Велике школе 31.8.1808. говорио је Бошко Бошков глумац Дјечјег позоришта из Суботице, пјесме посвећене Доситеју прочитала је Софија Гердијан, и то једну од Јованке Савић Вукановић из Подгорице и једну ауторску.

На изложби су, између осталих, присуствовали генерал Мирко Бјелановић, предсједник Удружења пензионера Хрватске Јован Каблар, предсједник ДИЦ *Веритас* Саво Штрбац, народни посланик и предсједник Одбора за дијаспору и Србе у региону Скупштине Србије Миодраг Линта и Милојко Будимир генерални секретар Удружења Срба из Хрватске.

ДРАГАНА БОКУН

» Спасоје Крунић и Милорад С. Кураица

УДРУЖЕЊЕ *ДАЛМАЦИЈА* СУБОТИЦА

Велику подршку током његовог рада Милораду С. Кураици пружа и Завичајно удружење *Далмација* Суботица чији је члан, а они су срећни што у својим редовима имају човјека који неуморно ради на очувању српског језика и културе. О раду Удружења смо разговарали са Татјаном Вукша Мандић, замјеником предсједника Управног одбора Удружења.

– Радимо на очувању обичаја и традиције Срба из Далмације. Наше највеће активности су да се не заборави наше народне игре. Сарађујемо са културно-умјетничким друштвима који су често на нашим манифестацијама, организујемо завичајне вечери, разне књижевне вечери наших писаца Далматинаца, али и свих осталих – рекла нам је Татјана и додала да на свим манифестацијама се може чути пјесма, сами мушки и женски гласови који имају тзв. гроктање, то је начин извођења пјесме у Далмацији.

– Правимо турнире у бришкули и трешети (картарошке игре), имали смо турнире у балотању, ишли смо у посјете манастирима, као што је Крка, били смо на сусрету у Жегару у Далмацији – рекла нам је Татјана и напоменула како једна група људи стално има активности и стално нешто ново прави да би се дошло до резултата, да не би наша традиција дошла до заборава.

» Милорад С. Кураица, Илија Грубор, Татјана Вукша Мандић, Рајко Лалић и Сергеј Вукша

» Бошко Бошков, Софија Гердијан, Душан Иванић, Миодраг Линта, Мирјана Драгаш и Милорад С. Кураица

» Петар Драгићевић и Мирјана Вулетић

ОЈ, КРАЈИНО, ДОК ТИ ИМЕ ТРАЈЕ, ЧУВАЋЕМО ТВОЈЕ ОБИЧАЈЕ

Непосредно по завршетку вечери Мирјана Вулетић за *Српско коло* је рекла да се већ 4–5 година одржавају овакве вечери, углавном хуманитарног карактера са истим учесницима, одакле и потиче њено познанство са крајишким музичарима. – Личанка сам поријеклом, али ми је увијек била жеља да спојим у једној вечери своју Лику са Далмацијом. Наравно, то не значи да смо хтјели изоставити Банијце, Кордунаше, Славонце, наше људе из Републике Српске. Ово вече нам је служило као огледно, да видимо какав ће бити одазив и драго ми је да је ресторан био испуњен до крајњих капацитета, тим прије, што су се исто вече одржавали још неки крајишки скупови. Програм који је осмислила наша чланица Слађана Безбрадица је био садржајан, ми као домаћини смо дали све од себе, као и власник ресторана *Велебит* Петар Драгичевић, са којим од раније имамо добру сарадњу. Пјевачи су били изузетни, као и музичка пратња, а посебно ми је драго да су посјетиоци то препознали и уживали на овом првом Личко-далматинском прелу за који сам сигурна да ће постати традиционалан. Наредни скуп заказали смо већ за наредну годину. Захваљујем се и народном посланику Миодрагу Линти који је финансијски помогао да нам у госте дође диплар ђед Обрад Милић, који нас је подсјетио на неке инструменте које је данас тешко и видјети, а не чути. Хвала свим учесницима програма, али и гостима на сјајној атмосфери уз само једну поруку да се на истом мјесту видимо и догодине – рекла је Мирјана Вулетић, о чијем смо хуманитарном раду писали у прошлом броју, нагласивши да се њена организација *Вучје срце* налази пред регистрацијом, а да од јесени очекује још хуманитарних и других вечери на којима ће Крајишници чувати, али и промовисати своју традицију, културу и обичаје.

У ЗЕМУНУ ОДРЖАНО ПРВО ЛИЧКО-ДАЛМАТИНСКО ПРЕЛО

Састала се Далмација с Ликом, па се не да покорити ником...

Организација *Вучје срце*, након низа хуманитарних вечери, на којима су била прикупљана средства за обољела лица и њихово лијечење, 23. марта, припремила је прво Личко-далматинско прело које је одржано у ресторану *Велебит* у Земуну. Према ријечима Мирјане Вулетић, родом из села Медак, поред Госпића, која се налази на челу организације *Вучје срце*, манифестација би требало да постане традиционална. Иако није било неких већих медијских натписа, Личани и Далматинци су се одазвали у великом броју и уживали у добро осмишљеној вечери, са сјајним извођачима пјесама из Крајине, али и других крајева, докле год досеже српство.

БОГАТИ У СИРОМАШТВУ

Мирјана Вулетић и Мирослав Митић – Мића Прелција, у народној ношњи, на улазу у ресторан дочекивали су госте пожеливши им пријатно дружење, уз сјајну музику и велики избор личко-далматинских специјалитета Печењаре *Велебит*, власника Петра Драгичевића, за кога се стварно може рећи да представља најбољи спој Лике и Далмације. Ту су се нашли и Жељка и Раде Момчиловић из Клека поред Зрењанина са великим бројем ручно израђених сувенира, између осталих, личких капа, народне ношње, тамбурица, преслица, па све до плочица са именима градова и регија у Крајини.

Док се гости још нису ни раскомотили, и почео званични програм, доајен крајишке пјесме Миле Делија, кренуо је с добро познатим репертоаром. „Ај, да ми је видјети Плитвице, Кореницу подно Пљешивице и Удбину, јуначку Крајину, цијелу Лику моју, моју отаџбину…", заорио се његов добро познати глас, попраћен пјесмом и аплаузима присутних. Да се Далматинци не би наљутили, стигао је Миле брзо да обиђе Лику и стигне до границе са Далмацијом, запјевавши стихове „Кад се лички тунел прође, Голубић и Крупа дође, ништа није исто више, друкчије се одмах дише…" Након блока његових пјесама, све присутне у име организације *Вучје срце* поздравила је Слађана Безбрадица из Кистања, ријечима да су Лика и Далмација биле истовремено и сиромашне и богате.

– Сиромашне потенцијалом за преживљавање, а богате људима, историјом и традицијом. Наши људи су се вјековима борили да опстану на подручју са ког су потекли, мада су се многи вихором живота селили широм свијета носећи са собом спознају, ко су, шта су и чији су. Они, као и ми данас, су физички далеко од свог краја, али зато мислима близу, чувајући на тај начин традицију и учећи наше потомке о обичајима њихових предака. Радили су то некада наши стари, уосталом као и ми у овим временима, усменим предањем, пјесмама, шалом, обичајима и преношењем историјских дешавања с кољена на кољено – рекла је, између осталог, у својој бесједи Слађана Безбрадица, а затим на завичај подсјетила присутне стиховима пјесама *Далеко од огњишта, Аманет, Буковица* и *Лика*, аутора Владе Станка Веселиновића. Ову посљедњу пјесму, организаторка програма посветила је свом дједу Ђурађу Вулетићу.

Као што обичај налаже, на оваквим скуповима обично се подигне и здравица. Најстарији учесник прела диплар Обрад Милић (81) из Жегара, сада стотинама километара удаљен од свог родног краја, ново станиште пронашао је у равници Војводине. Духом млади Обрад, уз помоћ „једног од момака Буковице" Давора Олујића, подигао је шаљиву здравицу. Награђен је великим аплаузом, а касније је показао своје умијеће на старом изворном крајишком инструменту – диплама.

ТАМО ЋЕ СЕ ВЕЛЕБИТ СА ДИНАРОМ СПАЈА ОСТАДЕ МИ УСПОМЕНА ДРАГА...

Након тога, на сцени су почели да се смјењују групе и пјевачи погађајући текстовима својих пјесама управо тамо гдје су Крајишници најосјетљивији – у њихова срца и душу. Пјевачка група *Мерак Крајине*, коју чине чланови КУД *Крајина* подигла је присутне на ноге с пјесмом *Нема раја без родноīа краја* отпјевавши је заједно у глас са њима.

Затим су се микрофона латили Саво и Љубиша „шетајући" Крајином, али и с васколиким српством својим фантастичним гласовима. Чула се ту пјесма о Банији, Кордуну, Грахову и Ливну повезујући сваки педаљ српске земље гдје се још увијек, и поред свих страдања, чује завичајна пјесма.

Момци Буковице одведоше нас до Каринског српског мора и отпјеваше пјесму о Јовану православцу, а наставише од Бенковца до Обровца, па све до Равних котара и двора Стојана Јанковића.

Својим стасом и гласом истакла се и једина припадница љепшег пола међу извођачима. Млада Марина Жутомарковић, Далматинка из Батајнице, скренула је пажњу свима, а посебно „дичацима из Грачаца", својом ношњом, пјесмом, а што не рећи и изгледом. Посебно је била упечатљива када је без музичке пратње отпјевала неколико пјесама са Косова.

Кад смо код музичке пратње и ове вечери су се, као и на многим другим крајишким, својим умијећем на инструментима истакли Синиша Анђелковић и Душан Ђукић. Заиграло се око свога стола, ухватило у коло и тако до раних јутарњих сати, са жељом да ово вече постане оно што су организатори и прижељкивали – традиционално Личко – далматинско прело.

ТЕКСТ И ФОТОГРАФИЈЕ: ЖЕЉКО ЂЕКИЋ

Вече Славонаца у Београду

Славонци су се окупили 23.марта 2019. године у *Двору Александар* на Лединама. Како то и увијек бива код Славонаца пјесма и плес нису престајали. Тако да су се микрофона латили Славољуб Алексић, Јелена Зјалић, Ђорђе Мачак и Драгослав Лукић, све уз пратњу оркестра Милана Џодана. Наступила је и женска и мушка пјевачка група Удружења Славонаца, а гостовала је Изворна група *Кордун* из Инђије. Играло се криво коло, логовац, бећарац и наравно тарабан.

СЛАВКО СИМЕУНОВИЋ: СЛАВОНЦИ СУ ПОШТЕН И ВРИЈЕДАН НАРОД

Разговарали смо са почасним предсједником проф. др Славком Симеуновићем који је дуго година био предсједник Завичајног удружења Славонаца.

– То је дуга традиција у послијератном времену, гдје су наши ратници били предсједници, а Удружење у Хотелу *Југославија*. Ту је један од команданата 12. Славонске, генерал Дако Пуач био предсједник – рекао је др Славко Симеуновић и додао како је Удружење имало кратку паузу деведесетих и послије ратних дешавања наставило са радом.

Славко Симеуновић се осврнуо и на подјелу Славонаца, јер је Удружење дуго година дјеловало јединствено.

– Надам се да ће поново да се уједини и да буде цјелина, због тога сам и дошао да би сви били заједно, и да се сјећамо Славоније – рекао је др Славко Симеуновић који је још као студент из славонског села Кујник дошао у Београд гдје је завршио Медицински факултет, на усавршавање је ишао у Америку, радио као професор на Медицинском факултету, а сада је власник Поликлинике *ПРОФМЕДИКА Симеуновић*.

– Славонци су поштен и вриједан народ, баш као и Крајишници. Колики су домаћини доказали су да су упркос бројним проблемима узрокованим ратним околностима успјели да сачувају своје породице и да се скуће. Мислим да нико није обрукао свој завичај – рекао је др Славко Симеуновић.

Организатори су се захвалили и спонзорима.

Власник фирме ПТР *Роки* из Путинаца позвао је све Славонце и пријатеље да дођу на *Штрапарија-ду*. Ова манифестација се одржава у августу мјесецу у мјесту Жарковац код Руме.

Удружење је помогао и ауто пријевозник Љубиша Џодан из Старе Пазове, а било је и других спонзора који су жељели да остану анонимни.

Посебну захвалност дугују почасном члану Дмитру Мићи Јовићу коме даљина није препрека да помаже своје Завичајно удружење Славонаца.

Предсједник Удружења Зорислав Шимић се захвалио члановима Удружења који с ентузијазмом учествују у припреми Друштва за јавне наступе, попут манифестације Славонско вече, *Бећар фест* и др.

Захвалницу је добила Јелена Ласовић члан Удружења и спонзор који је помогао издавање цд-а, Вида Зец, Јелена Зјалић-Јеленче за вишегодишњу сарадњу и учешће на Славонској вечери.

ШИМИЋ: СВАКЕ ГОДИНЕ ЋЕМО ДОВОДИТИ ГОСТЕ ИЗ СЛАВОНИЈЕ

Предсједник удружења Зорислав Шимић је најавио да ће и сљедеће године наставити праксу да им сваке године у госте дође по једно српско културно-умјетничко друштво из Славоније.

– Ове године нам је дошла Јелена Зјалић Јеленче из села Грађани код Окучана. Снимила је двије пјесме дан прије Славонске вечери и спрема се за такмичарски фестивал у Београду. Задњи пут је наступила с пјесмом *Славонка* – рекао нам је Зорислав Шимић.

Како је рекао Зорислав Шимић суштина Славонске вечери је дружење, повезивање Славонаца како би лакше пребродили све недаће које су их задесиле.

ДРАГАНА БОКУН

У БЕОГРАДУ ОДРЖАН ЈЕДАН ОД НАЈМАСОВНИЈИХ КРАЈИШКИХ СКУПОВА – 31. САБОР КОРДУНАША

» Милан Врга, Петар Шаула, Иван Бошњак и Дејан Михајловић

» Мушка Пјевачка група Завичајног клуба Кордунаша *Звуци Кордуна*

ЧУВАРИ КОРДУНАШКЕ ТРАДИЦИЈЕ

Кордунаши су са нестрпљењем чекали 23. март 2019. године да похрле у *Интер Холивуд*. Карте су врло брзо распродате. Њих нешто мање од 900 је присуствовало 31. традиционалној вечери под називом *Сабор Кордунаша* у Београду.

Предсједник Завичајног клуба Кордунаша Петар Шаула је свакако један од заслужнијих што вечери Кордунаша оправдавају из године у годину очекивања гостију, па сви са нестрпљењем чекају наредну годину и прилику за поновно дружење са земљацима.

– Ово је почетак четврте деценије како су наши преци започели овакав вид дружења, далеко од свог завичаја. Надам се да ће ова наша генерација, а и сљедећа која долази обратити посебну пажњу на његовање културе, традиције и обичаја нашег Кордуна – рекао је Петар Шаула, и пожелио свима да уживају у весељу и да се подсјете завичаја уз игру и пјесму младих из КУД-ова из Чонопље и Кљајићева.

» Петар Шаула

ЛИНТА: СРБИЈА МОРА ДА СЕ ОДУЖИ КРАЈИШКИМ БОРЦИМА

Рођени Кордунаш, предсједник Одбора за дијаспору и Србе у региону Скупштине Србије, Миодраг Линта је поздравио све своје земљаке.

– Посебно желим да поздравим наше повратнике у Крајину. Сви ми знамо у каквим околностима живе, али ја им честитам што својим боравком и животом тамо чувају српско име – рекао је Миодраг Линта. Он је у свом говору нагласио да стално апелује на институције Републике Србије да се исправи велика неправда над Крајишницима.

– Србија би морала да свим крајишким борцима призна ратни стаж у двоструком трајању за читаво вријеме рата – поручио је Линта.

У име Града Зрењанина и у име Владе Републике Србије, Кордунашима се обратио Иван Бошњак и пожелио да у срцима носе своје српско име, своју Србију, а у својој глави никада да не забораве ко су, шта су и одакле су.

МИХАЈЛОВИЋ: ИМА НАС ОД КОРДУНА ДО ОГЊЕНЕ ЗЕМЉЕ

Начелник општине Крњак Дејан Михајловић је радо виђен гост на саборовању Кордунаша, а како каже њему је посебно драго када их види окупљене, сретне и задовољне.

– Има нас свуда зато што нас расађују често, па нас има по Хрватској, Србији, Америци, добро се примамо очигледно – нашалио се и додао како се они тамо на Кордуну боре за права Кордунаша, и без обзира колико је тешко, лакше је уз подршку коју имају од Владе Републике Србије. Милан Врга предсједник општине Гвозд се такође захвалио Влади Републике Србије на подршци.

КУД *Вук Караџић* из Чонопље, КУД *Ђурђевак* из Кљајићева су својим играма и пјесмом подсјетили Кордунаше на родни крај.

Организатори су се захвалили и спонзорима: *Еуро Танктранс* из Старих Бановаца, *Феромонт Инжењеринг* – Београд, *Монт-Р* – Београд, *Дарком* – Руменка (Нови Сад), *Аеролаб* – Земун, *GTP company* – Београд. Било је више од сто вриједних награда за томболу.

Међу бројним гостима на Сабору Кордунаша била је и Клаудија Мандић из хуманитарне организације *Људи за људе*. Заједно са Бранком Бакшић Митић помаже људима са Кордуна и Баније.

– Скупљамо суву храну, пећи, веш машине. Почели смо почетком првог мјесеца. Много се људи јавља да помогне, или да иде на терен, или да донира – рекла нам је Клаудија Мандић и додала ко жели да помогне може да се јави на њен фејсбук профил, или на фејсбук страници огранизације Људи за људе.

СТАРИМ ЉУДИМА ПОТРЕБНА ПАЖЊА

Свако ко прати рад ове двије хумане жене могао је видјети у каквим тешким условима људи живе на Кордуну и Банији. Старци без воде, струје, намирница, сами и усамљени.

– Многима значи и то што их обиђемо, попричамо са њима, да виде да неко мисли на њих. Јављају нам се и из других дијелова Хрватске, из Славоније, Далмације и моле нас да их не заборавимо – додала је Клаудија и напоменула како јој је срце пуно због помоћи које пружа њихова организација.

У програму је учествовала мушка пјевачка група *Звуци Кордуна* која до сада има 18 снимљених изворних пјесама. У забавном дијелу наступили су *Момо и Додир*, Ратко Шарац и Миле Делија. Подијум је током цијеле вечери био пун, тако да су се Кордунаши веселили до раних јутарњих часова. Уз обећање да се виде и наредне године на 32. Сабору Кордунаша.

Међу гостима на сабору Кордунаша била је делегација Српског Народног Вијећа из Загреба, представник Фонда за помоћ прогнаним и избјеглим лицима у АП Војводина из Новог Сада Дејан Орабовић, предсједник Коалиције удружења избјеглица у Републици Србији Миле Шапић, представници Српског културног друштва *Просвјета* пододбор Гвозд, многобројна делегација Удружења бораца из Кљајићева на челу са предсједником Слободаном Михајловићем, делегација ФК *Кордун* и делегације КУД-ова из Кљајићева и Чонопље на челу са предсједницама Љиљаном Бјеливук и Милком Боснић, делегација КУД-а *Ћирило и Методије* из Бусија на челу са Снежаном Вељо, Удружење Банијаца, потомака и пријатеља Баније, предсједник Мирослав Ковјанић, Удружење Славонаца *Славонија у срцу*, предсједник Миодраг Жарковић, Удружење Крајишника *Завичај* из Ковачице, предсједник Дамјан Пенић, Завичајно удружење Срба *Коријени* Сомбор, предсједник Секулић Душан и многи други.

ДРАГАНА БОКУН

Одржани 14. Традиционални мартовски сусрети у Малом Градцу

Ове године одржана је у Малом Градцу Традиционална мартовска смотра, 14. по реду културно-умјетничка манифестација обогаћена такмичењем у изради најбољег колача. Организатор је СКД *Просвјета* пододбор Мали Градац, а предсједница друштва Жељка Марчинко задовољна је одзивом.

– У смотри су учествовали пододбори Гарешница, Вргинмост, Хрватска Костајница и Загреб. Први пут у Мали Градац дошли су чланови пјевачке групе *Просвјете* пододбора Загреб.

Представник пододбора Стојан Латиновић је рекао да пододбор у Загребу броји 170 чланова и баштине пјесме Лике, Кордуна, Бановине и Босанске крајине.

Костајничани су редовни учесници сваке године у Малом Градцу. Предсједница *Просвјете* пододбора Хрватска Костајница Ирена Бекић је рекла да је овај пододбор основан 2008. године, а данас броји 60 чланова.

– Представљамо се и чувамо нашу изворну банијску пјесму ојкачу и дрмеш уз двожицу – рекла је Ирена. Управо су Костајничани освојили прво мјесто у такмичењу за најбољи колач.

– Базирали смо се на старинске колаче, тако да ту има и штрудле, маковњаче, кифлице, колач с јабукама. Колаче су припремиле младе домаћице од 20 година, али и оне од 75 година, а за добар колач прије свега треба добра домаћица – закључила је Бекић.

Манифестацији је присуствовао и градоначелник Глине Стјепан Костањевић.

РТВ БАНОВИНА

ИЗЈАВА ДАРМАНОВИЋА ДА СРБИЈА МОРА ПРИЗНАТИ КОСОВО НОВА ПРОВОКАЦИЈА РЕЖИМА МИЛА ЂУКАНОВИЋА

Предсједник Одбора за дијаспору и Србе у региону Скупштине Србије Миодраг Линта оцјењује изјаву министра спољних послова Црне Горе Срђана Дармановића да дијалог између Србије и лажне државе Косово мора завршити признањем Косова од стране Србије, као још једну очекивану провокацију од стране режима Миле Ђукановића. Посебно је цинична изјава Дармановића да жели добро својим комшијама јер ни Црној Гори неће бити добро ако није и комшијама. Зна Дармановић веома добро да је Црна Гора признавањем лажне државе Косово забила нож у леђа Србији и да то српски народ неће заборавити.

ЦРНОГОРСКО ПРАВОСУЂЕ ВОДИ МОНТИРАН СУДСКИ ПРОЦЕС ПРОТИВ СРПСКИХ ЛИДЕРА МАНДИЋА И КНЕЖЕВИЋА

Црногорско правосуђе више од двије године води политички монтиран судски процес против српских лидера Андрије Мандића и Милана Кнежевића као и других Срба у Црној Гори на основу лажних и измишљених исказа свједока–сарадника сматра предсједник Одбора за дијаспору и Србе у региону Скупштине Србије Миодраг Линта.

Бројне чињенице јасно потврђују да је у питању фарса од суђења, али то очигледно не занима правосудни систем у Црној Гори. Мандић и Кнежевић су са својим правним тимовима разоткрили да је у питању било монтирање тзв. државног удара с циљем да компромитује и ослаби Демократски фронт, као водећа опозициона снага. Добро је познато да се Демократски фронт, као политички савез, бори за темељне демократске вриједности, национална и људска права српског народа у Црној Гори и рјешавање кључних политичких питања путем изјашњавања грађана на референдуму.

Линта подсјећа да су се почетком 20. вијека у Загребу, Сарајеву и на Цетињу водили монтирани судски процеси против истакнутих Срба на основу лажних свједока–сарадника који су били агенти тадашње Аустроугарске као антисрпске и вјештачке творевине. Сада се у 21. вијеку воде монтирани судски процеси против српских лидера и других Срба у Црној Гори што јасно говори о карактеру актуелне власти у Подгорици.

УЏБЕНИЦИ ИСТОРИЈЕ У ХРВАТСКОЈ СУ ОРУЖЈЕ ЗА ШИРЕЊЕ МРЖЊЕ ПРЕМА СРБИМА И СРБИЈИ

Уџбеници историје у Хрватској одавно су постали једно од оружја за ширење мржње према Србима и Србији сматра предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта. То се јасно види из коректно написаног чланка који је објављен у хрватском научном часопису *Хисторијски зборник*. Аутор чланка Домагој Вигир наводи да појам „Великосрпска хегемонија" постаје кључни појам у обликовању лажне слике о Србима. У уџбеницима историје понавља се бесмислена лаж да су Србија и крајишки Срби тобоже извршили агресију на Хрватску, а да је Хрватска тобоже била жртва агресије и водила ослободилачки рат. Србија се представља као нацистичка Њемачка која је тобоже хтјела да створи Велику Србију. Нажалост, ученици у основним и средњим школама у Хрватској немају могућност да сазнају неспорну истину да је проусташки режим Фрање Туђмана извршио агресију на Југославију и Србе с циљем стварања етнички чисте Велике Хрватске.

Линта истиче да је у Хрватској постало сасвим нормално да се хрватска дјеца упорно уче бруталним лажима како су Срби деведесетих година били агресори, терористи и екстремисти, а Хрвати жртве, праведници и ослободиоци. Такође, у Хрватској је постало сасвим нормално да се хрватска дјеца уче монструозној лажи да је НДХ била демократска држава коју су срушили партизани; да су усташе били борци за хрватску слободу против београдског централизма; да се поричу злочини геноцида над Србима у НДХ и да када се говори о жртвама Србима каже се да су они сами зато криви. Посљедица тога су екстремни и проусташки ставови код већине младих Хрвата који се манифестују на спортским теренима, школама, друштвеним мрежама и у свакодневном животу. Трагична је и опасна чињеница да се кроз уџбенике историје хрватска дјеца уче да мрзе Србе.

Егзодус сарајевских Срба, један од најтрагичнијих догађаја у историји Српске

Егзодус 120.000 сарајевских Срба, који се десио прије 23 године, један је од најтрагичнијих догађаја у историји Републике Српске и српског народа током ратова на простору бивше Југославије, оцјењује предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта.

Сарајевски Срби нису пристали да живе под влашћу непријатеља из безбједносних разлога и оправдано су страховали да ће бити угњетавани и дискриминисани. Алија Изетбеговић је 1996. године пријетио да ће сваки Србин који је носио пушку бити изведен пред суд. Трагичан положај оно мало Срба који данас живе у кантону Сарајево потврђује да су били потпуно у праву. Због тога су изјаве бошњачких политичара да је Сарајево тобоже мултиетнички град апсолутно неистините и у супротности са реалним стањем у том граду.

Линта истиче да је Дејтонским мировним споразумом новембра 1995. године шест сарајевских општина и насеља Илијаш, Илиџа, Хаџићи, Вогошћа и Грбавица припало Федерацији БиХ. Важно је да се подсјетимо да је од укупно 20.000 бораца Сарајевско-романијског корпуса Војске Републике Српске, чак 4.000 дало живот за слободу свог народа. Сарајевски Срби су јуначки одбранили српску земљу, али су били принуђени да поднесу велику жртву и да напусте своја вјековна огњишта ради опстанка Републике Српске.

У СИЈЕКОВЦУ КОД БРОДА ПОЧИЊЕН ПРВИ ВЕЛИКИ РАТНИ ЗЛОЧИН НАД СРБИМА У БИХ

Прије 27 година у селу Сијековац код Брода почињен је први велики ратни злочин над Србима на територији БиХ, подсјећа предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта.

Злочин су заједно починили паравојне хрватско-муслиманске формације и јединице регуларне Хрватске војске које су 3. марта 1992. године прешле мост на ријеци Сави и окупирале општину Босански Брод.

Наведени злочин је један од бројних доказа да је Хрватска извршила агресију на Босну и Херцеговину с циљем стварања Велике Хрватске на усташким начелима. Током хрватско-муслиманске окупације од марта до октобра 1992. године на звјерски начин убијено је 46 српских цивила у селу Сијековац. За свирепа убиства и мучења Срба у Сијековцу осуђен је само један злочинац и то на срамну казну од 10 година затвора.

Наведени злочин је посебно монструозан јер су међу починиоцима били комшије Муслимани и Хрвати што говори о дубоко укоријењеној мржњи према Србима.

Линта истиче да је велики број људи који су учествовали у злочину у Сијековцу и даље на слободи.

Главни разлог јесте чињеница да је правосуђе БиХ етнички мотивисано и да није учинило готово ништа да се казне налогодавци и извршиоци овог монструозног злочина.

Линта позива српско Тужилаштво за ратне злочине да покрене истрагу за ратни злочин над српским цивилима у Сијековцу и на тај начин пошаље јасну поруку да злочини над Србима не смију остати некажњени.

УЛИЦЕ У МОСТАРУ СА ИМЕНИМА УСТАШКИХ ЗЛОЧИНАЦА ЈЕДАН ОД ДОКАЗА ДА ЈЕ УСТАШТВО ТЕМЕЉ ИДЕНТИТЕТА ВЕЋИНЕ ХРВАТА

Предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта оцјењује да постојање улица у Мостару која носе имена усташких злочинаца представља један од бројних доказа да је усташтво један од темеља националног идентитета већине Хрвата у западној Херцеговини, али и већине хрватског народа у цјелини. Улице у западном Мостару од 1995. године носе имена усташких злочинаца Миле Будака, Ђуре Спужевића, Иве Зеленике, Лорковића и Вокића, као и команданата чувене по злу Црне легије Јуре Францетића и Рафаела Бобана. Добро је познато да су готово по свим градовима и селима у западној Херцеговини, гдје Хрвати имају власт, подигнути споменици усташким злочинцима који се бесрамно називају жртвама. Међу њима је и познати усташки кољач Вјекослав Макс Лубурић који је био командант концентрационих логора у НДХ. Он је у тзв. Споменици жртвама у граду Љубушки титулисан као генерал и припадник усташке војске који је тобоже служио у фабрици смрти Јасеновац.

Линта подсјећа да су у западној Херцеговини уништена или тешко оштећена сва спомен обиљежја која су подигнута на јамама и другим мјестима страдања Срба и мјестима сахране српских жртава или су додатно оскрнављена одлагањем отпада. У питању су спомен обиљежја српским жртвама из Првог и Другог свјетског рата, као и споменици палим борцима у антифашистичкој борби. Све је ово у највећој мјери уништавано изван ратних дејстава или послије завршетка рата 1995. године. Наведеним антицивилизацијским поступањем хрватска власт и народ шаљу јасну поруку да Србима у западној Херцеговини нема живота. Поред тога, путем великог броја књига, разних публикација, новинских чланака, портала и др. усташки злочинци се величају и њихови злочини се оправдавају или скривају док се српске жртве негирају или се оптужују да су криве за сопствено страдање.

Прије 20 година почела агресија НАТО с циљем да отме дио територије Србије

Предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта оцјењује да је прије 20 година, почела агресија НАТО с циљем да отме дио територије Србије.

Током 78 дана противправног бомбардовања почињени су стравични злочини над недужним цивилним, становништвом и причињена је огромна материјална штета.

Од 1999. године траје окупација дијела наше територије и притисак западних сила да Србија призна лажну државу Косово. Линта истиче да Србија треба да се залаже за компромисно рјешење питања Косова и Метохије чији је темељ поштовање Устава и Резолуције 1244 Савјета безбједности. То рјешење треба да укључује поштовање имовине наше државе, цркве и протјераних Срба и других неалбанаца на Косову и Метохији. Политика двоструких стандарда западних сила које су створиле лажну државу Косово неће трајати вјечно. Због тога, Србија не смије одустати од борбе да једног дана Косово и Метохију врати у свој уставно-правни оквир и тиме да свој пуни допринос побједи права и правде над силом и насиљем.

Предсједник Демократског савеза Хрвата у Војводини Жигманов изрекао низ срамних лажи

Предсједник Демократског савеза Хрвата у Војводини Томислав Жигманов изнио низ срамних лажи у разговору за недјељник *Хрватска ријеч* оцјењује предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта.

Жигманов наводи да институције у Србији нису тобоже спремне да се отворено суоче са злочинима из прошлости и то, како каже, са злочинима који су почињени на територији Србије према Хрватима. Он даље наводи како наводно некажњавање кривaца шаље поруку узнемирености за сваког Хрвата у Србији. Томислав Жигманов бесрамно ћути о небројеним злочинима над српским цивилима који су убијани у Вуковару прије рата, Осијеку, Загребу, Пакрачкој пољани, Госпићу, Карловцу, Сиску, Задру и десетинама других градова гдје није било ратних дејстава. Они нису представљали никакву пријетњу за безбједност Хрватске и мучени су и убијани само зато што су Срби. Српски цивили и ратни заробљеници су брутално мучени и убијани током и послије хрватских злочиначких акција *Оркан*, *Откос*, *Папук*, *Масленица*, *Миљевачки плато*, *Медачки џеп*, *Бљесак* и *Олуја*, *Чапаљ*, *Јужни потез*, *Маестрал* и др. Највећи број наведених злочина над Србима није процесуиран. Мањи дио злочинаца је кажњен на тако мале затворске казне што више представља ругање српским жртвама и њиховим породицама него задовољење правде.

Линта посебно истиче срамну лаж Томислава Жигманова да су, упоређујући положај хрватске мањине у Србији и преосталих Срба у Хрватској, Хрвати у далеко неповољнијем положају. Жигманов ћути на скандалозну чињеницу да Хрватска систематски крши Уставни закон о правима националних мањина из 2002. године према којем се преосталим Србима гарантује слободна употреба ћирилице и српског језика и запошљавање у јавном сектору. Линта подсјећа да по попису становништва из 2011. године у 21 општини и два града (Вуковар и Врбовско) Срби чине више од 33 одсто становништва и указује на обавезу да се српски језик и ћирилица употребљавају као службени језик и писмо. Нажалост, у великој већини наведених локалних самоуправа нису постављене двојезичне табле на државним институцијама, као ни двојезични натписи насеља, општина и градова. Такође, запошљавање Срба у државној управи, полицији и правосуђу је занемарљиво.

Линта истиче да Жигманов ћути на срамну чињеницу да хрватски званичници не осуђују велики број етнички мотивисаних напада, порука мржње и позивања на насиље према преосталим Србима у Хрватској. Такође, Жигманов ћути на скандалозну чињеницу да у Хрватској дуги низ година траје рехабилитација усташтва коју отворено или прећутно подржава хрватска власт. Јасно је да Хрватска није пристојна демократска држава у којој се тобоже поштује владавина права како потпуно неосновано тврди Жигманов.

Подршка одлуци Корушке Католичке цркве да забрани мису усташама на Блајбуршком пољу

Предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта поздравља одлуку Корушке Католичке цркве да забрани мису убијеним усташама на Блајбуршком пољу крајем Другог свјетског рата. Добро је познато да је Блајбург од доласка ХДЗ-а на власт 1990. године постао мјесто годишњег ходочашћа десетина хиљада сљедбеника усташког покрета, поглавника Анте Павелића, команданта фабрике смрти Јасеновац Макса Лубурића, команданта злогласне Црне легије Јуре Францетића и бројних других зликоваца. Један од бројних доказа да је темељ Хрватске усташтво јесте одлука Хрватског сабора да буде покровитељ комеморације убијеним припадницима војске геноцидне НДХ у Блајбургу, као и редовни доласци бројних хрватских званичника или њихових изасланика на највећи скуп нацифашиста у Европи. Прошле године на проусташки скуп у Блајбургу су дошли, између осталих, предсједник Хрватског сабора Гордан Јандроковић, министри Горан Марић и Томо Медвед у име предсједнице Колинде Грабар Китаровић и премијера Андреја Пленковића и предсједник Хрватског народног сабора у БиХ и предсједник ХДЗ-а БиХ Драган Човић.

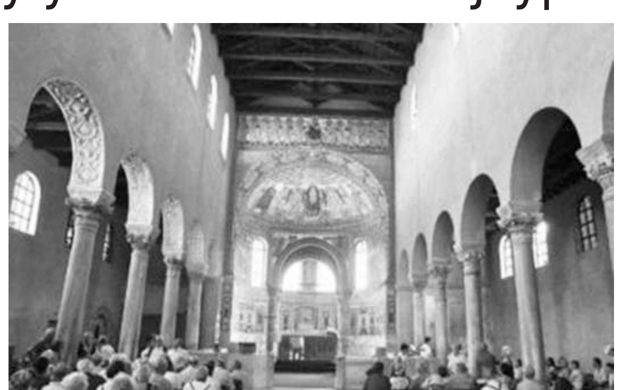

Линта оцјењује као антицивилизацијско, али потпуно очекивано саопштење Хрватске бискупске конференције у коме је изразила дубоко неслагање са одлуком Корушке Католичке цркве. Већина хрватских бискупа промовише усташку идеологију тврдећи да су у Блајбургу страдале невине жртве. У питању је безочна лаж јер је утврђено да су жене и дјеца масовно пуштани да иду кући. Хрватска бискупска конференција и Бискупска конференција БиХ нису никада осудили злочиначку НДХ и усташки режим; нису никада рекли да је у НДХ почињен геноцид над Србима и да је Јасеновац нешто најстрашније што се догодило у историји Балкана, нису никада осудили монструозну улогу свог клера у незапамћеним злодјелима над Србима и не одустају од проглашења Алојзија Степинца за свеца. Јасно је да Католичка црква у Хрватској и БиХ неће да се покаје за учешће у геноциду над српским народом у НДХ и да затражи опроштај од српских жртава и њихових породица и потомака.

ОСУЂУЈУЋА ПРЕСУДА СТОЈАНУ ВУЈИЋУ ИЗ ПАКРАЦА У ОДСУСТВУ НА 12 ГОДИНА ЈЕ ЕТНИЧКИ МОТИВИСАНА

Осуђујућа пресуда бившем припаднику Територијалне одбране Пакрац Стојану Вујићу, у одсуству на 12 година, због наводног ратног злочина против ратних заробљеника етнички је мотивисана, оцјењује предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта.

Хрватско правосуђе наставља доношење пресуда против Срба у суђењима у одсуству без конкретних доказа. Први циљ монтираних судских процеса јесте константно застрашивање протјераних Срба да се не враћају својим кућама и да одустану од борбе за своја отета имовинска и друга права. Други циљ јесте оправдање и потврда безочне лажи да су Србија и крајишки Срби били агресори, а Хрватска жртва која је тобоже водила ослободилачки рат.

Линта истиче да је најновије хапшење српског повратника у Островицу код Бенковца Мирослава Мачка још један у низу доказа да Хрватска шиканира преостале Србе у Хрватској с циљем да се иселе или асимилују. За највећи број ухапшених Срба не постоје докази за ратне злочине, али јасно је да Хрватској није циљ утврђивање истине већ цементирање етничког чишћења српског народа. Хрватска од завршетка рата, а посебно посљедњих мјесеци, против протјераних Срба подноси кривичне пријаве, доноси рјешења о покретању истраге, подиже оптужнице и доноси пресуде.

ЛИНТА О *КРВАВОМ УСКРСУ*: РАЈКО ВУКАДИНОВИЋ СТРАДАО ПРИЈЕ 28 ГОДИНА БРАНЕЋИ ПЛИТВИЧКА ЈЕЗЕРА

Предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта истиче да се прије 28 година на Плитвичким језерима десио први оружани сукоб између припадника МУП-а Хрватске и припадника милиције САО Крајине. Том приликом погинуо је припадник милиције САО Крајине Рајко Вукадиновић (32) бранећи Плитвичка језера од покушаја хрватске полиције да их заузму. Рајко Вукадиновић је прва жртва агресије Туђманове власти на српски народ у Хрватској и због тога Србија и крајишки Срби треба да сваке године обиљежавају годишњицу његове погибије. Иза Рајка Вукадиновића остали су родитељи, двије мале кћерке и супруга.

Линта подсјећа да је 31. марта 1991. године Хрватска упутила неколико аутобуса полицајаца према Кореници и Плитвичким језерима с намјером да оружаним путем успостави контролу у општини Кореница и у самом националном парку. Током акције хрватска полиција заробила је 17 Срба који су свирепо мучени све до њихове размјене у августу исте године. Наведена акција хрватске полиције један је у низу доказа да Туђманова проусташка власт није хтјела да успостави искрени дијалог са представницима српског народа у Хрватској с циљем да се нађе политичко рјешење кризе већ је водила политику чији циљ је био стварање хрватске државе без или са што мање Срба. Медији су овај догађај назвали *Крвави Ускрс*.

МНОГОБРОЈНИ ДОКАЗИ АКТИВНОГ РАДА ХРВАТСКЕ РАДИО-ТЕЛЕВИЗИЈЕ НА РЕХАБИЛИТАЦИЈИ НДХ

Емитовање емисије *Лијепом нашом* у којој група људи наступа у нацистичким униформама и шљемовима, а друга група у партизанским униформама, након чега су симулирали борбу, али и плесали у колу представља један од многобројних доказа активног рада Хрватске радио-телевизије на рехабилитацији НДХ сматра предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта.

Хрватска радио-телевизија је дуги низ година једно од упоришта проусташких снага и константно промовише усташтво и усташке зликовце, усташе проглашава правом хрватском војском и негира злочин геноцида над српским народом. Линта истиче да је на ХРТ-у постало сасвим нормално да се емитују пјесме познатог нацифашистичког пјевача Марка Перковића Томпсона и преносе његови концерти; католички свештеници отворено величају усташке злочине из НДХ; пензионисани официри Хрватске војске узвикују усташки поздрав „За дом спремни"; монструозно убиство српске породице Зец у Загребу оцјењује се као предимензионирано; објављује се прилог о усташком кољачу Јури Францетићу који се представља као херој и легендарни борац који је избио на Дрину; усташки логор за српску дјецу Јастребарско проглашен је Домом за ратну сирочад, а ослобађање тог логора прозвано је партизанским нападом на дјецу, рекламирају се ревизионистичке књиге и филмови у који се Јасеновац представља као радни логор, а заједничка југословенска држава српским терором у Хрватској; објављује се прилог у коме се јасно види предсједник НК *Хајдук* са усташком капом; спортски коментатори приликом пријеноса фудбалских утакмица гдје играју домаћи клубови или хрватска репрезентација не осуђују масовно узвикивање усташког поздрава „За дом спремни" и др.

ЗЕМЉАЦИ ПОРИЈЕКЛОМ ИЗ СРЕБРЕНИЦЕ, БРАТУНЦА, МИЛИЋА, ВЛАСЕНИЦЕ, ШЕКОВИЋА, ОСМАКА И ЗВОРНИКА САСТАЛИ СЕ У ПРЕСТОНИЦИ

» Цвијетко Ашћерић, Цвијетин Ђукановић, Игор Деспотовић, Анђелко Делић, Светозар Андрић, Миро Ашћерић, Драго Ашћерић, Весна Вуковић, Брано Делић, Раденко Ђукановић, Саво Цвијетиновић, Миленко Кулић и Бошко Ђуричић

7. Завичајно вече Бирчана сабрало 1.000 људи

Традиционално половином марта већ седам година Завичајно удружење *Бирач Дрина* у Београду окупља земљаке на завичајној вечери, а исто је било и ове године, 16. марта у препуној сали ресторана *Интер Холивуд* на Лединама, гдје се око хиљаду Бирчака и Подрињаца и њихових пријатеља нашло на једном мјесту и уз пјесму и игру веселило до касно у ноћ.

Програм вечери почео је наступом Културно-умјетничког друштва *Свети Ђорђе* из Шековића који су се представили играма из завичаја.

» Баја Мали Книнџа на вечери Бирчана

АШЋЕРИЋ: УДРУЖЕЊЕ ПОВЕЗУЈЕ СЕДАМ ОПШТИНА

Госте је на почетку поздравио домаћин, Драго Ашћерић, предсједник Удружења *Бирач Дрина*, који је поносно истакао чињеницу да је ово данас једно од најбројнијих Удружења у Србији.

– Надам се да ћемо тако и наставити, са бројним активностима које реализујемо. Велики број људи дао је допринос организовању овог скупа и захваљујем се свима. Циљ вечерашњег дружења, као и циљ рада и постојања Удружења је очување економских, културних, спортских и других веза са завичајем, Бирчем и Средњим Подрињем, са седам општина које територијално покривамо својим радом. То су Сребреница, Братунац, Милићи, Власеница, Шековићи, Осмаци и Зворник. Такође, циљ нам је међусобно повезивање и јачање веза Републике Српске и Србије, а сви ви који сте вечерас присутни доприносите остваривању тог циља и зато вам се свима захваљујем – истакао је Ашћерић.

Он је затим поздравио угледне званице међу којима су били син генерала Ратка Младића, Дарко Младић, предсједник Савеза Срба из региона и предсједник Одбора за дијаспору и Србе у региону Скупштине Србије Миодраг Линта, испред Представништва РС у Србији Борислав Максимовић, предсједник Борачке организације Бирчанске регије Милош Ступар, представници општинских борачких организација које територијално покрива Удружење, начелник општине Сребреница Младен Грујичић, начелник општине Шековићи Момир Ристић, начелник општине Милићи Момир Лазаревић, начелник општине Братунац Нђо Млађеновић и бројни генерали и старјешине Војске Републике Српске и Србије као и Министарства унутрашњих послова, и многи други.

У улози водитеља програма била је секретарка Удружења Весна Вуковић која је присутне упознала са активностима Удружења у протеклој години.

– Група од четрдесеторо дјеце из Бирча, из општина Шековићи, Осмаци, Братунац и Зворник учествовала је у Омладинским камповима у Апатинској *Бањи Јунаковић* под називом САБОР 2018, као и у кампу *Лепенка* на Фрушкој гори.

За реализацију овог пројекта посебно се захваљујемо организаторима кампа Удружењу ратних ветерана српских земаља од 1990–1999. Патриотски фронт што су нам омогућили учешће. Одржан је Меморијални спортски турнир под називом *АВРАМ 2018* у Старим Бановцима на коме је било више од 100 учесника, а своје екипе су послале скоро све општине из Бирча. Из године у годину ширимо мрежу контаката, повезујемо се и помажемо једни другима, што је најважније – навела је Вуковић.

ЛИНТА: ВОЈСКА Р. СРПСКЕ СЕ ЧАСНО БОРИЛА ЗА СВОЈ НАРОД

Народни посланик Миодраг Линта поздравио је присутне земљаке у име Одбора за дијаспору и Србе у региону Скупштине Србије и посебно похвалио рад Завичајног удружења *Бирач Дрина* које успјешно реализује бројне активности са циљем јачања културних, спортских, пословних и свих других веза Србије и Републике Српске и афирмације свега позитивног из завичаја.

– Недавно смо обиљежили 27 година од доношења првог Устава Републике Српске, што је један од темеља наше РС, захваљујући политичарима тог времена, са Радованом Караџићем на челу. Непроцјењива је улога и Војске РС у очувању РС на челу са легендарним командантом Ратком Младићем. Та војска је поштовала све међународне прописе, часно се борила за свој народ и у тој борби није чинила ратне злочине. Регија Бирач и српски народ тог краја доживио је стравична страдања у Првом, геноцид у Другом Свјетском рату, етничко чишћење деведесетих година… Упркос томе српски народ је опстао на том подручју, регија Бирач је данас српска регија и то ће заувијек и остати – поручио је Линта.

МЛАЂЕНОВИЋ: УДРУЖЕНИ ДА ПОМОГНЕМО РАЗВОЈ РЕГИЈЕ БИРАЧ

Присутнима се обратио и начелник општине Братунац, Нђо Млађеновић, који је први пут ове године присуствовао скупу.

– Задовољство ми је што сам овдје, и искористићу прилику да позовем Удружење да сарадњу подигнемо на виши ниво и сви се удружимо да помогнемо развој наше регије која је једна од најразвијенијих у Републици Српској – навео је Млађеновић.

УО ДОДИЈЕЛИО ЗАХВАЛНИЦЕ

Овом приликом Управни одбор Удружења додијелио је захвалнице онима који су допринијели успјешном раду Удружења у протеклом периоду. Осим бројним привредницима, спонзорима и другим донаторима, захвалница је додијељена и КУД-у *Свети Ђорђе* и Удружењу ратних ветерана српских земаља од 1990–1999. *Патриотски фронт*.

Свој допринос организацији шесте завичајне вечери Бирчака, осим предсједника Драге Ашћерића, потпредсједника Цвијетина Ђукановића и секретара Весне Вуковић, дали су и други чланови Управног и Надзорног одбора: Раденко Ђукановић, Брано Делић, Цвјетко Ашћерић, Тања Јанковић, Анђелко Делић, Светозар Андрић, Бошко Ђуричић, Саво Цвијетиновић, Игор Деспотовић, Миро Ашћерић, Миленко Кулић, као и остали чланови, пријатељи и донатори Удружења.

Организацију Завичајне вечери *Бирач Дрина* помогли су: *Qvattro Company*, *EnergoDragon*, Трговински ланац маркети *Venera*, *Invest-Inženjering*, *Fenix-igma*, *EnergoGlobal*, *Elsa System*, Колачи *Анђелчић*, *СТР ЗМ*, *Tegomont*, општина Сребреница, аутопријевозник Цвјетко Ашћерић, *Drink Store*, *Fero Promet 014*, *NS Bomi*, *M.G. Chauss Promet*, *Rim Group*, *Alarm Elektronik*, Тања Јанковић, Миша Ђурић, Жарко Шормаз, Недељко Жепинић предузетник, *SB Кор*, *ASB Plus*, Печењара *Ледине*, ресторан *Узелац*, *Input*, *Tehnopapir*, Рашо Вучинић, Ивана Вуковић, Ресторан *Дрен*, Салон намјештаја *Isola Dibali*, Крзно *Томић*.

ВЕЛИКИ БРОЈ ПРИЈАТЕЉА

Организатори су и ове године приредили богату томболу. Као и сваке године било је много вриједних награда, а прва награда била је симболично комплет књига аутора Миленка Аврамовића, затим агрегат – фирма *Енерго Драгон*, телевизор – аутопријевозник Цвијетко Ашћерић, ваучер у износу од 25.000 динара – маркети *Венера*, ваучер за седмодневни боравак за 2 особе у Будви – породица Ђукановић, лаптоп – општина Сребреница, мобилни телефон – општина Сребреница, салон намјештаја *Isola-Dibali* поклонио је фотељу, два ваучера по 20. 000 динара – маркети *Сунце*, телевизор – фирма *СБ Кор*, *BOSH* бушилица – фирма *Стридон*, два ваучера за вечеру (један за 2 особе, други за 4 особе) – ресторан *Дрен*, ваучер за вечеру за двије особе – ресторан Узелац, ваучер за вечеру за двије особе – печењара *Ледине*, печено прасе – Печењара *Ледине*, пакет ракије клековаче – *ББ Клековача* из Бајине Баште, пакет љуте Дринске ракије – фирма *MG Chaus*, два пакета слаткиша – фирма *НС Боми*, пакет слаткиша од 20 кг фирма *РиМ Груп*, ваучер за 1 ноћење за две особе у лукс апартману у Београду – Рашо Вучинић, ваучер металне полице – фирма *Инпут*, печено прасе – Цвијетин Ђукановић, печено јагње – Миша Ђуруђ, *Аларм Електроник* поклонио је двије награде – GPRS уређај за праћење возила и бежичну WiFi камеру за видео надзор, сет женских кожних рукавица, шубару, ешарпу и мушку капу, поклонио је Зоран Томић.

За добру атмосферу био је задужен оркестар Андрије Куте Јовановића, а посебно су Бирчаке и њихове пријатеље на ноге подигли хитови звијезде вечери Баје Малог Книнце.

» Наступ КУД *Свети Ђорђе* из Шековића

ОДРЖАНО 6. СЛАВОНСКО ВЕЧЕ У ИНТЕР ХОЛИВУДУ У БЕОГРАДУ

Славонијо, увијек си нам весела

Удружење *Славонија у срцу* организовало је 6. априла 2019. године 6. Славонско вече. Гости су пристизали, а на подијуму их је дочекала пјесма и игра чланова Изворне групе *Славонија у срцу*. Презентовали су славонске игре, славонску пјесму и ношњу уз пратњу оркестра *Звуци завичаја*.

Прије 6 година основано је Удружење *Славонија у срцу* ради остваривања задатака његовања и чувања од заборава културних вриједности Славоније.

ЖАРКОВИЋ: НАДАМ СЕ ДА ЋЕ НАМ СЕ ОМЛАДИНА ПРИКЉУЧИТИ

Предсједник Удружења Миодраг Жарковић био је видно задовољан препуном салом, и гостима који не силазе са подијума. И ове године је успио да окупи Славонце, и пријатеље Славонаца, а и да угости земљаке из завичаја Славоније и Републике Српске. Сви заједно су уживали у предивној вечери.

– Славонци су увијек највеселији. И када би на овом подијуму било још мјеста, сви би играли. Оно што желим да поручим је да позивам нашу младост да се прикључи раду Удружења, ми старимо, на млађима остаје да чувају традицију Славонаца – рекао је Миодраг Жарковић.

Основни циљеви Удружења су заштита народних обичаја славонских Срба, српске народне ношње, пјесама, игара, ручних радова и да код УНЕСКА региструје све то као нематеријално наслијеђе славонских Срба. Окупљање Славонаца, њихових потомака и пријатеља, сакупљање умјетничких дјела, прикупљање различите писане грађе о Славонији и Србима, организовање другарских сусрета, културно-забавних приредби и учествовање на манифестацијама које његују изворне вриједности Срба у Србији и расијању.

ЛИНТА: НЕСАЛОМИВИ ДУХ СЛАВОНАЦА

Пријатељ Славонаца, народни посланик и предсједник Одобра за дијаспору и Србе у региону Скупштине Србије Миодраг Линта, био је гост овог веселог скупа.

– Славонци и други Крајишници наставили су у Србији и широм свијета тешку борбу за опстанак, да обезбиједе егзистенцију себи и својим породицама, али притом нису заборавили ко су, шта су, одакле су, нису заборавили своје претке, своје поријекло, своје обичаје и традицију – рекао је Миодраг Линта и додао да мисли да је вријеме да Србија почне да води једну политику активне заштите протјераних Срба, других оштећених грађана и свих прекодринских Срба.

Линта се осврнуо и на рад Тужилаштва за ратне злочине и рекао како оно мора коначно да почне да покреће истраге и подиже оптужнице против свих оних припадника хрватских војних, паравојних и полицијских снага који су починили злочине над српским цивилима и ратним заробљеницима. Србија мора коначно да призна стаж свим борцима за читаво трајање рата у двоструком трајању и да оснује посебну државну институцију која ће се активно борити за српску имовину, отета стечена и друга права.

» Миодраг Жарковић уручио захвалницу Предрагу Дмитровићу

» Чланови изворне групе *Славонија у срцу*

ЖАРКОВИЋ: ГРАДИМО СПОМЕНИК ЗА СТРАДАЛЕ

Гостима се обратио и Крста Жарковић предсједник Удружења Срба протјераних из Западне Славоније који је рекао да је његово Удружење у процесу изградње споменика за све страдале Србе у протеклом рату 1991–1995.

– Списак страдалих, како цивилних жртава, тако и учесника у оружаном сукобу имамо. Споменик ће бити подигнут недалеко од моста у Градишци, код Моста спаса – рекао је Крста Жарковић и замолио све да провјере на списку да ли су уписани њихови страдали, или они за које знају да су страдали.

Крста Жарковић је напоменуо да се споменик отвара 1. маја 2020. Тако да сви који желе провјерити списак то могу учинити до Нове године у Удружењу *Славонија у срцу* у Београду, и у Удружењу Срба протјераних из Западне Славоније у Бањалуци.

И ХРВАТИ У ПРОСВЈЕТИ

Разговарали смо са Миленом Богатић Шалер гошћом из Слатине која је чланица Српског културног друштва *Просвјета* Слатина која је прочитала и своје двије пјесме.

– У нашем друштву има и Хрвата који плешу са нама. За Петровдан су нам била оба свештеника из Католичке цркве. Одмах нам је свима лакше када смо повезани. Обиљежавамо и Светосавску академију. Оно што још желим да нагласим је да у Слатини наше друштво има аутохтоне ношње, сваки члан има своју. Моја је од баке, дио сам дорадила сама, сукњу сам са свилом везла – рекла нам је Милена и додала како ужива у Славонској вечери, у пјесми и плесу, срела је много познатих лица, и упознала неке Славонце које до сада није познавала.

– Надам се да ће заживјети Српски културни центар у Слатини. Отац Драган Гаћеша је велики ентузијаста и држи нас све на окупу – рекла је Милена.

У Београд су стигли и Милан Зец, Драгана Ражокрак и Јелена Зјалић Јеленче из Окучана.

– Код нас у Грађанима има доста повратника. Недавно је обновљена црква Света Петка, СНВ је помогло у обнови, на челу са Стојаном Скопљаком, као и Општина Стара Градишка. Доста се људи одазвало да помогне, па смо организовали радну акцију – рекла нам је Јелена Зјалић и додала да се припрема за Фестивал етно музике који ће се одржати на Новом Београду.

Милан Зец нам је рекао да радо посјећују Славонске вечери, одлазе и у Бањалуку, труде се да се повежу са Славонцима свуда расељеним. Милан је најавио и Јеленину нову пјесму *Када Славонка љуби*.

Весеље је трајало до раних јутарњих часова, Славонцима омиљен Ђорђе Мачак ређао је нумеру за нумером, на сваком кораку су се могли видјети срдачни поздрави и топли загрљаји. Поред Милене Богатић, своје стихове је читала и Рада Петровић.

ЗАХВАЛНОСТ СПОНЗОРИМА

Предсједник Удружења Миодраг Жарковић додијелио је захвалнице предсједнику Одбора за дијаспору и Србе у региону Скупштине Србије Миодрагу Линти, Предрагу Дмитровићу, директору Спортске опреме *Naai*, Браци Богатићу – *Аіро Паіук* и Крсти Жарковићу предсједнику Удружења Срба протјераних из Западне Славоније из Бањалуке.

Осим њих међу гостима су били Миле Шапић предсједник Коалиције прогнаних и избјеглих Срба, Мирослав Ковјанић предсједник Завичајног удружења Банијаца, потомака и пријатеља Баније, Петар Шаула предсједник Завичајног удружења Кордунаша и многи други.

Овај скуп помогли су: *Аіропаіук* Брацо Богатић, *Трофеј комерц* Миодраг Жарковић, ресторан *Јовање* Јован Лукић, Спортска опрема *Naai* Предраг Дмитровић, оркестар *Црни бисери* и Ђорђе Мачак, Аутоцентар Вучковић Стара Пазова Горан Вучковић, Ауто центар *Туто* Предраг Милкајловић, Хотел *Авенија* Рума Слободан Бобо Кесер.

ДРАГАНА БОКУН

ПОЗДРАВНО ПИСМО ИЗ ПАКРАЦА

Предсједник Вијећа српске заједнице Града Пакраца и замјеник градоначелнице Града Пакраца Никола Ивановића из највећег славонског града по духовности Пакраца био је оправдано одсутан, али је послао писмо поздрава. У писму је поручио да високо цијени труд да се сачува славонска ношња, обичаји и пјесма.

– Ми у завичају опредијељени смо за даљу мукотрпну борбу да сачувамо свој језички, културни, вјерски и национални идентитет. Никада нас мање није било на овим подручјима. Покушавамо да кроз изградњу својих институција у виши ниво јединства сачувамо српство и православље на овим подручјима. У Пакрацу и Липику радимо са преко стотину дјеце, за дјецу је организована школа на српском језику и писму као и православни вјеронаук поручио је Ивановић и позвао Славонце из Србије да дођу у Славонију, у Пакрац, за Малу Госпојину или неком другом приликом.

Он је затражио подршку земљацима и позвао да се друже, попричају, запјевају и заплешу. „У нади да нећете заборавити завичај, наша села и градове, наше цркве и споменике, наша гробља све вас срдачно поздрављам", поручио је Ивановић.

» Др Саво Лазић и водитељка Мира Марковић - Кукић

Међународна комисија утврђује истину о 8.225 убијених Срба у Сарајеву

У Сарајеву је убијено или нестало 8.225 особа српске националности, за вријеме рата постојала су 123 логора у којима је затворено више хиљада људи, а број убијених у њима никад није истражен. Ово су само неке од тачака којима ће се бавити Међународна комисија за истраживање страдања Срба у Сарајеву у периоду 1991-1995. формирана у Бањалуци.

САЗНАТИ ПРАВУ ИСТИНУ

Циљ Комисије је да уради стручну анализу свих доступних докумената на ову тему, која ће према ријечима Милорада Којића, директора Републичког центра за истраживање рата, ратних злочина и тражења несталих, имати за циљ и историјску и правну тежину. Он додаје да су као владина институција задужени да буду административно-техничка подршка овој Комисији и у самој припреми почетка рада, али и у будућности.

— Комисија може потпуно независно и непристрасно да ради. Сви ресурси Центра, с обзиром на архивску документацију коју посједујемо, биће на располагању Комисији током читавог њеног рада - наводи Којић.

Комисија има мандат на годину дана, у складу са закључком Скупштине Републике Српске и закључком Владе РС, да сачини коначан извјештај. По ријечима нашег саговорника, какав год да буде извјештај ове Комисије, биће усвојен од стране Владе РС.

— Извјештај ће имати значај, и историјски и правни када је у питању комплетна анализа чињеница које се могу користити и у самим судским процесима — каже Којић.

САЗНАТИ ПРАВУ ИСТИНУ

Он напомиње да су сви међународни чланови Комисије ангажовани као стручњаци и да самим тим не зна да ли ће се финални документ наћи на столу и њихових влада.

С друге стране, Којић је увјерен да ће овакав документ наћи своје мјесто на разним међународним форумима који ће се бавити овом темом у будућности. У Сарајеву су евидентирана и 123 логора у којима је затворено више хиљада људи, а број убијених у њима никад није истражен. У евиденцији је и пет логора - јавних кућа са више од 200 жена српске националности, старих од 12 и више година. Нажалост, за ово нико није одговарао. Срба у Сарајеву, по попису из 1991. године, било је 157.526, дакле, око 30 одсто тадашњег становништва овога града, распоређених у 10 градских и приградских општина. Сада их има око 20.000 хиљада и сви су смјештени у источном, српском дијелу града. Отуда није ни чудо што сарајевски Срби знају да кажу да „оно што су за Јевреје у Берлину били гестаповци, то су за Србе Сарајева биле санцаклије".

БРАНКИЦА РИСТИЋ
RS.SPUTNIKNEWS.COM

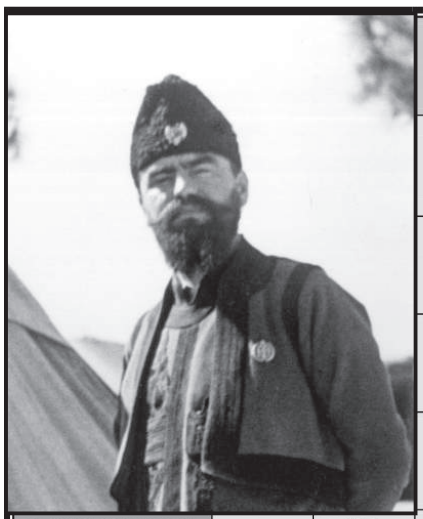

ПРАВОСЛАВНИ СВЕШТЕНИК И ЧЕТНИЧКИ ВОЈВОДА (СА СЛИКЕ)

НЕПРИЗНАТИ БИБЛИЈСКИ СПИСИ

ЈУГ

ФИГУРА У ШАХУ

АМЕРИЧКИ БОКСЕР ТАЈСОН

ОПУС

РАДИЈУС / ЗАСТАВА (ИТАЛ.)

СЕОСКА БЕСПЛАТНА РАДНА АКЦИЈА

БОДЉИКАВИ КОРОВ, КРАВАЧАЦ

ЧЕТНИЧКА ФОРМАЦИЈА ИЗ ДРУГОГ СВЈЕТСКОГ РАТА ЧИЈИ ЈЕ КОМАНДАНТ БИО ВОЈВОДА СА СЛИКЕ

СПУСТИТИ СЕ КАО АВИОН

ИЗРАЕЛСКИ ПЈЕВАЧ ГУЕЂ

ИРАН / ИЛОВАЧА

РАНИЈИ НИЖИ ТУРСКИ ЧИНОВНИК

РАНИЈА ГРЧКА ТЕНИСЕРКА ЕЛЕНИ

ЉУБИТЕЉ ИТАЛИЈЕ И ИТАЛИЈАНА

ОСТРВО ПЕТРА ПАНА

ШАРЕНИ ТРОПСКИ ПАПАГАЈ

ПЕТИ ВОКАЛ / ПЕРУНИКА (МН.)

ЕНЕРГИЈА / МОРАЛИСТИ, ЕТИЧАРИ

ЧУВЕНА ПЈЕСМА АЛЕКСЕ ШАНТИЋА

ПОЈАС УЗ МОРЕ, ПРИМОРЈЕ (МН.)

СВОЈЕРУЧНО

БРЗИНА КРЕТАЊА / УЗГОЈ СТОКЕ

СЕЛО КОД ИВАЊИЦЕ У СРБИЈИ

ИСТОК / РАДНА ЈЕДИНИЦА

ПЛАНИНА НА СВЕТОЈ ГОРИ

ВРАН, ТАМАН / ЗАПАД

ВЕЋА ВОЈНА ЈЕДИНИЦА

РЈЕШЕЊЕ: Мајк, он, р, мора, чкаљ, НРН, Данилград, итаљофил, "Недељија", ара, у, Е, правје-пе, ср, притам, Катрин, И, Атос, цпн, Давинија.

ЛИНТА И КИКОВИЋ ПОТПИСАЛИ ПОВЕЉУ О БРАТСКОЈ САРАДЊИ

У Београду су 16. марта 2019. године Повељу о братској и пријатељској сарадњи потписали Миодраг Линта, народни посланик и предсједник Савеза Срба у региону и Горан Киковић, потпредсједник СО Беране и предсједник Српске народне одбране Васојевића и лимске долине.

Како су истакли у Повељи они су се обавезали да њихове организације које дјелују на српским етничким просторима обавезују се да учвршћују братске односе у циљу унапређења културно-просвјетне сарадње.

– Увијек ћемо се заједничким снагама борити за очување српског културног и историјског идентитета на српским етничким просторима у што прије свега спадају, Српска православна црква, српски језик, ћирилично писмо и његовање традиционалних вриједности српског народа које су провјерене кроз вјекове борбе за слободу и достојанство – стоји у Повељи у којој је посебно наглашена сарадња *Гласа Холмије* и *Српског кола*.

» Миодраг Линта и Горан Киковић

– Наша гласила, часопис *Глас Холмије*, чији је оснивач и издавач Српско историјско-културно друштво *Никола Васојевић* – Беране и лист *Српско коло*, чији је оснивач и издавач Савез Срба из региона обавезују се овом братском Повељом на трајну сарадњу, пријатељство и братске односе на његовању српске културне баштине на српским етничким просторима – закључују својим потписом предсједници Линта и Киковић.

Киковићу грамата *Српске ствари*

Хаџи Милан Срећковић, предсједник Друштва за националну културу и образовање *Српска ствар* из Београда уручио је грамату Горану Киковићу за изузетне заслуге и допринос у јачању српске културе и традиције. У име *Српске ствари* Владимир Јанковић уручио је Киковићу књигу *Јаруга*, аутора Јова Остојић која говори о страдању Ђорђа Мартиновића на Косову и Метохији.

Киковић се овом приликом захвалио на урученој *Граматри* од стране Друштва за националну културу и образовање *Српска ствар* из Београда и истакао да је изненађен овом наградом коју му додјељује *Српска ствар* јер се и он сам бори у Црној Гори за српску ствар.

Он је истакао да му је драго што велики број институција и организација у Србији препознаје његову борбу и борбу организација које представља као што је Српска народна одбрана Васојевића и лимске долине из Берана и часопис *Глас Холмије*, који постоји од јуна 2012.

Црвена Гора је роман истине о српском страдању у Црној Гори

У организацији Удружења Српских књижевника у отаџбини и расијању *Андријевица* и српског историјско-културног друштва *Никола Васојевић* Беране, 7. марта 2019. године су у Мурини и Беранама одржане промоције романа *Црвена Гора* аутора Жељка Чуровића, на којима су говорили: Бранислав Оташевић, књижевник, Славко Јекнић, народни гуслар, Горан Киковић, историчар и Жељко Чуровић, писац и аутор. Са промоција су послате поруке помирења и праштања и да се овакве истините приче које су написане у роману више никад не понове.

» Славко Јекнић, Горан Киковић и Жељко Чуровић

О роману историчар Горан Киковић је истакао да би име *Црвена Гора*, могла да носи данашња држава Црна Гора.

– Познато је да су 1941. године сукоби у Црној Гори, а поготово на простору Васојевића достигли кулминацију, која се изразито и специфично одигравала у андријевачком и беранском крају. О грађанском рату понајвише има записаног у дјелима – романима Михаила Лалића, Радована Зоговића, Вукајла Кукаља, Сава Јоксимовића, Луке Пајковића, Жарка Команина, Слободана Вујовића и других књижевника и писаца са ових црногорских простора, који су у својим дјелима на различите начине, објашњавали, приказивали и тумачили дешавања од 1941. до 1945. – казао је Киковић.

Он је навео да су четници хтјели да воде мудру борбу са окупатором, након извршене италијанске реокупације Црне Горе, што говоре и ријечи старог среског начелника Берана Томе Јоксимовића који је планирао да након зиме нападне окупатора.

Бранислав Оташевић је истакао да је Чуровић написао добар роман по истинитим причама и догађајима који су се десили током и за вријеме Другог свјетског рата. Пјевајући пјесму уз гусле скуп је поздравио и Славко Јекнић, који је и сам писац.

Аутор романа *Црвена Гора* Жељко Чуровић је говорио који му је био циљ да напише једну овакву књигу која је писана језиком чињеница да се у периоду 1941–1945. водио крвави братоубилачки и грађански рат међу Србима и да је он био специфичан и најбруталнији у Црној Гори.

У Земун Пољу одржано вече Какња, Смрдеља, Варивода и Ићева

У ресторану *Велебит* у Земун Пољу одржано је 10. марта 2019. године веома успјешно и посјећено Завичајно вече Какња, Смрдеља, Варивода и Ићева. Какањ, Смрдеља и Вариводе припадају општини Кистање.

Општина Кистање се налази на простору Буковице. Граничи се са општинама Ервеник на сјеверу, Промином на истоку, градом Скрадином на југу, а на западу се граничи са Задарском жупанијом. У источном дијелу општине налази се дио подручја Националног парка Крка. Овим подручјем протјече ријека Крка.

Село Ићево припада општини Скрадин. У Скрадину се налази храм Српске православне цркве Св. Спиридон, саграђен 1687. године, оштећена у рату 1991—1995. године, као и црква Св. Петке, која се налази на гробљу у Скрадину, саграђена тридесетих година 20. вијека. Обе општине припадају Шибенско-книнској жупанији.

Окупљање је почело у поподневним часовима, да би се земљаци прво испричали, а послије уживали у музици и весељу. Програм је био богат и разнолик уз неизбјежну јагњетину и букару црног вина.

Послије уводне ријечи организатора Мирослава Лапчића који је познат по свом хуманитарном раду, чула се и жива ријеч и бесједа пјесника Стеве Кукавице, који је својим стиховима све вратио у родни крај.

– Ове године је први пут организовано Завичајно вече ова четири села. Задовољан сам посјећеношћу и сигурно ће прећи у традиционално јер је било заиста успјешно – рекао нам је организатор Мирослав Лапчић који је из Смрдеља.

Кроз забавни приказ женских „ћакула", уживали су у ликовима Боје, Драгиње, Маре и Момчила. Госте су до раних јутарњих часова забављали Саво и Љубиша, као и *Јандрино јато*.

ДРАГАНА БОКУН

ЈЕДНО ОД НАЈАКТИВНИЈИХ ЗАВИЧАЈНИХ КРАЈИШКИХ УДРУЖЕЊА У СРБИЈИ ОДРЖАЛО РЕДОВНУ ГОДИШЊУ СКУПШТИНУ БЕОГРАДА

» Ђука Клипић, Мирослав Ковјанић, Милош Бајић и Мира Јанузовић

БАНИЈЦИ ПЛАНИРАЈУ ЈОШ ВИШЕ АКТИВНОСТИ У ОВОЈ ГОДИНИ

Годишња изборна Скупштина Завичајног удружења Банијаца, потомака и пријатеља Баније из Београда одржана је 10. марта у великој сали Скупштине општине Нови Београд.

Присутни су минутом ћутања одали почаст преминулим члановима удружења и свим страдалим Банијцима. Скупштином је предсједавао Милош Бајић.

КОВЈАНИЋ: БАВИЋЕМО СЕ ПИТАЊЕМ ПРАВА БОРАЦА РСК

Предсједник удружења Мирослав Ковјанић је поздравио најстаријег члана и једног од оснивача Удружења Душанку Лукић и потом се осврнуо на протеклу годину и активности Удружења.

– У марту смо се уселили у своје просторије, а потом основали фолклорну секцију Баније. У мају је одржано традиционално Банијско вече и промовисана је књига Душана Миљевића *Био сам вођа устанка*. Јун је мјесец у коме је одржан 2. традиционални турнир у малом фудбалу у Угриновцима, а забиљежени су наступи женске пјевачке групе у Крагујевцу и Горњем Милановцу, као и наступ мушке пјевачке групе у Суботици. У октобру су обје пјевачке групе наступале у Пландишту на такмичењу *Крајишки бисери*.

Година је завршена манифестацијом *Банијско плетено коло* у Угриновцима, а по први пут је организован и Први крајшки турнир у бели – рекао је Мирослав Ковјанић и у наставку предочио планове за 2019.

Поред традиционалне Банијске вечери, турнира у малом фудбалу и традиционалне манифестације *Банијско плетено коло*, Ковјанић је најавио два округла стола. На једном ће се окупити привредници поријеклом са Баније, док ће други бити посвећен положају и правима бораца бивше војске РСК.

ПЛАНИРАНА ПОСЈЕТА ЗАВИЧАЈУ

Планирано је и да се одржи предавање о здравственој превентиви, као и културне манифестације *Умотворине и рукотворине Банијаца*. Предвиђена су и два турнира у бели, као и учешће у Банијском вишебоју у Борчи, манифестацији *Крајишки бисери* у Пландишту и посјета Банији током љета.

ДРАГАНА БОКУН

ИЗАБРАНО РУКОВОДСТВО УДРУЖЕЊА

Скупштина је изабрала Управни одбор који чине Мирослав Ковјанић, Ђука Клипић, Ђуро Црљеница, Мира Јанузовић, Стојан Кепчија, Станко Еремија, Нада Станић, Мара Путник, Ђорђе Самарџић, Ђуро Богдановић, Милан Гаћеша, Дана Богдановић, Јовица Тишма, Драган Остојић и Перо Дупало.

За предсједника Скупштине изабран је Ђуро Милинковић, а потпредсједници су Милош Бајић и Стојан Медаковић. Изабрани чланови Надзорног одбора су Драган Цветојевић, Владо Шашо, Нада Мицић, Ђуро Грубјешић и Бишко Џајић. Изабрани су и чланови Савјета кога чине Ратко Дмитровић, Сањин Ивановић, Душан Богићевић, Душанка Поповић, Милорад Кнежевић, Никола Вујичић, Симо Шујица, Љиљана Колар Анић, Миле Паспаљ, Александар Ковјанић, Ива Црљеница, Бојан Бајић, Мишо Ђурић, Никола Ђурић, Петар Лађевић, Милош Кордић, Душанка Лукић, Никола Демоња, Чедо Вукмировић, Предраг Кнежевић, Будимир Кошутић, Зора Лукић, Богдан Шаренгаћа, Стојан Дабић, Перо Поповић, Никола Рогуља и Слободан Анић.

ЛИНТА: КРАЈИШНИЦИ САМО СЛОЖНО

Гост ове скупштине био је предсједник Одбора за дијаспору и Србе у региону Миодраг Линта који је похвалио Удружење као једно од најактивнијих у Србији.

– Ми прекодрински Срби треба да градимо односе међусобног уважавања и поштовања, да превазилазимо сујету и да рјешавамо проблеме, ако постоје међу нама, разговором, а не међусобним оптужбама. Једини начин да скренемо већу пажњу надлежних институција на наше бројне проблеме јесте да будемо сложни. У Србији нема увијек разумијевања за наша питања која се тичу отете и уништене имовине и других проблема – рекао је Линта и додао да би Србија требало да оснује државну институцију која би се бавила питањима Срба у региону и дијаспори. Он је посебно нагласио да крајишки Срби неће бити у цијелости признати у новом завичају све док год им Србија не призна ратни стаж за читаво вријеме рата у двоструком трајању.

Пригревчани сложно обнављају купалиште

Пригревчани су се некада могли похвалити мотелом *Плажа* грађеним давне 1967. године уз канал ДТД, а неколико километара од села. Одмаралиште заједно са купалиштем је било омиљено мјесто за одмор Пригревчана, али и људи из Апатина, Сомбора, Сонте како због уређених плажа, тако и због јефтиног менија. Данас је то мјесто запуштено и девастирано.

Продајом ПИК-а, тј. утапањем у АИК Апатин, угоститељство и трговине Пригревице, па и Мотел, прешли су у руке *Делта холдинг* компаније. На писмо о намјерама да се објекат врати у руке Мјесне заједнице Пригревице упућено *Делта холдингу* добили су позитиван одговор, и већ 27. фебруара предсједник апатинске општине Милан Шкрбић потписао је уговор са *Делтом* и пренио Мотел у власништво МЗ Пригревица.

Група ентузијаста на челу са предсједником Управног одбора Удружења Срба из Лике *Личко Огњиште* Недељком Дошеном који уједно и предводи Комисију за инфраструктуру и енергетику МЗ Пригревица, одлучила је да врати стари сјај *Плажи* и купалишту и да Пригревчани имају ново мјесто за одмор. Тако су прво окрчили то подручје, планирају да на костуру који је остао од старог мотела, бетонирају нови објекат, а раде и на уређењу плаже.

– Уз помоћ локалне самоуправе, ЈП *Воде Војводине*, ЈП *Војводина шуме*, ЈП *Наш Дом* Апатин, група ентузијаста је у току марта мјесеца у два наврата 8. и 20. марта посадила око 200 садница на будућим спортско-рекреативним теренима око бившег мотела *Плажа* покрај канала ДТД, неколико километара од села – рекао је Недељко Дошен и додао да су радови на уређењу плаже окупили Пригревчане, па је реално очекивати да на љето буде званично отворена.

Предсједник Управног одбора Удружења Срба из Лике *Личко огњиште* Недељко Дошен искористио је прилику и објавио почетак сарадње са дијелом личке пјевачке групе КУД-а *Никола Тесла* из Бачког Брестовца.

– Половином прошле године на наступима етно група стицајем околности, заједнички су наступили дио личке групе из Пригревице и дио личке групе из КУД-а *Никола Тесла* из Бачког Брестовца. Из тог наступа родила се идеја да наступају као једна група – рекао нам је Недељко Дошен и додао како нову групу чине: Ђоко Радаковић, Векић Миленко, Агбаба Петар и Лончар Дарко (тамбуриста) из Б. Брестовца, Јово Мандарић, Милан Мишо Косановић, Радомир Зороја – Рашо и Никола Поповић – Лички из Пригревице.

» Недељко Дошен са земљацима

Јасмина Затезало, предсједник КУД-а *Никола Тесла* Б. Брестовац, Милан Мандић – Брацо, предсједник Скупштине Удружења Срба из Лике *Личко Огњиште* из Пригревице, и Недељко Дошен предсједник Управног одбора истог удружења пожељели су им пуно успјеха у даљем заједничком раду.

ДРАГАНА БОКУН

БЕСПЛАТНО РЕЗЕРВИШИТЕ

СРПСКО КОЛО

Уколико желите редовно да добијате свој примјерак „Српског кола“ на кућну адресу (у Србији) довољно је да позовете број дописништва у Новом Саду **021/ 66 13 600**
Радно вријеме: понедјељак, сриједа и петак од 9 до 16, уторак и четвртак од 12 до 19 часова.

ЈУБИЛЕЈ: Ветерани ФК *Крајишник* Београд прославили 25 година постојања клуба

Клубови ветерана *Крајишник* из Београда и *Хајдук* из Шимановаца одиграли су у суботу 13. априла на стадиону у Раковици фудбалски меч којим је обиљежено 25. година постојања ФК *Крајишник*. Меч је завршен резултатом 6:6, али разумије се, то није било у првом плану.

Клуб *Крајишник* основан је 1994. године већином од играча, избјеглица из Хрватске републичке лиге, отприлике из клубова *Шпанско* и *Хромос* из Загреба, *Велебит* из Бенковца, *Буковица* из Кистања и *Хајдук* из Пакраца.

ПРВИ СПОНЗОР НЕНАД АЦАН

– Најприје је било нас 12 из Крајине, а послије су нам долазили и људи из Републике Српске. Тада је у Србији било тешко, људи су једва преживљавали тако да нам је требала помоћ. Највише нам је помагао Ненад Ацан Мачак који има своју фирму *НААИ*. Док је помагао, имали смо и сениоре, што није било лако финансијски одржавати, а од 1999. године, када смо престали да играмо у Београдској лиги, наставили смо да играмо као ветерани – каже нам Драган Остојић, оснивач, предсједник и играч клуба који се такмичи у Лиги ветерана Града Београда.

У Лиги ветерана Града Београда игра се сваких седам дана, сваког понедјељка наизмјенично као гост и као домаћин. *Хајдук* је за степен виши ниво Лиге ветерана Београда од *Крајишника*, лиге која иначе има четири степена.

– С обзиром да немамо стадион фактички смо увијек гости. Од оних који су основали клуб на обиљежавање јубилеја дошло је отприлике двије трећине. Небојша Цвјетковић и ја још играмо, док ови други нису толико активни. Овдје су вечерас и они који више не играју јер имају неке своје обавезе, и они су са нама само када је дружење. Немамо просторије и терен, тражимо спонзорство. Међу нама има и оних који нису из Крајине. Ја сам иницирао да обиљежимо овај јубилеј и ово је једно лијепо вече која ће свима остати у сјећању. Држимо се и боримо се.

О гостима из Шимановаца Остојић има само ријечи хвале.

– Поштују нас и воле као људе. Зато смо их звали, а и они нас зову на неке своје прославе – рекао нам је Остојић који је заједно са Милошем Врањковићем подијелио захвалнице клуба.

– У тешким финансијским временима када су се на територији Републике Србије и самог Београда многи клубови угасили, ФК *Крајишник* слави 25 година постојања и иако без адресе и кућног броја ми опстајемо и успијевамо да се чује име *Крајишника* – каже за *Српско коло* секретар клуба Милош Врањковић.

ЗАХВАЛНИЦЕ ПРИЈАТЕЉИМА

Захвалнице су уручене једном од првих капитена сениора Горану Станковићу, те Миодрагу Гаћеши, тренеру Бранку Божанићу, Ђорђу Радићу, Ђури Ђаковићу који је био један од капитена.

КРАЈИШНИК	ХАЈДУК
1. Томислав Томић	1.Матић Дмитар
2. Милија Бојановић	2. Деврња Зоран
3. Драгомир Бугарин	3.Јовановић Ненад
4. Горан Радић	4.Васић Милован
5. Ивановић Дејан	5.Рељић Јован
6. Остојић Драган	6.Радивојевић Момир
7. Вундук Далибор	7. Глумчевић Милутин
8. Ковач Драган	8. Куљанин Душан
9. Кретић Миленко	9.Честић Драгомир
10. Врањковић Милош	10.Николић Мишо
11. Цвјетковић Небојша	11. Безбрадица Предраг

Још су играли:
Крајишник : Јовановић Новица, Кретић Слободан, Живановић Предраг, Илијашевић Милан, Илијашевић Младен, Шаловић Дејан и Миле Паспаљ.
Хајдук: Лековић Мирко, Стојановић Зоран.
Утакмица је завршена резултатом 6:6. Голове за *Крајишник* су постигли Ковач и Живановић два гола, Вундук, Остојић и Кретић. За *Хајдук* по два гола дали су Честић и Безбрадица и по један Николић и Стојановић.
Судија утакмице био је Немања Трајковић из Обреновца.

Неки, који су такође добили захвалнице, нису могли да дођу на прославу јубилеја. То су Ненад Ацан Мачак, Стојан Попић, Ратко Корлат, док је захвалница постхумно додијељена Славку Вујанићу и биће уручена његовој супрузи.

Осим пријатељима из клуба *Хајдук* из Шимановаца, захвалнице *Крајишника* су добили и Миле Паспаљ некадашњи предсједник Скупштине Републике Српске Крајине, Зоран Миладиновић и народни посланик Миодраг Линта, који није био присутан јер је тог дана као предсједник Одбора за дијаспору и Србе у региону присуствовао Дану сјећања на жртве Јасеновца гдје је положио вијенац са натписом „Помен српским жртвама геноцида НДХ".

ДРАГАН БАШОВИЋ

» Милош Врањковић (секретар клуба), први тренер ФК Крајишник Бранко Божанић и предсједник Драган Остојић

МИЛАНЧЕ ЋЕ ДА ПЛАТИ ПРАСЕ

Милан Илијашевић који иначе никада није дао гол молио је да пуца пенал. Саиграчи су дозволили, али да се кладе у прасе. Ако да гол, другови плаћају, ако не да, прасе плаћа он.
– Толико је јако шутнуо да је лопта једва дошла до гола, испричао нам је Остојић анегдоту која се препричавала и након окупљања у ресторану *Грб* у Жаркову.

» Д. Куљанин, Д. Честић, З. Деврња, Ј. Рељић, Д. Матић, М. Васић,
Чуче: М. Глумчевић, Н. Јовановић, М. Радивојевић, М. Лековић и М. Николић

» Н. Цветковић, Д. Ивановић, Н. Јовановић, Д. Ковач, С. Кретић. М. Врањковић, Д. Остојић, Т. Томић
Чуче: Д. Вундук. Д. Шаловић, П. Живановић, Д. Бугарин, М. Бојановић, М. Кретић, М. Илијашевић и Г. Радић